

STRATEGIA ROZWOJU POWIATU OLEŚNICKIEGO NA LATA 2015-2020 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2022

Wrocław – Oleśnica 2015

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE.....	2
I. METODOLOGIA PRAC NAD STRATEGIĄ.....	3
II. DIAGNOZA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA POWIATU OLEŚNICKIEGO.....	4
II.1. CHARAKTERYSTYKA POWIATU.....	4
II.1.1. Położenie, powierzchnia, podział administracyjny.....	4
II.1.2. Środowisko przyrodnicze.....	8
II.1.3. Dziedzictwo kulturowe i historyczne.....	13
II.2. Sfera demograficzna i społeczna.....	17
II.2.1. Demografia.....	17
II.2.2. Ochrona zdrowia.....	23
II.2.3. Opieka społeczna.....	24
II.2.4. Bezpieczeństwo publiczne.....	29
II.2.5. Oświata i wychowanie.....	32
II.2.6. Aktywność społeczna.....	38
II.3. SFERA GOSPODARCZA.....	42
II.3.1. Rolnictwo i leśnictwo.....	42
II.3.2. Działalność gospodarcza.....	49
II.3.3. Rynek pracy i bezrobocie.....	56
II.4. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA.....	63
II.4.1. Infrastruktura transportowa.....	63
II.4.4. Infrastruktura wodno-kanalizacyjna.....	63
II.4.5. Gospodarka odpadami.....	66
II. ANALIZA SWOT.....	68
III. STRATEGIA ROZWOJU POWIATU OLEŚNICKIEGO.....	71
III.1. Wizja i Misja.....	71
III.2. Cele rozwojowe, cele szczegółowe oraz plany działań.....	72
IV. Analiza spójności z dokumentami wyższego rzędu.....	84
IV.1. Zgodność z dokumentami Unijnymi.....	84
IV.2. Zgodność z dokumentami krajowymi.....	86
IV.3. Zgodność z dokumentami regionalnymi.....	92
IV.4. Zgodność z dokumentami lokalnymi.....	94
V. Procedury wdrażania, monitoringu, aktualizacji Strategii.....	98
ZAKOŃCZENIE.....	103
SPIS RYCIN.....	104
SPIS TABEL.....	105
ZAŁĄCZNIK 1.....	107

WPROWADZENIE

Proces zarządzania Powiatem nie może polegać wyłącznie na podejmowaniu bieżących, doraźnych decyzji. Władze samorządowe coraz częściej zdają sobie sprawę z tego, że kierowanie jednostką musi mieć charakter aktywny, uporządkowany i zorientowany na kreowanie jej przyszłości. Stanowisko takie wynika z analizy otaczającej nas rzeczywistości – przemian społeczno-gospodarczych zachodzących w naszym kraju oraz na świecie, w tym wstąpienia naszego kraju do struktur unijnych. Władze w swej działalności stale borykają się z ograniczeniami ludzkimi, finansowymi, politycznymi oraz technicznymi, które usprawniłyby zaspokajanie potrzeb mieszkańców. Właśnie dlatego tak istotne jest racjonalne i efektywne wykorzystanie posiadanych atutów, walorów i szans. Aby temu wszystkiemu sprostać, wykorzystuje się planowanie strategiczne.

Niniejszy dokument opracowano metodą partycypacyjno-ekspercką, która wydaje się być najbardziej optymalna dla tego typu opracowań. Łączy wiedzę ze społecznym zaangażowaniem i odpowiada na autentyczne potrzeby. Autorzy Strategii i Samorząd Powiatu Oleśnickiego uznali bowiem, że rola społeczności lokalnej jest niezmiernie istotna na każdym etapie konstruowania strategii rozwoju Powiatu poprzez dzielenie się wiedzą i doświadczeniem, zbieranie informacji o Powiecie, dzielenie się własnymi pomysłami. W ten sposób wytwarza się integracja społeczeństwa lokalnego wokół wspólnych problemów, interesów i dalekosiężnych celów.

Zespół pracujący nad Strategią składa podziękowania wszystkim osobom i instytucjom za zaangażowanie i wsparcie okazane na każdym etapie opracowania dokumentu. Wierząc zaś w trafność wypracowanego planu działania życzy mieszkańcom Powiatu Oleśnickiego oraz władzom lokalnym samych sukcesów w rozwoju.

I. METODOLOGIA PRAC NAD STRATEGIĄ

W ramach prac nad dokumentem Strategii wykorzystano szereg metod. Jedną z najbardziej popularnych metod jest tzw. *desk research*, tj. analiza źródeł wtórnych udostępnianych przez organy, takie jak Starostwo Powiatowe, Urząd Statystyczny itp. Na potrzeby opracowania niniejszego dokumentu zebrano aktualne oraz historyczne dane, które pozwoliły na wstępne opracowanie sytuacji wyjściowej Powiatu. Przeprowadzono także kwerendę źródeł informacji, takich jak opracowania o zasięgu ponadlokalnym podejmujące problematykę obszaru objętego strategią, np. „Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego”, „Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego”.

Ważnym źródłem informacji, zwłaszcza dla potrzeb przygotowania diagnozy stanu jednostki, były m.in. wyniki ankiety skierowanej do mieszkańców, która podejmowała problematykę oceny jakości życia na terenie powiatu. Ankieta udostępniona była dla mieszkańców w drugiej połowie maja 2015 roku. Obejmowała pytania zamknięte oraz otwarte. W sumie spłynęło 267 ankiet, których wyniki posłużyły dla lepszego zaprojektowania niniejszej strategii¹.

W trakcie procesu opracowania dokumentu zorganizowane zostały warsztaty strategiczne. W dalszej kolejności mieszkańcy mieli okazję wnieść swoje uwagi (poprzez specjalnie w tym celu przygotowany formularz) do pełnej wersji dokumentu strategii, który został wyłożony do publicznego wglądu (zarówno w Starostwie Powiatowym, jak i na stronie internetowej Starostwa). Dokument został również skonsultowany z organami ochrony środowiska w zakresie konieczności przeprowadzenia Strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Organy zaopiniowały brak takiej konieczności.

---

¹ Wyniki ankiety zostały zamieszczone w załączniku nr 1.

II. DIAGNOZA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA POWIATU OLEŚNICKIEGO

II.1. CHARAKTERYSTYKA POWIATU

II.1.1. Położenie, powierzchnia, podział administracyjny

Powiat oleśnicki leży w północno-wschodniej części Dolnego Śląska - na Równinie Oleśnicko - Bierutowskiej i Wzgórzach Twardogórskich, w dorzeczu lewobrzeżnych dopływów Widawy, prawego dopływu Odry. Powiat usytuowany jest w bliskim sąsiedztwie Wrocławia, stolicy Dolnego Śląska. Wyraźne granice geograficzne powiatu oleśnickiego w znacznej mierze pokrywają się z podziałami polityczno-administracyjnymi, utrwalonymi na historycznym Śląsku. Powiat został reaktywowany w efekcie reformy administracyjnej Rzeczypospolitej (ustawa o samorządzie powiatowym z 5 czerwca 1998 r.), łącząc się z dawnym powiatem sycowskim, a jego siedzibą została Oleśnica. Opisywany obszar administracyjny sąsiaduje z powiatami:

- milickim, od północy;
- trzebnickim i wrocławskim od zachodu;
- oławskim, od południa;

Wschodnia granica powiatu jest jednocześnie granicą województwa dolnośląskiego. W części południowo-wschodniej granica przebiega wzdłuż powiatu namysłowskiego (województwo opolskie), natomiast wschodnia i północno-wschodnia to tereny województwa wielkopolskiego – powiaty: kępiński, ostrzeszowski oraz ostrowski.

Powiat zajmuje powierzchnię 1 049,7 km², co stanowi 5,3% powierzchni Dolnego Śląska. Jest czwartym pod względem wielkości w województwie (po powiatach: kłodzkim, bolesławieckim i wrocławskim). Jest także większy od porównywanych w diagnozie jednostek samorządowych (Tabela 1), chociaż powiat trzebnicki jest zbliżony pod względem obszaru (jego obszar wynosi 1 025 km²).

Tabela 1: Obszar powiatu oleśnickiego na tle regionu i wybranych powiatów

Jednostka terytorialna	Ogółem w km ²
DOLNOŚLĄSKIE	19947
Powiat oleśnicki	1049
Powiat oławski	524
Powiat średzki	704
Powiat trzebnicki	1025

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS-Bank Danych Lokalnych za rok 2014.

Powiat oleśnicki obejmuje (Tabela 2) osiem gminnych jednostek samorządowych, w tym jedno miasto (Oleśnica), cztery gminy miejsko – wiejskie (Bierutów, Międzybórz, Syców, Twardogóra), oraz trzy jednostki wiejskie (Dobroszyce, Dziadowa Kłoda, Oleśnica). Pod tym względem powiat jest jednostką samorządową z największą liczbą gmin, w porównaniu z uwzględnionymi w analizie jednostkami powiatowymi.

Tabela 2: Struktura administracyjna powiatu oleśnickiego na tle regionu i wybranych powiatów.

Jednostka terytorialna	ogółem	gminy miejskie	gminy miejsko - wiejskie	gminy wiejskie
DOLNOŚLĄSKIE	169	36	55	78
Powiat oleśnicki	8	1	4	3
Powiat oławski	4	1	1	2
Powiat średzki	5	0	1	4
Powiat trzebnicki	6	0	4	2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS-Bank Danych Lokalnych za rok 2014.

Wewnętrzna struktura administracyjna (Tabela 3) wskazuje, iż pod względem obszaru, największą jednostką powiatu jest gmina wiejska Oleśnica (242 km²), natomiast najmniejszą gmina miejska Oleśnica, licząca zaledwie 22 km². Drugą, pod względem wielkości, jednostką administracyjną jest Twardogóra (168 km²), następnie zbliżone: Bierutów (147 km²), Syców (145 km²) i Dobroszyce (132 km²). Nieco mniejszymi podmiotami są Dziadowa Kłoda (106 km²) oraz Międzybórz (88 km²).

Tabela 3: Wielkość (obszar) gmin powiatu oleśnickiego

Gmina	Obszar w km ²
Oleśnica (M)	21
Bierutów	147
Dobroszyce	132
Dziadowa Kłoda	106
Międzybórz	88
Oleśnica (W)	242
Syców	145
Twardogóra	168

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS-Bank Danych Lokalnych za rok 2014.

Klimat, geologia i geomorfologia

Powiat oleśnicki, podobnie jak cała nizinna część Dolnego Śląska, należy do najcieplejszych regionów klimatycznych kraju. Średnia roczna temperatura wynosi tutaj około 8,5°C. Według regionalizacji klimatologicznej W. Okołowicza powiat oleśnicki położony jest w zasięgu dwóch regionów: klimatu kształtowanego dominującym wpływem oceanicznym (północno-wschodnia część powiatu) oraz klimatu kształtowanego dominującym wpływem oceanicznym i modyfikowanego słabym wpływem gór (południowo-zachodnia część powiatu).

Uprzywilejowanie termiczne obszaru wyraża się też w średniej wieloletniej temperaturze najzimniejszego miesiąca w roku, tj. stycznia, która wynosi około -1,5°C. Również względnie wysoka jest temperatura miesiąca najcieplejszego – lipca – około 18°C. Średnie temperatury maksymalne wynoszą: 13°C dla roku, 24°C dla lipca i 1,5°C dla stycznia; średnie temperatury minimalne wynoszą odpowiednio: 3,5°C, 13°C i -4,5°C. Dni upalnych (śr. dob. ≥25°C) jest 6, a bardzo mroźnych – 1,5. Średnio w roku notuje się około 120 dni

z przymrozkami ($T_{\min. \text{dob.}} < 0^{\circ}\text{C}$). Absolutne maksima temperatury mogą osiągać $+36^{\circ}\text{C}$, a absolutne minima poniżej -30°C .

Roczna suma usłonecznienia wynosi około 1550 godzin, a roczna suma promieniowania całkowitego – około $3600 \text{ M}\cdot\text{J}\cdot\text{m}^{-2}$. Na półroczu ciepłe przypada około 1050 godzin słonecznych (poniżej $2800 \text{ M}\cdot\text{J}\cdot\text{m}^{-2}$), a na półroczu chłodne, głównie z powodu krótkiego dnia, a także wyższego stopnia zachmurzenia – tylko 400 godzin słonecznych (około $825 \text{ M}\cdot\text{J}\cdot\text{m}^{-2}$). Najsłoneczniejszym miesiącem w roku jest (przeważnie) czerwiec, na który przypada średnio 200-225 h słonecznych (około $575 \text{ M}\cdot\text{J}\cdot\text{m}^{-2}$); średnio 7 godzin słonecznych na dobę (w grudniu około 1 godzina).

Roczna suma opadów wynosi od 550 do 650 mm; wzrasta na obszarze wzgórz czołowo-morenowych. Na półroczu ciepłe przypada około 350 mm opadów, w tym na lipiec, który jest miesiącem o największej sumie opadów w roku (głównie o charakterze konwekcyjnym) – około 90 mm (w styczniu 40-50 mm). Średnio w roku notuje się około 22 dni z burzą i 30 do 40 dni z mgłą. W klimatycznym bilansie wodnym obszar powiatu ma nadwyżkę rzędu 40 do 60 mm, ale a półroczu ciepłym zaznacza się wyraźny deficyt w tym bilansie rzędu -40 do -60 mm.

Warunki anemometryczne kształtują dominujące tu wiatry zachodnie (około 20% obserwacji). Zbliżony jest też udział kierunku drugorzędnego, tj. południowo-zachodniego. Średnie prędkości wiatru wynoszą 3,0-3,5 m/s. Cisze obejmują 5-10% obserwacji w roku. Wysoki (na tle całego Dolnego Śląska) jest udział wiatrów o tzw. energetycznych prędkościach (a więc potencjalnie użyteczne – 4 do 15 m/s), które osiągają prawie 50% rocznych obserwacji.

Występują silne fluktuacje warunków (parametrów) klimatycznych z roku na rok, nie wykazując przy tym wyraźnej regularności. Zwłaszcza duże odchylenia od średnich wieloletnich wykazują temperatury miesięcy zimowych oraz sumy opadów. Na przykład średnia temperatura stycznia w poszczególnych latach zmieniać się może w przedziale od -12°C do prawie $4,0^{\circ}\text{C}$ (zmiennosc średniej temperatury lipca jest znacznie mniejsza: od 16°C do 22°C), a roczna suma opadów – od 350 do prawie 1000 mm.

Zróznicowanie topoklimatyczne dotyczy północnej i północno-wschodniej części powiatu, gdzie występuje bardziej urozmaicona rzeźba terenu.

Według dziesiętnego podziału Polski J. Kondrackiego [Kondracki, 1994; Atlas Śląska..., 2001] obszar powiatu oleśnickiego znajduje się w zasięgu następujących mezoregionów:

- Równina Oleśnicka (318.56); mikroregion – Równina Oleśnicko-Bierutowska (318.561)
- Wzgórza Twardogórskie (318.45); mikroregiony: Grzbiet Twardogórski, Wzgórza Sycowskie i Wzgórza Ostrzeszowskie

Kotlina Milicka (syn. K. Odolanowska – 318.34); mikroregiony: Równina Czarnoleska i (niewielki fragment) Równina Kuźnicka. Pod względem tektonicznym obszar powiatu położony jest w zasięgu monokliny przedsudeckiej wypełnionej skałami triasowymi – retyk.

Jedynie na południe od Oleśnicy i na zachód od Bierutowa występują w starszym podłożu skały kajpru. Osady triasu tworzą powierzchnię podtrzeciorzędową. Trzeciorzęd

reprezentowany jest na całym obszarze przez miocen górny tworzący ciągłą powierzchnię. W obrębie wału Wzgórz Twardogórskich, Sycowskich i Ostrzeszowskich utwory trzeciorzędowe, odkłute od podłoża w wyniku procesów glacitektonicznych, występują w przemieszaniu z tworami czwartorzędowymi – głównie pośród glin morenowych. Utwory górnomioceniowe budują tu ropy i piaski tzw. serii poznańskiej

Na północ od miasta Oleśnica i na południe od Sycowa przebiega południowa granica występowania utworów węglonośnych (burowęglowych). Na północ od Twardogóry występuje ciągnąca się w kierunku zachodnim od tego miasta eoplejstoceniowa dolina kopalna wycięta w trzeciorzędowym podłożu. Większa eoplejstoceniowa dolina kopalna występuje też na południowy zachód od Oleśnicy i Bierutowa.

Utwory czwartorzędowe związane są ze zlodowaczeniem środkowopolskim – stadiem Odry (starszym) i stadiem Warty (młodszym). Miąższość warstwy czwartorzędowej na obszarze powiatu nie przekracza 50 m, a jedynie w obrębie wzgórz czołowomorenowych może dochodzić do 100 m. Równinę Oleśnicko-Bierutowską (południowa część powiatu - gminy Oleśnica, Bierutów, Dobroszyce, Dziadowa Kłoda i zachodnia część gminy Syców) budują głównie gliny zwałowe stadiału Odry. Na południowym przedpoiu wału Wzgórz Twardogórskich osadziły się piaski i żwiry wodno-lodowcowe, które tworzą tu dość rozległą i ciągłą powierzchnię. Równina wznosi się na wysokość powyżej 200 m n.p.m. i w zasięgu glin zwałowych posiada rzeźbę falistą, z rozmytymi ostańcami form glacialnych zlodowaczenia środkowopolskiego. W strefie sandrowej równina jest płaska.

Ponad płaską powierzchnię piaszczystej równiny wznoszą się stromo czołowomorenowe wzgórza związane ze stadiem Warty. Zbudowane są z glin, piasków i żwirów pośród których występują też wspomniane wcześniej utwory trzeciorzędowe (tzw. melanż glacitektoniczny). Wzgórza czołowomorenowe: Twardogórskie, Sycowskie i Ostrzeszowskie tworzą dwa łuki wygięte ku południowi. Ich wysokości bezwzględne osiągają 250 m n.p.m. (na południowy-wschód od Twardogóry), 272 m n.p.m. (Zbójnik – na zachód od Międzybórza) do 284 m n.p.m. (Kobyła Góra – najwyższy szczyt Wzgórz Ostrzeszowskich).

System wzgórz czołowomorenowych wyraźnie odgraniczają rozległą jednostkę fizyczno-geograficzną – Kotlinę Milicką (Odolanowską), której dno wypełniają piaski fluwioglacialne i rzeczne, miejscami uformowane z wydmy. Z utworów piaszczystych zbudowane są tu też terasy pradolinne. W zasięgu tej kotliny znajduje się północna część powiatu: gminy Twardogóra, Międzybórz oraz północno-wschodnia część gminy Syców. Kotlina Milicka stanowi końcowe zagłębienie lodowca warciańskiego, pełniącego funkcje pradolinny – marginalnego odpływu wód z czoła lodowca leszczyńskiego (najstarsza faza zlodowaczenia bałtyckiego). Wysokość bezwzględna spada tu (ku północy) do poniżej 200 m n.p.m.

Utwory holoceniowe, reprezentowane głównie przez piaski, żwiry i mułki rzeczne wypełniają jedynie wąskie dna dolin rzecznych rozcinających zarówno powierzchnię morenową i sandrową Równiny Oleśnicko-Bierutowskiej, jak i piaszczyste terasy pradolinne

Kotliny Milickiej. W wielu miejscach peryglacjalnej Równiny Oleśnickiej osadziły się (na przełomie plejstocenu i holocenu) utwory pylaste, stanowiące podłoże, na którym wykształciły się najbardziej urodzajne gleby.

II.1.2. Środowisko przyrodnicze

Obszar powiatu oleśnickiego jest urozmaicony przyrodniczo. Z wyznaczonych na poziomie ustawowym form ochrony przyrody występują tutaj liczne atrakcyjne tereny, znajdujące się na terenie zarówno poszczególnych gmin, jak i przekraczając granice (powiatu czy województwa). Do obszarów chronionych ustawowo należą:

1. Rezerваты przyrody:
  - 1.1. „Gola” (częściowo teren gminy Międzybórz). Cel ochrony: naturalny bór mieszany z wyspowym stanowiskiem jodły na jej północno-zachodniej granicy naturalnego zasięgu.
  - 1.2. „Torfowisko k. Grabowna” (częściowo teren gminy Twardogóra). Cel ochrony: torfowisko o interesującej roślinności i stratygrafii.
2. Obszar Chronionego Krajobrazu "Wzgórza Ostrzeszowskie i Kotlina Odolanowska" (częściowo teren gminy Międzybórz i Syców)
3. Użytki ekologiczne:
  - 3.1. „Bagno w Dziadowej Kłodzie” (obejmuje część terenu gminy Dziadowa Kłoda, obręb Dalborowice)
  - 3.2. "Las Boguszycki" (obejmuje część terenu gminy Oleśnica, obręb Boguszyce)
  - 3.3. "Olsy Sokołowickie" (obejmuje część terenu gminy Oleśnica, obręb Sokołowice, Cieśle)
  - 3.4. „Storczyk” (obejmuje część terenu gminy Syców, obręb Syców)
  - 3.5. „Leśne stawki koło Goszcza” (obejmuje część terenu gminy Twardogóra, obręb Goszcz)
4. Pomniki przyrody – głównie drzewa o cennych walorach przyrodniczych (Tabela 4).

Tabela 4: Pomniki przyrody ożywionej w poszczególnych gminach powiatu oleśnickiego.

Jednostka terytorialna	Liczba pomników
Powiat oleśnicki	54
Oleśnica (M)	5
Bierutów	1
Dobroszyce	2
Dziadowa Kłoda	1
Międzybórz	3
Oleśnica (G)	20
Syców	20
Twardogóra	2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS-Bank Danych Lokalnych za rok 2014.

5. Obszary Sieci Natura 2000. Na terenie powiatu oleśnickiego występuje siedem takich obszarów, z czego sześć utworzono pod kątem ochrony siedlisk, a jeden ze względu na ochronę ptaków. Są to:
- 5.1. **Dolina Baryczy** (kod PLB020001) Obszar specjalnej ochrony ptaków, wyznaczony rozporządzeniem Ministra Środowiska – 82016,4 ha – obejmujący skrajną część gminy Międzybórz. Obszar położony w Kotlinie Milickiej stanowiącej część Obniżenia Milicko-Głogowskiego. Utworzony został na terenie Parku Krajobrazowego Dolina Baryczy i obejmuje jego większą część. Zlokalizowany jest pomiędzy Żmigrodem na zachodzie (woj. dolnośląskie) a okolicą Przygodzic na wschodzie (woj. wielkopolskie). Ponad połowę obszaru stanowią grunty użytkowane rolniczo, około 30% to lasy i ponad 10% to zbiorniki wodne. Właśnie te ostatnie są najcenniejszymi elementami przyrodniczymi zarówno ostoi, jak i parku – są to kompleks stawów rybnych, z których najstarsze mają ponad 700 lat. Z cennych siedlisk wymienić należy lasy łąkowe, grądy niskie i olsy. Ze względu na rozległe zbiorniki wodne obszar charakteryzuje się niezwykle bogactwem ornitofauny. Do ich liczego bytowania przyczynia się ekstensywna produkcja rybacka i wielkość stawów, duża liczba wysp porośniętych trzcinami i drzewami, szerokie pasy szuwarów, porośnięte drzewami i krzewami groble, mała głębokość stawów i zabezpieczenie przed nadmierną ingerencją człowieka. Do najcenniejszych ptaków na tym obszarze należą m.in.: bąk, bączek, bocian czarny, bielik i łabędź krzykliwy. Wiosną spotkać można żerującego na wilgotnych łąkach żurawia, w trzcinach buduje zaś gniazda błotniak stawowy. Obszar jest istotnym szlakiem ptasich wędrówek, ptaki zatrzymują się tutaj by odpocząć i nabrać sił do dalszej drogi (m.in. żurawie, gęsi zbożowe). O ogromnym znaczeniu tego terenu dla ochrony ptaków świadczy zgłoszenie go na listę obszarów Konwencji Ramsar (obszar Stawy Milickie). Na obszarze ostoi występują liczne gatunki roślin i grzybów chronionych, z czego najwięcej gatunków związanych jest z siedliskami leśnymi i wodnymi. Udokumentowano stanowiska takich roślin jak bluszcz pospolity, grąźel żółty, sromotnik bezwstydnny czy widłak goździsty. Licznie reprezentowane są storczyki, częściowej ochronie podlegają zaś: kruszyna pospolita, konwalia majowa, kalina koralowa, centuria pospolita i porost - płucnica islandzka.
- 5.2. **Ostoja nad Baryczą** (kod PLH020041). Specjalny obszar ochrony siedlisk, zaakceptowany przez Komisję Europejską – 82016,4 ha. Obszar obejmuje rozległe bagniste obniżenie doliny Baryczy i jej dopływów. Dolina jest wyścielona utworami glacialnymi, fluwioglacjalnymi i współczesnymi aluwiami rzecznyymi. W południowo-zachodniej części obszaru znajdują się morenowe zalesione Wzgórza Twardogórskie z najwyższym wzniesieniem Wzgórzem Joanny dominującą nad szeroką i płaską doliną Baryczy – to właśnie te okolice znajdują się w administracyjnych granicach powiatu oleśnickiego (1166,9 ha na terenie gminy Twardogóra). Obszar obejmuje kompleks łąk zalewowych, stawów rybnych w tym najbardziej znane Stawy Milickie, pól uprawnych i rozległych terenów leśnych. O specyfice terenu decyduje bogata sieć hydrograficzna z licznymi kanałami, ciekami wodnymi oraz mokradłami i stawami.

Lasy tworzą dwa większe kompleksy: Lasy Milickie oraz Lasy Ostrzeszowskie. W pobliżu cieków zachowały się fragmenty łągów i olsów, a na wyżej położonych terenach cenne buczyny i grądy. Uboższe siedliska porastają bory sosnowe i mieszane. Obszar jest ważny ze względu na swoją bioróżnorodność. Znajduje się tutaj 14 typów siedlisk z załącznika II Dyrektywy Siedliskowej i 15 gatunków z załącznika II. Dobrze są zachowane i wykształcone zbiorowiska leśne oraz cenne są też podmokłe łąki tego terenu. Na uwagę zasługuje też bogata ichtiofauna z koźką złotawą. Dolina Baryczy uważana jest za królestwo karpia. Występują też m.in. różanka, karaś złocisty, sumik, piskorz, miętus, leszcz, wzdręga, kiełb i sum. Ostoja jest też cennym siedliskiem ptaków. Do najrzadszych i najcenniejszych gatunków należą czapla purpurowa, bąk, bączek, bocian czarny, perkoz rdzawoszyi, zauszniak, żuraw i drapieżny bielik. Znajduje się tutaj 150 par bociana białego. Jest to obszar najstarszych i największych stawów rybnych w Europie środkowej. Występuje tutaj wydra, bóbr oraz żółw stepowy. Spośród występujących tu ssaków należy wymienić jelenie, dziki, daniela, borsuki, jenoty, tchórze, kuny a także nietoperze. Owady reprezentują natomiast: kozioróg dębosz, oraz rzadszy od niego jelonek rogacz.

5.3. **Bierutów** (PLH020065) specjalny obszar ochrony siedlisk – 223,5 ha. Bierutów jest kompleksem podmokłych łąk oraz pastwisk, znajdujących się po obu stronach rzeki Widawy. Ostoja obejmuje fragment rzeki poniżej Bierutowa (w okolicach wsi Kijowice, Kruszvice i Paczków). W części zachodniej obszar jest ograniczony od południa kanałem Nowej Widawy (Młynówki), od północy głównym korytem Widawy; część wschodnia jest ograniczona od południa Widawą a od wschodu i północy drogami polnymi oraz kanałem melioracyjnym. Obszar ma kluczowe znaczenie dla przetrwania motyla: czerwończyka fioletka na Dolnym Śląsku (jest to ostatnie, potwierdzone po 1995 r. stanowisko tego gatunku w regionie. Ta licząca około 50 100 osobników populacja jest bardzo dobrze zachowana.

5.4. **Dolina Oleśnicy i Potoku Boguszyckiego** (kod PLH020091). Specjalny obszar ochrony siedlisk, zaakceptowany przez Komisję Europejską – 1118,8 ha. Obszar stanowi kompleks łąk kośnych wilgotnych i świeżych oraz szuwarów po obu stronach rzeki Oleśnicy i Boguszyckiego Potoku. Obejmuje on też las (w tym priorytetowe łągi olszowo-jesionowe) oraz w nieznacznym stopniu pola uprawne. Obszar obejmuje fragment doliny rzeki Oleśnicy i Boguszyckiego Potoku. Wody zajmują 2% obszaru, lasy - 36%, w tym iglaste i liściaste (łągi olszowo-jesionowe) po 17% terenu, kompleks łąk 30%, a tereny rolne - 32%. Ostoję rozcina w południowej części obwodnica miasta Oleśnica.

Jest to jedno z dwóch w województwie dolnośląskim, najbardziej na zachód wysuniętych stanowisk czerwończyka fioletka. Na łąkach rośnie rdest wężownik, roślina żywicielska gąsienic tego motyla. Żyją tu również liczne populacje trzepli zielonej, pachnicy dębowej, czerwończyka nieparka, kumaka nizinnego, wydry i bobra.

- 5.5. **Kumaki Dobrej** (kod PLH020078). Specjalny obszar ochrony siedlisk, zaakceptowany przez Komisję Europejską – 2094 ha. Obszar leży w gminie Dobroszyce, która leży w północno-wschodniej części województwa dolnośląskiego, w pasie Nizin Środkowo-Polskich. Graniczy z gminami: Oleśnica, Długołęka, Twardogóra, Zawonia i Krośnice. Obszar obejmuje dolinę rzeki Dobrej pomiędzy Bartkowem i Dobrzeniem oraz Dąbrowicą a Pawłowicami. Dolina rzeki Dobrej jest uregulowana, lecz występują tu liczne obniżenia wypełnione wodą oraz stawy hodowlane występują tu liczne obniżenia wypełnione wodą oraz stawy hodowlane, które stanowią doskonałe siedliska płazów. Występują tu bardzo bogate i wysokie liczebnie populacje kumaka nizinnego oraz traszki grzebieniastej. Kolejnym walorem jest występowanie starych dębów ze stanowiskami pachnicy dębowej i kozioroga dębosza. Mimo bezpośredniej bliskości aglomeracji wrocławskiej i położeniem na terenach intensywnie wykorzystywanych rolniczo, dolina rzeki zachowała wiele walorów przyrodniczych.
- 5.6. **Leśne Stawki koło Goszcza** (kod PLH020101). Specjalny obszar ochrony siedlisk, zaakceptowany przez Komisję Europejską – 111,9 ha. Obszar zlokalizowany jest na zachód od Twardogóry w woj. dolnośląskim, na skraju większego kompleksu leśnego, w bezpośredniej bliskości wsi Troska i Goszcz. Obszar obejmuje dolinę bezimiennego potoku, na którym założono kilka stawów rybnych wielkości ok. 0,5 ha. Piaszczyste zbocza doliny porastają głównie monokulturowe drzewostany sosnowe - lasy iglaste zajmują 85% obszaru, mieszane - 13%. Wzdłuż koryta potoku rosną niewielkie powierzchniowo lasy łąkowe. Tereny rolne zajmują 2% ostoi. Obszar jest miejscem reintrodukcji żółwia błotnego *Emys orbicularis* na Dolnym Śląsku. W wodach ostoi żyje wydra - gatunek z II Załącznika Dyrektywy Siedliskowej. Obszar jest także ostoją czerwończyka nieparka.
- 5.7. **Lasy Grędzińskie** (kod PLH020081). Specjalny obszar ochrony siedlisk, zaakceptowany przez Komisję Europejską – 3087,5 ha. Lasy Grędzińskie położone są na Równinie Oleśnicko-Bierutowskiej, w obrębie doliny Widawy oraz terenów do niej przyległych. Formacją roślinną, która dominuje w tym obszarze są bardzo zróżnicowane lasy: grądy, łągi nadrzeczne i lasy aluwialne. Nieleśną część szaty roślinnej stanowią fitocenozy ze związku szuwarów wielkoturzycowych (szuwar turzycy błotnej, szuwar turzycy zaostrojonej, szuwar mózgowy), łąki trzęslicowe lub łąki świeże oraz łąki wilgotne. Stwierdzono tu występowanie sześciu siedlisk przyrodniczych Natura 2000, a wśród nich zdecydowanie przeważają łągi dębowo-wiązowo-jesionowe. Lasy Grędzińskie stanowią ważną ostoję licznych gatunków roślin chronionych, m.in.: goryczki wąskolistnej, podkolana białego, wawrzyńka wilczełyko. Tereny obfitują także w liczne mokradła stanowiące miejsce występowania płazów i bezkręgowców z zał. II Dyrektywy.

Pierwsze dwa to jedne z największych obszarów chronionych na Dolnym Śląsku, które częściowo tylko obejmują teren powiatu oleśnickiego – znajdują się w północnej części gminy Twardogóra oraz w części gminy Międzybórz. Pozostałe (wcześniej wymienione) w całości zawierają się w obrysie powiatu.

Wewnętrznie, obszary cenne przyrodniczo są rozlokowane w różnym stopniu – w poszczególnych gminach (Tabela 5). Za najbardziej nasyconą przyrodniczo (pod względem wielkości obszaru), należy uznać gminę Międzybórz oraz gminę wiejską Oleśnica. Ogółem odnotowano tam, odpowiednio: 8800,3 i 1346,7 ha obszarów przyrodniczych chronionych prawem (polskim). Te same jednostki gminne są jednocześnie najbardziej zróżnicowane przyrodniczo (różne prawne formy ochrony) – poza formami wskazanymi w Tabeli 5 występują tam także obszary Natura 2000. Najmniej tego typu obszarów występuje w gminie Dziadowa Kłoda (34,9 ha), a w Bierutowie, Dobroszycach i mieście Oleśnica z wyjątkiem pomników przyrody, opisywany rodzaj ochrony nie występuje. Niemniej przypadek Bierutowa pokazuje, że akurat tam mamy do czynienia z obszarem Natura 2000.

Tabela 5: Obszary chronione przyrodniczo w poszczególnych gminach powiatu oleśnickiego (ha).

Jednostka terytorialna	ogółem	rezerwy przyrody	parki krajobrazowe razem	obszary chronionego krajobrazu razem	rezerwy i pozostałe formy ochrony przyrody na obszarach chronionego krajobrazu	użytki ekologiczne
DOLNOŚLĄSKIE	371109,66	10481,86	206320,90	138948,50	382,62	5201,70
Powiat oleśnicki	10981,00	16,20	1283,00	9400,00	11,70	293,50
Dziadowa Kłoda	34,90	0,00	0,00	0,00	0,00	34,90
Międzybórz	8800,30	12,00	0,00	8800,00	11,70	0,00
Oleśnica	189,50	0,00	0,00	0,00	0,00	189,50
Syców	609,60	0,00	0,00	600,00	0,00	9,60
Twardogóra	1346,70	4,20	1283,00	0,00	0,00	59,50

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS-Bank Danych Lokalnych za rok 2014.

Ogółem tereny przyrodniczo cenne, chronione prawem (Tabela 6) stanowią 10,5% obszaru powiatu, co plasuje go znacznie poniżej średniej wojewódzkiej (wynoszącej 18,6%) oraz powiatu trzebnickiego (24,0%). Jakkolwiek w porównaniu z powiatami oławskim i średzkim, zasoby przyrodnicze okazują się znacznie cenniejsze.

Tabela 6: Udział obszarów cennych przyrodniczo (prawnie chronionych) powiatu oleśnickiego na tle województwa oraz wybranych powiatów.

Jednostka terytorialna	ogółem
	w %
DOLNOŚLĄSKIE	18,6
Powiat oleśnicki	10,5
Powiat oławski	0,0
Powiat średzki	0,7
Powiat trzebnicki	24,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS-Bank Danych Lokalnych za rok 2014.

Analiza powiatu oleśnickiego na tle uwzględnianych w porównaniu jednostek terytorialnych (Tabela 7), w rozbiciu na poszczególne formy ochrony przyrody wskazuje, że

jest to obszar atrakcyjny. Zaraz po powiecie trzebnickim występuje tutaj największa „oferta” przyrodnicza. Co istotne, dominujące tutaj formy ochrony, przy właściwym gospodarowaniu, umożliwiają obywatelom i turystom, korzystanie z istniejących dóbr.

Tabela 7: Obszary cenne przyrodniczo (prawnie chronione) w poszczególnych gminach powiatu oleśnickiego (ha).

Jednostka terytorialna	ogółem	rezerwy przyrody	parki krajobrazowe razem	rezerwy i pozostałe formy ochrony przyrody w parkach krajobrazowych	obszary chronionego krajobrazu razem	rezerwy i pozostałe formy ochrony przyrody na obszarach chronionego krajobrazu	użytki ekologiczne
DOLNOŚLĄSKIE	371109,66	10481,86	206320,90	10857,51	138948,50	382,62	5201,70
Powiat oleśnicki	10981,00	16,20	1283,00	0,00	9400,00	11,70	293,50
Powiat oławski	26,10	23,90	0,00	0,00	0,00	0,00	2,20
Powiat średzki	525,40	35,20	490,00	0,00	0,00	0,00	0,20
Powiat trzebnicki	24607,33	1506,98	20471,00	1475,75	3440,00	0,00	665,10

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS-Bank Danych Lokalnych za rok 2014.

II.1.3. Dziedzictwo kulturowe i historyczne

Powiat oleśnicki obejmuje ziemie dawnego księstwa oleśnickiego i bierutowskiego oraz dwóch wolnych państw stanowych- sycowskiego i goszczańskiego. Tereny te wraz z całym Śląskiem często zmieniały przynależność państwową. Od państwa piastowskiego, przez Czechy, Austrię, Prusy i od 1945 roku ponownie w Polsce. Obszar ten zamieszkiwali przedstawiciele trzech narodowości (Czesi, Niemcy, Polacy), którzy tworzyli lokalną, śląską społeczność.

Księstwa i państwa stanowe istniejące na terenie obecnego powiatu często zmieniały właścicieli. Były one częścią władztwa dynastii Piastów, czeskich Podiebradów, niemieckich Wirtembergów, Welfów oraz Hohenzollernów. W Sycowie panowali m.in. Bironowie, którzy posiadali także księstwo Kurlandii i Semigalii. W wielu wioskach władzę dzierżyła lokalna szlachta, która pozostawiła po sobie liczne siedziby. Władcy tych ziem w większości dbali o rozwój swoich posiadłości m.in. wznosząc liczne zamki oraz kościoły, które do dziś świadczą o skomplikowanych dziejach tych terenów.

Najważniejszymi historycznymi miejscowościami powiatu są: Oleśnica, Bierutów, Syców oraz Goszcz. Wszystkie one posiadają najwięcej zabytków i mogą stać się podstawą do budowy marki turystycznej tego regionu. Są to także miejscowości, które od średniowiecza były ważnymi ośrodkami władzy feudalnej. Świadczą o tym siedziby książęce w Oleśnicy i Bierutowie oraz ruiny pałacu w Goszczu. Poza nimi powstały liczne pałace wybudowane jako letnie rezydencje lub posiadłości lokalnej szlachty (m.in. w Biskupicach, Twardogórze, Stradomi Dolnej, Dobroszycach, Dobrej, Ostrowinie, Brzezince, Boguszycach, czy Kraszowie).

Najważniejszym zabytkiem regionu jest niewątpliwie zamek w Oleśnicy. Jest on jedną z najbardziej okazałych siedzib pańskich na Śląsku. Powstał za panowania Piastów, jednak największe zasługi w jego rozbudowie mieli książęta z dynastii Podiebradów. Zespół zamkowy powstał na gotyckich murach wcześniejszego zamku oleśnickich Piastów. Renesansowy zespół zamkowy posiada liczne manierystyczne uzupełnienia i barokowy wystrój wnętrz. Pałac został połączony z sąsiednim kościołem, krytym dachem gankiem, wspartym na arkadach i przerzuconym nad dawną fosą.

Kolejnym, ważnym zabytkiem powiatu jest zamek w Bierutowie. Powstał on w XIV wieku i przechodził liczne przebudowy. Najważniejsze z nich zostały wykonane przez ród Podiebradów, który w XVI wieku przekształcił surową gotycką warownię w renesansową rezydencję z arkadowym dziedzińcem oraz zleconą przez Kristiana Ulryka Wirtenberskiego, który w XVII wieku nakazał wzniesienie bramy oraz podniesienie budynków o jedno piętro. W 18 stuleciu siedziba zaczęła podupadać, co spowodowało konieczność rozebrania skrzydła wschodniego w XIX wieku. Z kompleksu zamkowego zachowała się charakterystyczna wieża u dołu kwadratowa, wyżej ośmiokątna. Znajduje się tutaj także brama wjazdowa oraz jeden z budynków zamkowych.

Pałac w Goszczu pochodzi z XVIII wieku. Został wybudowany w stylu barokowym przez ówczesnych wolnych panów stanowych. Była to okazała rezydencja tworząca kompleks zgrupowany wokół prostokątnego dziedzińca. Obiekt uległ zniszczeniu po pożarze w 1947 roku i obecnie pozostaje ruiną. W 2013 roku władze gminy Twardogóra wyremontowały część obiektów i przeznaczyły je na cele kulturalne.

Pałac w Twardogórze powstał w XVI w. Przebudowy w XVII i XVIII stuleciu. Obiekt zawdzięcza swój wygląd Eleonorze Karolinie Wirtemberskiej księżnej oleśnickiej, która zakupiła Twardogórę w 1676 roku. Obecnie jest to zespół szkół ponadgimnazjalnych.

Działalność feudałów panujących dawniej na terenie obecnego powiatu związana była także ze sferą duchową. Jej pozostałością są liczne kościoły (katolickie i ewangelickie). Wiele z nich spełnia dalej swoje funkcje sakralne, choć część popada w ruinę. Najważniejszą świątynią powiatu jest bazylika pw. św. Jana Ewangelisty w Oleśnicy, która powstała w drugiej połowie XIII w. Liczne przebudowy oraz fundacje wzbogaciły jej wnętrze o dzieła barokowe. Przy świątyni w XVII w. wybudowano mauzoleum Wirtembergów, w którego krypcie znajdują się misternie wykonane sarkofagi o niespotykanych formach artystycznych. W 1998 roku kościół uzyskał status bazyliki mniejszej nadany przez papieża Jana Pawła II. W jednej z krucht kościoła zachowała się unikatowa kolekcja starodruków tworzących bibliotekę łańcuchową. Jest ona jedyną z trzech na Dolnym Śląsku, ale jedyną w Europie Środkowej, która przetrwała do naszych czasów w swym pierwotnym miejscu.

Inne zabytkowe świątynie na terenie powiatu to m.in. kościół pw. św. św. Piotra i Pawła w Sycowie, kościół pw. Matki Bożej Wspomożenia Wiernych w Twardogórze (od 2005 roku bazylika mniejsza), kościół filialny pw. Trójcy Świętej w Radzowicach, kościół pw. MB Nieustającej Pomocy w Boguszycach, kościół pw. Wniebowzięcia NMP w Brzezince, kościół pw. św. Katarzyny z XIV w. w Bierutowie, czy wczesnogotycki kościół pw. NMP

w Stroni. Ciekawymi obiektami na terenie powiatu są drewniane kościoły w Chetstowie, w Grabownie Małym, Świętym Marku oraz Działawicach.

Poza obiektami sakralnymi oraz zamkami i pałacami w powiecie oleśnickim na szczególną uwagę zasługuje krzyż pokutny w Kijowicach. Prawdopodobnie pochodzi z XIV w. i jest najwyższym obiektem tego typu na Dolnym Śląsku (jego wysokość to ponad 240 cm). Krzyż przedstawia ukrzyżowanego Chrystusa oraz postać modlącą się u jego stóp. Zabytek ten charakteryzuje się starannym wykonaniem i stanowi jedną z lepiej zachowanych pamiątek po dawnym systemie karnym.

W powiecie oleśnickim nie brakuje atrakcji dla miłośników militariów. W Oleśnicy znajdują się dawne niemieckie koszary, których budowa rozpoczęła się w 1876 roku. Jest to kompleks, który składa się m.in. 5 budynków koszarowych, stajni i kasyna. W Oleśnicy, Bierutowie oraz Sycowie zachowały się fragmenty murów obronnych z czasów średniowiecza.

W powiecie oleśnickim w rejestrze zabytków nieruchomych Narodowego Instytutu Dziedzictwa znajduje się w sumie 117 obiektów (w tym zespoły pałacowe i parki).

Tabela 8: Zabytki powiatu oleśnickiego z podziałem na gminy

Gmina	ilość zabytków wpisanych do rejestru
Bierutów (miasto)	7
Bierutów (wioski)	14
Dobroszyce	10
Działowa Kłoda	4
Międzybórz (miasto)	5
Międzybórz (wioski)	4
Oleśnica (gm. wiejska)	20
Oleśnica (gm. miejska)	15
Syców (miasto)	14
Syców (wioski)	9
Twardogóra (miasto)	5
Twardogóra (wioski)	10
ogółem	117

Źródło: opracowanie własne na podstawie rejestru zabytków Narodowego Instytutu Dziedzictwa.

Największy potencjał w przypadku dziedzictwa kulturowego znajduje się w mieście oraz gminie Oleśnica. Następnie dużą ilością zabytków może poszczycić się Syców, Bierutów oraz Twardogóra. Najmniejszą ilością historycznych pamiątek znajdziemy w gminie Działowa Kłoda, Międzybórz oraz Dobroszyce.

Tabela 9: Zabytki powiatu oleśnickiego oraz wybranych powiatów regionu

Jednostka terytorialna	pałace i zespoły pałacowe	kościóły	inne	ogółem
Powiat oleśnicki	24	37	57	118
Powiat oławski	13	23	33	69
Powiat średzki	36	53	47	136
Powiat trzebnicki	23	23	55	101

źródło: opracowanie własne na podstawie rejestru zabytków Narodowego Instytutu Dziedzictwa.

Porównując ilość obiektów zabytkowych na tle innych diagnozowanych jednostek samorządowych powiat oleśnicki zajmuje drugą pozycję i ma duży potencjał do ich wykorzystania.

Powiat oleśnicki wyróżnia się na tle innych przede wszystkim bogatą historią. Liczne zabytki świadczą o dawnych księstwach i wolnych państwach stanowych, które były charakterystyczne dla systemu feudalnego. Ponadto powiat ten nie budzi od razu historycznych skojarzeń, gdyż jego atrakcje nie są jeszcze na tyle znane, aby wzbudzały określone emocje. Ma to miejsce w przypadku Trzebnicy, która znana jest z sanktuarium św. Jadwigi oraz Środy Śląskiej, w której przechowywany jest tzw. skarb średzki.

Pomimo przewagi powiatu średzkiego w ilości zabytków, większy potencjał można dostrzec w powiecie oleśnickim. Świadczy o tym ranga i znaczenie tutejszych zamków i pałaców oraz kościołów. Świątyni o takiej randze i wyposażeniu jak bazylika w Oleśnicy nie spotkamy w porównywanych powiatach.

W powiecie oleśnickim najważniejszymi atrakcjami powinny stać się zamki i pałace. Wyróżniają się one na tle innych, ze względu na rolę jaką pełniły, będąc siedzibami rodzin książęcych (i to z najważniejszych rodów Europy). Należy przede wszystkim promować zamek w Oleśnicy, który jako jeden z nielicznych jest bardzo dobrze zagospodarowany oraz wykorzystywany turystycznie. Niestety większość z nich (podobnie jak w innych powiatach) pozostaje ruiną i prawdopodobnie długo się to nie zmieni. Należy zatem docenić działania władz gminy Twardogóra, które podjęły pierwsze kroki do przywrócenia dawnej świetności pałacowi w Goszczu. Innym przykładem, który świadczy o dbałości o tak ważne dziedzictwo jest pałac w Dobrej, który po remoncie pełni funkcje hotelarskie.

Ciekawe objekty, którymi może poszczycić się powiat oleśnicki to przede wszystkim cztery drewniane kościoły w Chełstowie, w Grabownie Małym, Świętym Marku oraz Dzieszławicach. Pochodzą one z XVII wieku i mogą być wykorzystane do stworzenia szlaku architektury drewnianej. Dodatkowo można reklamować kościoły szachulcowe w Radzowicach, Boguszycach oraz Twardogórze a także drewniano- murowany w Brzezince.

Dziedzictwo kulturowe powiatu oleśnickiego wymaga odkrycia i wykorzystania do celów turystycznych. Brakuje szerokiego opisu zabytków na poziomie starostwa oraz wytyczania szlaków turystycznych obejmujących wszystkie gminy. Na pochwałę zasługuje wydanie publikacji opisującej ścieżki rowerowe, jednak jest to za mało, aby zachęcić do odkrywania tego terenu. Obiekty zabytkowe (poza wyjątkami) nie są wykorzystywane w promocji powiatu, choć mają ogromny potencjał i mogą przyciągać turystów. Nie wykorzystuje się również bogatej historii tego regionu. Warto odtwarzać dawne tradycje

księstw i państw stanowych, aby jednoczyć mieszkańców i budować poczucie wspólnoty terytorialnej oraz samorządowej.

II.2. Sfera demograficzna i społeczna

II.2.1. Demografia

Ludność zamieszkująca powiat oleśnicki stanowi 5,3% populacji Dolnego Śląska. Najbardziej liczebną gminą powiatu jest obecnie gmina miejska Oleśnica, w której zamieszkuje 37 355 obywateli. Jest to jednocześnie największe i do pewnego stopnia centro twórcze miasto powiatu. Pozostałe gminy są zdecydowanie mniej liczne. Kolejna pod względem wielkości populacji to Syców (16 659), a następnie Twardogóra (13 011), Oleśnica (12 880) i Bierutów (10 180), gdzie zamieszkuje ponad 10 tys. osób. Dobroszyce, Dziadowa Kłoda i Dobroszyce to gminy najmniej liczne w powiecie.

Stan ludności zamieszkującej powiat oleśnicki wykazuje lekką tendencję wzrostową na przestrzeni minionych dziesięciu lat (Tabela 10), która wyniosła blisko 3 tys. Co istotne, w skali województwa dolnośląskiego, w tym samym czasie, odnotowano spadek o ponad 85 tys. ludności. W każdej z siedmiu gmin powiatu przybyło mieszkańców. Wyjątek stanowi gmina Bierutów, gdzie ubyło mieszkańców. Największy przyrost można zaobserwować w gminie wiejskiej Oleśnica – tam przybyło ponad 1,5 tys. osób (co stanowi prawie połowę przyrostu odnotowanego w skali całego powiatu). Relatywnie wysoki odsetek dotyczy także miasta Oleśnica oraz gminy Dobroszyce.

We wskazaną powyżej tendencję wpisuje się pozytywny dla powiatu wskaźnik przyrostu naturalnego, wynoszący w 2014 roku 182, przy wysokim ujemnym wskaźniku dla województwa dolnośląskiego (-2 736). Na tle porównywanych powiatów, analizowana jednostka terytorialna wypada zdecydowanie najkorzystniej. Przyrost naturalny dla powiatu średzkiego wyniósł 57, dla oławskiego – 39, a dla trzebnickiego – 28.

Tabela 10: Stan ludności powiatu oleśnickiego w latach 2005-2014 z uwzględnieniem podziału administracyjnego.

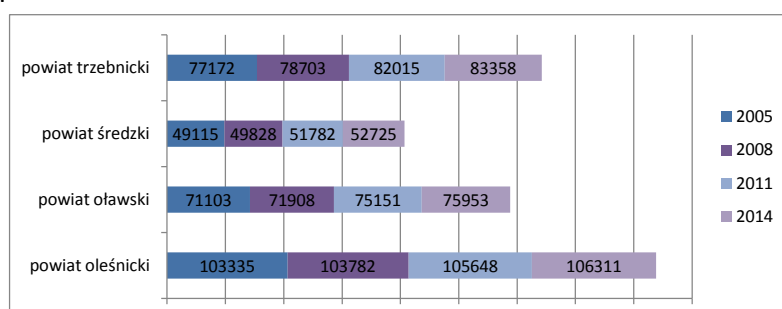
Jednostka terytorialna	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
DOLNOŚLĄSKIE	2059533	2055998	2054944	2055030	2055739	2099119	2098900	2097906	1976027	1974528
Powiat oleśnicki	103335	103338	103496	103782	104047	105320	105648	105954	106088	106311
Oleśnica (M)	36928	36927	36840	36947	36936	37079	37191	37334	37303	37355
Bierutów	10240	10185	10177	10120	10098	10307	10311	10301	10277	10180
Dobroszyce	6053	6069	6100	6101	6198	6333	6359	6371	6425	6452
Dziadowa Kłoda	4561	4558	4590	4615	4611	4646	4656	4654	4644	4635
Międzybórz	4994	5036	5066	5058	5100	5136	5122	5143	5158	5139
Oleśnica (W)	11314	11346	11451	11642	11778	12327	12483	12580	12752	12880

Syców	16357	16312	16324	16364	16444	16472	16494	16561	16561	16659
Twardogóra	12888	12905	12948	12935	12882	13020	13032	13010	12968	13011

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS-Bank Danych Lokalnych za rok 2014.

Współczynnik feminizacji wynosi w powiecie 104, co oznacza relację 104 kobiet na 100 mężczyzn, jest to relacja zbliżona do krajowej, niższa niż wojewódzka (108) i zbliżona porównaniu z innymi powiatami (104 – powiat trzebnicki, 105 – powiat oławski i 102 – powiat średzki).

Wykres 1: Ludność powiatu oleśnickiego na przestrzeni 2005-2014, na tle wybranych powiatów

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS-Bank Danych Lokalnych za rok 2014.

Ludność zamieszkująca powiat oleśnicki jest najliczniejsza, jeśli odniesiemy tę jednostkę samorządu do pozostałych, uwzględnianych jako obszar porównawczy (Wykres 1). Niemniej jednak na przestrzeni minionych dziesięciu lat właśnie w powiecie oleśnickim odnotowano najmniejszy przyrost zamieszkującej ludności, wynoszący 2,8%. Największy progres daje się zaobserwować w powiecie trzebnickim – różnica wynosząca 8,0%, a następnie w średzkim (7,3%) i oławskim (6,8%). Sytuację taką z jednej strony można uzasadnić bezpośrednią bliskością wskazanych jednostek terytorialnych z Wrocławiem i korzystaniem z tzw. renty położenia, co jest skutkiem bezpośredniego sąsiedztwa z miastem wojewódzkim i procesami jego suburbanizacji. W odniesieniu do powiatu oleśnickiego funkcje te zagospodarował powiat wrocławski. Między innymi z tego samego względu większe zainteresowanie budownictwem (przez developerów) skupione jest na wskazanych powiatach.

Struktura migracji w powiecie oleśnickim jest relatywnie korzystna. Zarówno w wymiarze wewnętrznym jak i zewnętrznym saldo migracji jest dodatnie (11,1) – w odróżnieniu od trendu obserwowanego w skali województwa, gdzie współczynnik salda migracji wynosi -2,7. W powiecie dominują zameldowania z miast (Tabela 11), co związane być może ze wskazaną powyżej tendencją „rozlewania się” Wrocławia, z rozwojem budownictwa – jedno i wielorodzinnego. Także wymeldowania częściej dotyczą ruchu

w kierunku miast, jakkolwiek wymeldowania na wieś także należy uznać za znaczącą tendencję, niewykluczone, że związaną z wewnętrznym rozwojem powiatu.

Migracje wewnętrzne w powiecie oleśnickim prezentują się w podobny sposób jak w powiatach porównywalnych – oławskim oraz średzkim (Tabela 11) – jakkolwiek skala wymeldowań jest tam mniejsza. Na tym tle mobilnością zdecydowanie wyróżnia się powiat trzebnicki, gdzie saldo migracji jest kilkakrotnie większe.

Tabela 11: Migracje wewnętrzne (kierunki migracji) w powiecie oleśnickim na tle wybranych powiatów podregionu.

Jednostka terytorialna	zameldowania ogółem	zameldowania z miast	zameldowania ze wsi	wymeldowania ogółem	wymeldowania do miast	wymeldowania na wieś	saldo migracji
DOLNOŚLĄSKIE	26406	18739	7667	24015	13951	10064	2391
Powiat oleśnicki	752	479	273	626	364	262	126
Powiat oławski	752	553	199	426	254	172	326
Powiat średzki	775	624	151	438	311	127	337
Powiat trzebnicki	1001	828	173	493	342	151	508

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS-Bank Danych Lokalnych za rok 2014.

Migracje zewnętrzne (zameldowania z innych powiatów) nie wyróżniają powiatu oleśnickiego (Tabela 12). Ich skala w odniesieniu do osób pozostających w wieku produkcyjnym jest porównywalna z pozostałymi analizowanymi powiatami, przy czym znów powiat trzebnicki jest jednostką wyróżniającą się. Podobnie kształtują się relacje w odniesieniu do osób w wieku poprodukcyjnym.

Tabela 12: Migracje zewnętrzne w powiecie oleśnickim na tle wybranych powiatów podregionu, z uwzględnieniem ludności w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym.

Jednostka terytorialna	zameldowania z innych powiatów		wymeldowania do innych powiatów	
	w wieku produkcyjnym	w wieku poprodukcyjnym	w wieku produkcyjnym	w wieku poprodukcyjnym
DOLNOŚLĄSKIE	19067	1879	16768	1973
Powiat oleśnicki	529	61	464	42
Powiat oławski	528	59	314	33
Powiat średzki	523	38	311	31
Powiat trzebnicki	667	95	356	37

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS-Bank Danych Lokalnych za rok 2013.

Ruch ludności związany z przemieszczaniem się (zamieszkiwaniem) za granicę można odnotować również w powiecie oleśnickim. Mobilność młodych, znajdujących się w wieku produkcyjnym jest o wiele większa, jak osób w wieku podeszłym (Tabela 13). Przed wszystkim jednak, zgodnie z ogólnie panującymi tendencjami, dominują wymeldowania za granicę. W ostatnich latach jest to ruch na poziomie kilkudziesięciu osób rocznie, jakkolwiek na przestrzeni minionych dziesięciu lat pozwalają się zaobserwować znaczne różnice

(w poszczególnych latach) – od 198 osób wymeldowanych w roku 2006, po 18 – w roku 2012.

Tabela 13: Migracje zewnętrzne w powiecie oleśnickim na tle wybranych powiatów podregionu, z uwzględnieniem ludności w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym.

Jednostka terytorialna	zameldowania z zagranicy		wymeldowania za granicę	
	w wieku produkcyjnym	w wieku poprodukcyjnym	w wieku produkcyjnym	w wieku poprodukcyjnym
DOLNOŚLĄSKIE	697	98	2739	155
Powiat oleśnicki	8	3	65	2
Powiat oławski	10	1	98	2
Powiat średzki	10	1	25	0
Powiat trzebnicki	7	6	47	1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS-Bank Danych Lokalnych za rok 2014.

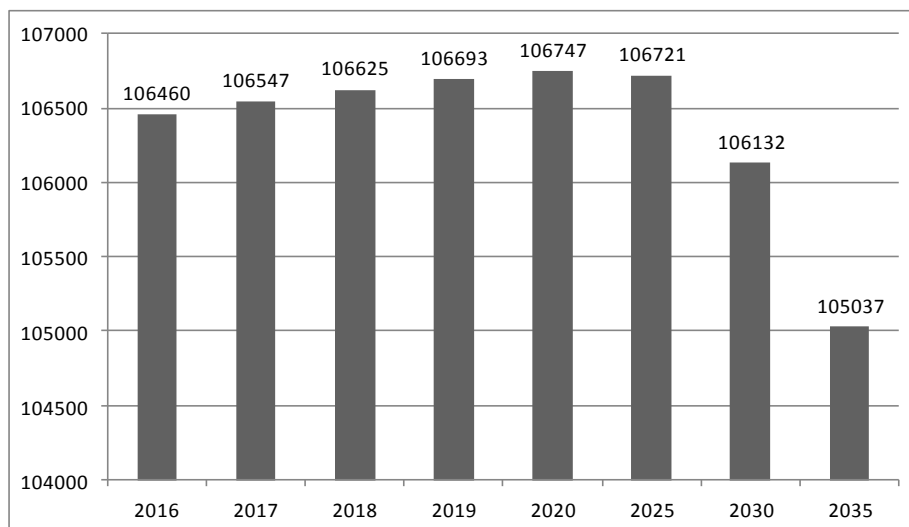
Gęstość zaludnienia w powiecie oleśnickim jest niższa niż średnia wojewódzka (Tabela 14). Najwięcej mieszkańców na 1 km² przypada w mieście Oleśnica – 1782 os. Najbliżej średniej powiatowej plasuje się gmina Syców (115 os.). W pozostałych jednostkach gminnych gęstość zaludnienia oscyluje w okolicy 50 os., co jest charakterystyczne dla obszarów wiejskich i wiejsko – miejskich.

Tabela 14: Gęstość zaludnienia powiatu oleśnickiego (ludność na km²) w podziale na poszczególne gminy w latach 2005-2014.

Jednostka terytorialna	ludność na 1 km ²									
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
DOLNOŚLĄSKIE	145	145	144	144	144	146	146	146	146	146
Powiat oleśnicki	98	98	99	99	99	100	101	101	101	101
Oleśnica (M)	1763	1762	1758	1763	1762	1769	1774	1781	1780	1782
Bierutów	70	69	69	69	69	70	70	70	70	69
Dobroszyce	46	46	46	46	47	48	48	48	49	49
Dziadowa Kłoda	43	43	43	44	44	44	44	44	44	44
Międzybórz	56	57	58	58	58	59	58	59	59	59
Oleśnica(G)	46	47	47	48	48	51	51	52	53	53
Syców	113	112	112	113	113	114	114	114	114	115
Twardogóra	77	77	77	77	77	78	78	78	77	78

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS-Bank Danych Lokalnych za rok 2014.

Wykres 2: Prognoza ludności powiatu oleśnickiego do 2035 roku.

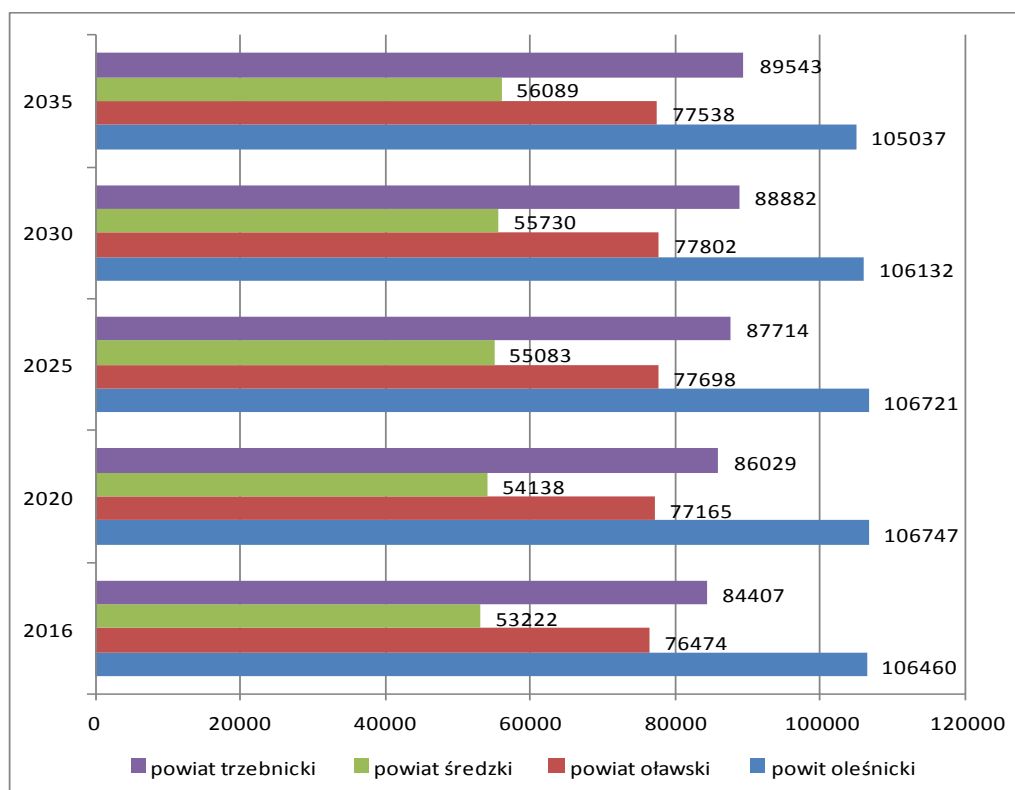

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS-Bank Danych Lokalnych za rok 2014.

Prognozy demograficzne GUS (Wykres 2) wskazują, iż w najbliższych latach liczba ludności w powiecie oleśnickim utrzyma lekką tendencję wzrostową, która potrwa do roku 2020. Następnie przewiduje się stopniowy spadek liczby ludności zamieszkującej powiat, na co wpływ mają zarówno kwestie narodzin, zgonów jak i trendów występujących na polu migracji. Wskazana prognoza oraz pogłębiona analiza w zakresie kształtowania się sytuacji demograficznej ludności powiatu powinna stanowić przedmiot zainteresowania władz ze względu na właściwe kształtowanie oferty komunalnej, która zachęcała będzie odpowiednie grupy wiekowe do zamieszkiwania powiatu czy też do pozostawania na jego terenie. Wynikająca stąd wiedza może wpłynąć na rozwój/stworzenie oferty dla ludzi młodych – zakładających rodziny, dzieci uczęszczających do szkół czy chociażby dla seniorów ze względu na możliwość spokojnego funkcjonowania na tym terenie.

Analiza sytuacji powiatu oleśnickiego na tle podobnych mu jednostek terytorialnych (Wykres 3) wskazuje, że na przestrzeni najbliższych dwudziestu pięciu lat, będzie to jedyny powiat, który odnotuje ujemny przyrost ludności o blisko 1,5 tys. osób, co przełoży się na poziomie 1,33% w stosunku do roku 2016. Najbardziej optymistyczna jest sytuacja w powiecie trzebnickim, gdzie prognozuje się wzrost o 6,08% (ponad 5 tys. obywateli). Niewiele niższa tendencja wzrostowa przewidywana jest w powiecie średzkim – wzrost o 5,38% (niespełna 3 tys. mieszkańców), a także w powiecie oławskim + 1,39% oławski (ponad 1 tys. mieszkańców).

Wykres 3: Prognoza ludności powiatu oleśnickiego do 2035 roku na tle wybranych powiatów podregionu.

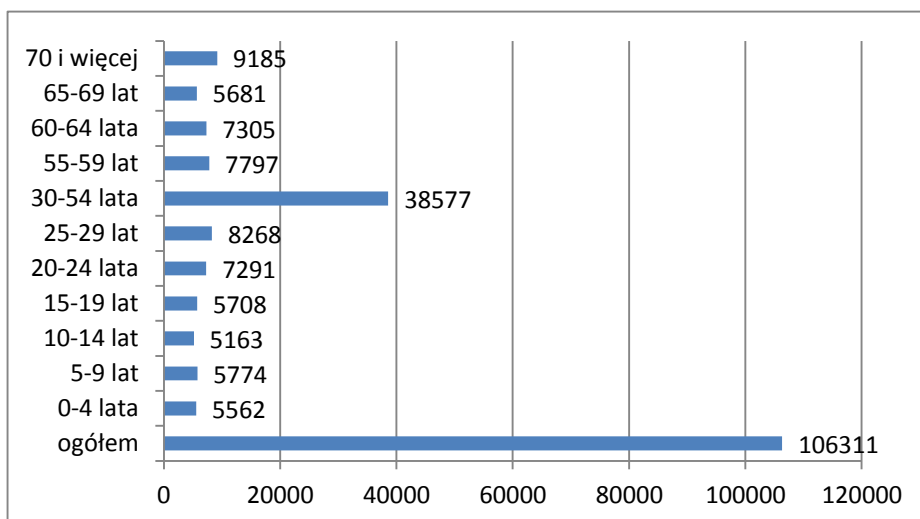

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS-Bank Danych Lokalnych za rok 2014.

Ludność powiatu oleśnickiego to, w ponad 1/3 (36,28%), osoby w wieku produkcyjnym, które kwalifikują się jako aktywne zawodowo (Wykres 4). Niemniej jednak część z nich – ci, którzy obecnie znajdują się w przedziale wiekowym 45 – 54 lata – wkrótce zaczną przekraczać niebezpieczną z punktu widzenia sytuacji na rynku pracy granicę 50+. Jest to kategoria, traktowana jako osoby będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Wskazany czynnik wieku należy także uznać za istotny z punktu widzenia prowadzonej przez powiat polityki ochrony zdrowia. Wraz z wiekiem wzrasta bowiem poziom zachorowalności chociażby na choroby cywilizacyjne (np. sercowo – naczyniowe, układu oddechowego, cukrzyca, nowotwory itd.).

Sporą część populacji powiatu stanowią seniorzy (powyżej 60 roku życia) – 20,85%. Ich ilość będzie stopniowo wzrastała – zasilana przez kolejne roczniki obecnie sytuowane w przedziale 50 – 59 lat. W tym zakresie również wymagane będą zmiany oferty w systemie opieki zdrowotnej. Także pomoc społeczna świadczona na rzecz wskazanych kategorii wiekowych powinna już dzisiaj poszukiwać optymalnych rozwiązań z zakresu opieki oraz integracji społecznej jakie powinny być zastosowane.

Wykres 4: Ludność powiatu oleśnickiego według grup wieku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS-Bank Danych Lokalnych za rok 2014.

Z perspektywy usług z zakresu oświaty istotne są roczniki, które obecnie znajdują się w szkołach podstawowych. Okazuje się, że w najbliższych czterech latach populacja, która zasili szkoły ponadgimnazjalne będzie o blisko 10% mniejsza od obecnej. Niemniej jednak młodzież z kolejnego przedziału wiekowego (obecnie 5-9 lat) będzie porównywalna z obecnie uczęszczającą do szkół. W tym względzie władze powiatowe powinny podjąć kroki, które pozwolą właściwie zarządzać systemem oświaty – bez uszczerbku ilościowego oraz jakościowego dla młodzieży.

II.2.2. Ochrona zdrowia

Polityka ochrony zdrowia jest prowadzona na poziomie powiatu oleśnickiego przez placówki wchodzące w skład Powiatowego Zespołu Szpitali w Oleśnicy, do których należą:

- Powiatowy Zespół Szpitali w Oleśnicy z siedzibą w Oleśnicy (przy ul. Armii Krajowej) – profilaktyka i leczenie stacjonarne oraz podstawowa i specjalistyczna opieka ambulatoryjna
- Powiatowy Zespół Szpitali w Oleśnicy z siedzibą w Sycowie.
- Pogotowie Ratunkowe w Oleśnicy – ratownictwo medyczne.
- Podstacja Pogotowia Ratunkowego z siedzibą w Twardogórze.

W Szpitalu w Oleśnicy funkcjonują oddziały: wewnętrzny, chirurgiczny, intensywnej opieki medycznej, ginekologiczno – położniczy, dziecięcy oraz neonatologiczny. W placówce w Sycowie działają oddziały wewnętrzny, rehabilitacyjny oraz Zakład Pielęgnacyjno Opiekuńczy. Najwięcej świadczeń (przyjęć) odbywa się na oddziałach: wewnętrznym i chirurgicznym po blisko 2,5 tys. rocznie. Znaczący spadek świadczeń dał się natomiast zaobserwować na oddziale dziecięcym, gdzie liczba przyjęć spadła z 1 408 w 2013 r. do 930 w roku 2014.

Porady specjalistyczne świadczone są w następujących poradniach, w szpitalu w Oleśnicy:

- Chirurgiczna (ponad 3 tys. porad rocznie)
- Urazowo – ortopedyczna (ponad 2 tys. porad rocznie)
- Diabetologiczna (ponad 2,5 tys. porad rocznie)
- Kardiologiczna (blisko 3 tys. porad rocznie)

W Sycowie działają poradnie:

- Chirurgiczna (ponad 5 tys. porad rocznie)
- Ginekologiczno – położnicza (ponad 1 tys. porad rocznie)
- Rehabilitacyjna (kilkaset porad rocznie).

Ogółem, w obu placówkach udzielono (w 2014 r.) 18 797 porad.

W ostatnich latach poczyniono w oleśnickim szpitalu istotne (w niektórych przypadkach) inwestycje, na które pozyskano dodatkowe środki finansowe,:

- Utworzono nowy Oddział Anestezjologii i Intensywnej Terapii (Starostwo Powiatowe w Oleśnicy)
- Zakup sprzętu rehabilitacyjnego (Urząd Miasta i Gminy w Sycowie)
- Wyposażenie oddziału rehabilitacyjnego w sprzęt do pracy z osobami niepełnosprawnymi (PFRON Wrocław)
- Otrzymano (w ramach działań Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy) sprzęt dla Oddziału Neonatologicznego
- Remont kuchni i budowa pochylni dla osób niepełnosprawnych (Fundacja na Rzecz Ochrony i Promocji Zdrowia w Powiecie Oleśnickim)

Ponadto dokonano licznych uzupełnień/wymiany sprzętu służącego obsłudze pacjentów (np. karetka, aparat RTG jezdny, defibrylator i inne).

II.2.3. Opieka społeczna

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Pomoc społeczną organizują organy administracji rządowej i samorządowej, współpracując w tym zakresie, na zasadzie partnerstwa, z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, Kościołem Katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi. Powiat realizuje w tym zakresie zadania własne oraz zadania zleczone z zakresu administracji rządowej.

Najogólniej wskazać można, że powiat w ramach zadań z zakresu pomocy społecznej i rozwiązywania problemów społecznych realizuje zadania:

- Pomocy społecznej, w tym m.in. opracowania i realizacji strategii rozwiązywania problemów społecznych, wsparcia cudzoziemców (przede wszystkim posiadających

status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą), prowadzenia domów pomocy społecznej, mieszkań chronionych, ośrodków interwencji kryzysowej, usamodzielnianie oraz pomoc w integracji ze środowiskiem osób, które opuszczają placówki dla dzieci i młodzieży;

- Wspierania rodziny i pieczy zastępczej;
- Przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- Wsparcia, w tym rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych i z zaburzeniami psychicznymi.

Instytucją koordynującą i/lub realizującą zadania z zakresu pomocy społecznej na poziomie powiatowym jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oleśnicy, którego zakres zadań obejmuje:

- Organizację rodzicielskiej opieki zastępczej (pieczy zastępczej)
- Działania profilaktyczne, interwencyjne oraz terapeutyczne;
- Działania na rzecz osób niepełnosprawnych;
- Realizację programów celowych (PFRON, DUW, projekty UE).

Dokładna diagnoza oraz zadania dotyczące tego obszaru zostały zapisane w Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2005-2015. Dokument ten zaplanowany został na lata 2005-2015, stąd konieczne jest rozpoczęcie prac nad ewaluacją strategii i przygotowaniem nowego dokumentu.

W każdej z ośmiu gmin powiatu oleśnickiego działa ośrodek pomocy społecznej, który realizuje podstawowe zadania z zakresu pomocy społecznej, a jego pracownicy informują mieszkańców o możliwości poszukiwania wsparcia, w tym w instytucjach powiatowych. Zadania powiatu z zakresu pomocy społecznej realizują trzy jednostki organizacyjne:

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie (PCPR),
- Dom Pomocy Społecznej w Ostrowinie,
- Dom Opieki Caritas Archidiecezji Wrocławskiej w Dobroszycach

Jak wynika ze sprawozdań Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w roku 2014 na terenie powiatu funkcjonowało 101 rodzin zastępczych, gdzie umieszczonych było 138 dzieci. Wartości te są stosunkowo stabilne na przestrzeni ostatnich 5 lat.

Ponadto na terenie powiatu oleśnickiego funkcjonują 1 Rodzinny Dom Dziecka w Stradomi Dolnej (gm. Dziadowa Kłoda).

Na terenie powiatu oleśnickiego funkcjonuje Centrum Administracyjne Obsługi Placówek Opiekuńczo – Wychowawczych z siedzibą w Bierutowie, w skład którego wchodzi:

- Powiatowa Placówka Nr 1 w Bierutowie – placówka socjalizacyjna – 30 miejsc.
- Powiatowa Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza Nr 2 w Bierutowie – placówka interwencyjna – 14 miejsc.
- Powiatowa Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza Nr 3 w Bierutowie – placówka interwencyjna – 8 miejsc.
- Powiatowa Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza Nr 4 w Bierutowie – placówka socjalizacyjna – 6 miejsc.

W gestii powiatu znajdują się także kwestie związane ze wsparciem przeznaczanym na usamodzielnienie wychowanków rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo – wychowawczych.

W ramach oleśnickiego PCPR prowadzone są działania mające na celu wsparcie osób zagrożonych przemocą oraz znajdujących się w sytuacji kryzysowej. Tego typu aktywność prowadzona jest w ramach struktury Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Zespole Interwencji Kryzysowej (ZIK), gdzie pomoc świadczą: psycholog, prawnik oraz pracownik socjalny. W ostatnich latach (od 2006 r.). W ZIK-u prowadzone są nieodpłatne porady prawne, porady psychologiczne, pedagogiczne, zajęcia terapeutyczne oraz szkoła dla rodziców. Rokrocznie udzielanych jest po kilkadziesiąt porad, natomiast pomocą w ramach szkoły dla rodziców w ostatnich latach objętych było od kilku do kilkunastu rodzin.

PCPR przeprowadza rocznie szereg interwencji związanych z funkcjonowaniem rodziny, zaliczyć do nich można: 1) pomoc w skierowaniu członka rodziny na leczenie odwykowe; 2) interwencyjne zabranie dziecka z rodziny patologicznej i umieszczenie w placówce z uwagi na poważne zagrożenie dla życia i zdrowia dzieci; 3) pomoc w załatwieniu spraw mieszkaniowych; 4) pomoc w uzyskaniu materiałów do remontu mieszkania; 5) pomoc w uzyskaniu zatrudnienia; 6) rozwiązywanie problemów związanych z przemocą w rodzinie. Dane obejmujące lata 2006 – 2014 zamieszczone w sprawozdaniu z działalności PCPR wskazują, iż najpopularniejszą formą interwencji była pomoc w załatwieniu spraw mieszkaniowych, aczkolwiek da się tutaj zaobserwować tendencja spadkowa. Podobnie mają się sprawy w odniesieniu do interwencji polegającej na kierowaniu członka rodziny na leczenie odwykowe (tutaj wystąpił bardzo duży progres) oraz w przypadku zabierania dziecka z rodziny patologicznej (tutaj także wskaźniki spadają – wyjątek stanowi jednak rok ostatni). Na relatywnie wysokim poziomie utrzymują się natomiast interwencje dotyczące rozwiązywania problemów związanych z przemocą w rodzinie.

Na terenie powiatu oleśnickiego prowadzone są dwa domy pomocy społecznej:

1. Powiatowy Dom Pomocy Społecznej w Ostrowinie z filią w Jemielnej, który jest placówką stacjonarną dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie, dysponującą 306 miejscami: w tym Ostrowinie – oferowane są 234 miejsca, a w filii w Jemielnej – 72 miejsca.
2. Dom Opieki Caritas Archidiecezji Wrocławskiej w Dobroszycach. Dom jest prowadzony na zlecenie powiatu oleśnickiego, dom otrzymuje na realizację zadania czyli "prowadzenie Domu Pomocy Społecznej dla osób niepełnosprawnych intelektualnie" dotację z powiatu. Jest to placówka dla osób upośledzonych intelektualnie, ze sprzężoną niepełnosprawnością, oferująca ogółem 32 miejsca.

Pierwsza ze wskazanych placówek jest jednostką publiczną dla której organem prowadzącym jest powiat. Drugi ze wskazanych podmiotów realizuje zadania z zakresu pomocy społecznej jako zleczone na podstawie właściwych przepisów.

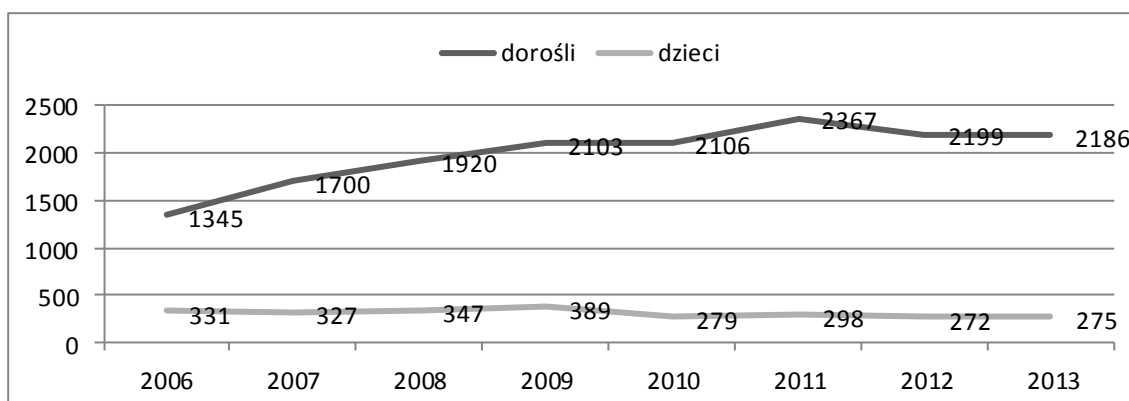
Ośrodki te przyjmują osoby z całej polski. Wśród pensjonariuszy dominują osoby przebywające długotrwale (powyżej 5 lat).

Wsparcie dedykowane osobom niepełnosprawnym realizowane jest w powiecie oleśnickim w ramach środków z Państwowego Funduszu Osób Niepełnosprawnych. Środki z tego tytułu przeliczane są według określonego algorytmu uwzględniającego liczbę osób niepełnosprawnych, istniejącą infrastrukturę oraz wiek tych osób. Analiza środków wpływających w latach 2007 – 2014 wskazuje na pewne odchylenia – w latach 2010 – 2011 środki były o ok. ⅓ niższe niż obecnie oraz na początku – tj. w roku 2007. Istotną różnicę można natomiast zaobserwować analizując wydatki Warsztatów Terapii Zajęciowej – na przestrzeni wskazanych lat widoczny jest tutaj ich systematyczny o ok. ⅓.

Analiza danych dotyczących skali występowania niepełnosprawności w powiecie oleśnickim (Wykres 5), na podstawie sprawozdań z działalności PCPR wskazuje, iż liczba osób z różnego rodzaju dysfunkcjami, kwalifikującymi ich jako niepełnosprawnych, na przestrzeni minionych ośmiu lat, wykazuje tendencję rosnącą. W latach 2006 – 2011 liczba orzeczeń wydanych w stosunku do osób dorosłych wzrosła o ponad 40% (z 1345 do 2367). Następnie sytuacja ustabilizowała się i w ostatnich trzech latach utrzymuje się na zbliżonym poziomie.

Liczba orzeczeń w stosunku do dzieci nie ulega większym wahaniom. Jakkolwiek w ostatnich trzech latach daje się zaobserwować spadek liczby dzieci, którym przyznaje się określoną kategorię niepełnosprawności.

Wykres 5: Niepełnosprawni w powiecie oleśnickim w latach 2006 – 2013 – na podstawie liczby wydanych orzeczeń o niepełnosprawności.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych sprawozdania z działalności prowadzonej przez PCPR w Oleśnicy, za lata 2012-2013..

Narodowy spis powszechny z 2011 roku pozwala dokonać porównania skali niepełnosprawności w powiecie oleśnickim (Tabela 15) oraz uwzględnianych, w niniejszym opracowaniu, wybranych powiatach podregionu. I tak okazuje się, że wartości sumaryczne wskazują na o wiele większą ilość osób odczuwających niepełnosprawność w powiecie oleśnickim niż w pozostałych powiatach. Trzeba jednak mieć na uwadze, że opisywana

jednostka terytorialna jest zarazem najliczniejszym podmiotem. Porównanie będzie pełniejsze po uwzględnieniu relacji (odsetka osób niepełnosprawnych) do ogółu społeczeństwa. I tak okazuje się, że najmniej korzystnie prezentuje się sytuacja w powiecie średzkim – tam 12,94% obywateli deklaruje niepełnosprawność. Relatywnie najbardziej zadowoleni okazują się zamieszkujący powiat trzebnicki – 10,60%. Natomiast „stopa niepełnosprawności” w powiatach oleśnickim i oławskim jest zbliżona i wynosi odpowiednio: 11,50% i 11,34%. Jakkolwiek sytuacja zarysowana w wybranych powiatach jest o wiele korzystniejsza niż w przypadku całego województwa dolnośląskiego, okazuje się bowiem, że na poziomie regionu udział osób niepełnosprawnych wynosi aż 18,28%.

Tabela 15: Osoby niepełnosprawne według kategorii niepełnosprawności w powiecie oleśnickim, na tle wybranych powiatów podregionu.

Cecha Jednostka terytorialna	osoby niepełnosprawne razem	osoby niepełnosprawne prawnie razem	osoby niepełnosprawne prawnie o stopniu niepełnosprawności znacznym	osoby niepełnosprawne prawnie o stopniu niepełnosprawności umiarkowanym	osoby niepełnosprawne prawnie o stopniu niepełnosprawności lekkim	osoby niepełnosprawne prawnie o stopniu niepełnosprawności nieustalonym	osoby niepełnosprawne prawnie w wieku 0-15 lat z orzeczeniem o niepełnosprawności	osoby niepełnosprawne tylko biologicznie razem	osoby niepełnosprawne tylko biologicznie odczuwające ograniczenie sprawności całkowite	osoby niepełnosprawne tylko biologicznie odczuwające ograniczenie sprawności poważne	osoby niepełnosprawne tylko biologicznie odczuwające ograniczenie sprawności umiarkowane
DOLNOŚLĄSKIE	383758	253489	70425	92749	72145	8477	9691	130270	7481	33047	89740
Powiat oleśnicki	12155	8118	2058	3106	2485	225	244	4036	226	977	2834
Powiat oławski	8523	5453	1485	2103	1435	199	229	3070	106	707	2256
Powiat średzki	6704	4055	1172	1365	1131	122	265	2649	136	739	1773
Powiat trzebnicki	8701	5143	1553	1705	1375	203	307	3559	235	786	2537

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS-Narodowego Spisu Powszechnego 2011.

II.2.4. Bezpieczeństwo publiczne

Bezpieczeństwo publiczne jest jednym z zadań realizowanych na poziomie powiatowym. Powiat wykonuje to zadanie przy pomocy merytorycznych wydziałów Starostwa Powiatowego oraz powiatowych służb, inspekcji i straży. Służby powiatowe obejmujące Komendę Powiatową Państwowej Straży Pożarnej w Oleśnicy oraz Komendę Powiatową Policji w Oleśnicy.

Policja

Sieć placówek policji, poza wskazaną Komendą w Oleśnicy obejmuje:

- Komisariat Policji w Sycowie,
- Komisariat Policji w Twardogórze,
- Komisariat Policji w Bierutowie,
- Posterunek Policji w Dobroszycach,
- Posterunek Policji w Międzyborzu,
- Punkt Przyjęć Dzielnicowych w Dziadowej Kłodzie,
- Punkt Przyjęć Dzielnicowych w Stradomii Wierzchniej.

Zatrudnienie we wskazanych placówkach, w ostatnich czterech latach, waha się w przedziale między 190 (na koniec 2010 r.) a 181 (na koniec 2011 r.). Obecnie – według stanu na koniec 2014 r. zatrudnienie wynosiło 188 policjantów.

Przestępstwa stwierdzone w powiecie oleśnickim (Tabela 16) stanowią 2,1% w stosunku do ogółu przestępstw stwierdzanych w skali województwa dolnośląskiego. Dominują tutaj te o charakterze kryminalnym – 64,4% na koniec 2014 roku oraz przestępstwa przeciwko mieniu – 57,8%. W obu przypadkach są to wskaźniki niższe od średniej wojewódzkiej. Przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu stanowią najmniej liczną kategorię – 2,4% wśród ogółu przestępstw stwierdzonych w powiecie. W przypadku zdarzeń drogowych widoczna jest tendencja spadkowa (z 83 w 2012 r. po 50 w roku 2014), co skutkuje równocześnie zmniejszeniem liczby rannych. Za niepokojący można jednak uznać fakt, iż wzrosła liczba ofiar zdarzeń drogowych.

Jak wynika ze statystyk sporządzanych przez Powiatową Komendę Policji w Oleśnicy, najwięcej zdarzeń odnotowuje się w mieście Oleśnica, w trakcie trwania drugiej i trzeciej zmiany. Wśród interwencji policyjnych dominują te mające miejsce w miejscach publicznych. Najwięcej interwencji ma miejsce w piątki i soboty. Średni czas reakcji na zgłoszenie wynosi nieco ponad 7 minut w przypadku obszarów miejskich i między 10 a 11 minut na obszarach wiejskich.

Tabela 16: Przestępstwa stwierdzone w zakończonych postępowaniach przygotowawczych wg wybranych powiatów.

Jednostka terytorialna	ogółem	o charakterze kryminalnym	o charakterze gospodarczym	drogowe	przeciwko życiu i zdrowiu	przeciwko mieniu
DOLNOŚLĄSKIE	91085	68934 (75,6%)	12863 (14,1%)	6927 (7,6%)	2205 (2,4%)	54643 (59,9%)
Powiat oleśnicki	1994 (2,1%)	1285 (64,4%)	301 (15,0%)	331 (16,5%)	49 (2,4%)	1153 (57,8%)
Powiat oławski	1493 (1,6%)	1101 (73,7%)	159 (10,6%)	200 (13,3%)	36 (2,4%)	691 (46,2%)
Powiat średzki	1028 (1,1%)	775 (75,3%)	52 (5,0%)	174 (16,9%)	25 (2,4%)	600 (58,3%)
Powiat trzebnicki	1545 (1,6%)	1158 (74,9%)	100 (6,4%)	252 (16,3%)	46 (2,9%)	746 (48,2%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS-Bank Danych Lokalnych za rok 2014.

Na tle wybranych powiatów podregionu, opisywana jednostka terytorialna wyróżnia się najniższym odsetkiem przestępstw o charakterze kryminalnym – w pozostałych powiatach jest on o ok. 10 punktów procentowych wyższy. Przestępstwa drogowe są na zbliżonym poziomie, z wyjątkiem powiatu oławskiego, gdzie wskaźnik tego rodzaju przestępstw wynosi 13,3%, co może być skutkiem mniejszego natężenia ruchu, związanego z odciążeniem tras przez autostradę A4. Zwraca także uwagę, że w przypadku przestępstw drogowych średnie dla omawianych powiatów są znacząco wyższe niż średnia wojewódzka, wynosząca 7,6%, co najprawdopodobniej ma związek z zagęszczeniem szlaków oraz wzmożonym ruchem występującym ze względu na bliskość Wrocławia. W powiatach średzkim i oleśnickim jest relatywnie więcej przestępstw przeciwko mieniu – wskaźniki w tym zakresie wpisują się w średnią dolnośląską. Zaskakujące, że w powiecie oleśnickim

zdecydowanie najwięcej – w porównaniu z pozostałymi powiatami i nieco więcej niż średnia wojewódzka – jest przestępstw gospodarczych – 15,0% w ich ogólnej liczbie.

Na podstawie sprawozdań z działalności prowadzonej przez Komendę Powiatową w Oleśnicy należy stwierdzić, że wykrywalność przestępstw ogółem wykazuje tendencję spadkową. W 2014 wskaźnik wykrywalności, wyliczany na tym poziomie, wyniósł 76,1%. W poprzednich latach kształtował się w następujący sposób: 2013 – 79,6%; 2012 – 83,1% ; 2011 – 82,2%. Ze względu na swoją specyfikę najłatwiej identyfikowalni są sprawcy przestępstw drogowych, co znajduje swoje odzwierciedlenie w statystykach (Tabela 17). Także w przypadku przestępstw o charakterze gospodarczym jest wyższa. Jeśli odniesiemy powiat oleśnicki do poziomu regionalnego, to okazuje się, że ogólny wskaźnik wykrywalności przestępców jest o dziesięć punktów procentowych wyższy niż średnia dolnośląska i wynosi 67,0%. Wykrywalność jest na zbliżonym poziomie w powiatach oleśnickim, oławskim oraz trzebnickim. Nieco słabiej przedstawia się sytuacja w powiecie średzkim, gdzie opisywane kryterium jest na poziomie 68,0%.

Tabela 17: Poziom wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych w zakończonych postępowaniach przygotowawczych, wg wybranych powiatów.

Jednostka terytorialna	wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw - ogółem	wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw - o charakterze kryminalnym	wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw - o charakterze gospodarczym	wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw - drogowe
	%	%	%	%
DOLNOŚLĄSKIE	65,0	57,0	84,0	99,0
Powiat oleśnicki	76,0	67,0	84,0	99,7
Powiat oławski	76,0	70,0	86,0	98,5
Powiat średzki	68,0	60,0	69,0	99,4
Powiat trzebnicki	73,0	68,0	65,0	98,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS-Bank Danych Lokalnych za rok 2014.

Straż pożarna

System bezpieczeństwa publicznego obejmuje również działalność straży pożarnej. W powiecie oleśnickim w skład sieci instytucjonalnej wchodzi działające w ramach Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Oleśnicy, jednostki ratownicze w Oleśnicy oraz w Sycowie. Ponadto ochroną przeciwpożarową zajmują się także Ochotnicze Straże Pożarne, których na terenie powiatu oleśnickiego jest 10. Są to:

- gmina Bierutów – OSP Bierutów, Wabienice, Zbytowa,
- gmina Dobroszyce – OSP Dobroszyce,
- gmina Oleśnica – OSP Ligota Mała, Ligota Polska,
- gmina Dziadowa Kłoda – OSP Gołębice,
- gmina Syców – OSP Droftowice,
- gmina Twardogóra – OSP Twardogóra,

– gmina Międzybórz – OSP Międzybórz.

Wskazane jednostki wchodzi w skład Krajowego Systemu Ratowniczo – Gaśniczego. Poza tym w powiecie oleśnickim funkcjonuje 26 OSP spoza KSRG oraz jedna inna jednostka, tj. Zakładowa Straż Pożarna „Bodzio” w Goszczu. KPPSP w Oleśnicy prowadzi liczne działania o charakterze szkoleniowo-doradczym, mające na celu wzmocnienie potencjału OSP, aby funkcjonujący w powiecie system był jak najbardziej skuteczny.

Jak wynika ze sprawozdania z prowadzonej działalności (KPPSP w Oleśnicy) w ostatnim roku (2014) dał się zaobserwować 12% wzrost zdarzeń w stosunku do lat poprzednich. Znacząco wzrosła liczba pożarów (o 47%). Jednocześnie zmalały ilość miejscowych zagrożeń (o 8%) oraz fałszywych alarmów (o 17%). W ocenie KPPSP w Oleśnicy rok 2014 był rekordowy jeśli chodzi o liczbę pożarów –ogółem 677. Zarówno pożary, jak i inne miejscowe zagrożenia miały związek z występującymi charakterystycznymi warunkami atmosferycznymi (nie zaleganie pokrywy śnieżnej, brak opadów atmosferycznych) oraz z działaniem celowym lub przypadkowym człowieka (palenie nieużytków, łąk i innych terenów). Spora liczba miejscowych zagrożeń (126) miała związek z silnymi wiatrami albo gwałtownymi opadami deszczu (48). Ogółem w roku 2014 odnotowano: 677 pożarów, 642 miejscowe zagrożenia oraz 34 alarmy fałszywe. Pożary najczęściej miały miejsce w grupie „uprawy-rolnictwo” (314 zdarzeń). Znacznie rzadziej dotyczyły obiektów mieszkalnych (81) czy środków transportu (26). Najwięcej pożarów miało miejsce na terenie gminy Bierutów (136), w mieście Oleśnica (130), gminie wiejskiej Oleśnica (104) i w gminie Twardogóra (109).

W roku 2014 w wyniku pożarów i miejscowych zagrożeń śmierć poniosło 19 osób, a 230 zostało poszkodowanych. Od kilku lat pozwala się zaobserwować tendencja wzrostowa jeśli chodzi o liczbę poszkodowanych, dla przykładu w roku 2011 było ich 158. Najczęstsze przyczyny powstawania pożarów to: nieostrożność osób dorosłych, podpalenia umyślne, wady urządzeń i instalacji elektrycznych, nieostrożność nieletnich, wady środków transportu.

Baza sprzętowa oraz transportowa, znajdująca się w dyspozycji KPPRG w Oleśnicy, jest stosunkowo dobra, podobnie jak zaplecze lokalowe. W najbliższym czasie planuje się drobne uzupełnienia (wymianę lekkiego samochodu kwatermistrzowskiego, nowa autodrabina SCD-42 z wyposażeniem specjalistycznym, remont pomieszczenia garażowego). Na poziomie funkcjonowania OSP obserwuje się natomiast problemy z wyjazdami do zdarzeń (dotyczy to godzin 8:00-16:00 – kiedy członkowie OSP najczęściej są w pracy). Także OSP znajdujące się w systemie KSRG odnotowują większe barki w sprzęcie potrzebnym do prowadzenia specjalistycznych działań ratowniczych w zakresie podstawowym.

II.2.5. Oświata i wychowanie

Zadania związane z edukacją i wychowaniem w powiecie oleśnickim realizuje sieć jednostek oświatowych. Pamiętać należy, że zgodnie z podziałem kompetencji pomiędzy jednostki samorządu terytorialnego za prowadzenie przedszkoli, szkół podstawowych oraz gimnazjów odpowiadają gminy, natomiast za szkolnictwo ponadgimnazjalne oraz szkoły specjalne powiat. Gminy i powiaty mogą jednocześnie zawierać porozumienia co do prowadzenia konkretnych jednostek przez inne podmioty.

Tabela 18: Zestawienie szkół dla młodzieży, profile kształcenia, liczbę uczniów oraz liczbę nauczycieli

Nazwa szkoły	zawód	Liczba uczniów	Liczba nauczycieli
I Liceum Ogólnokształcące im. Juliusza Słowackiego w Oleśnicy		388	36
II Liceum Ogólnokształcące im. Ks. Jana Twardowskiego w Oleśnicy		391	37
Liceum Ogólnokształcące im. Tadeusza Kościuszki w Sycowie		240	22
Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych im. Marii Skłodowskiej-Curie w Oleśnicy			
Zasadnicza Szkoła Zawodowa	wielozawodowa	260	
	mechanik pojazdów samochodowych	65	
	operator obrabiarek skrawających	79	
Technikum	technik ekonomista	53	
	technik handlowiec	87	
	technik informatyk	133	
	technik mechanik	106	
	technik spedytor	103	
OGÓŁEM		886	75
Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Sycowie			
Zasadnicza Szkoła Zawodowa	wielozawodowa	235	
Technikum	technik logistyk	130	
	technik mechanik	68	
	technik ekonomista	75	
OGÓŁEM		508	48
Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Twardogórze			
Technikum	technik ekonomista	28	
	technik organizacji reklamy	77	
Zasadnicza Szkoła Zawodowa	wielozawodowa	108	
OGÓŁEM		213	26
Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Bierutowie			
Liceum Ogólnokształcące		24	
Technikum	technik agrobiznesu	57	
	technik informatyk	50	
OGÓŁEM		131	24
Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Międzyborzu			
Technikum	technik żywienia i usług gastronomicznych	53	
	technik hotelarstwa	17	
Zasadnicza Szkoła Zawodowa	wielozawodowa	77	
OGÓŁEM		147	20
Szkoły publiczne dla młodzieży	SUMA	2904	288

Źródło: Starostwo Powiatowe w Oleśnicy, październik 2015.

Powiat odpowiada za organizację i prowadzenie szkolnictwa ponadgimnazjalnego, szkolnictwa specjalnego, prowadzenie placówek oświatowo-wychowawczych, kształcenia ustawicznego, kształcenia praktycznego, ośrodków dokształcania i doskonalenia zawodowego, placówek artystycznych, poradni psychologiczno-pedagogicznych, młodzieżowych ośrodków wychowawczych, młodzieżowych ośrodków socjoterapii, specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych oraz specjalnych ośrodków wychowawczych, a także placówek zapewniających opiekę i wychowanie uczniom w okresie pobierania nauki poza miejscem stałego zamieszkania².

W powiecie oleśnickim funkcjonuje sieć jednostek oświatowych kształcących młodzież, która obejmuje (Tabela 18): 3 licea ogólnokształcące; 5 zespołów szkół ponadgimnazjalnych (w tym: 5 techników, 4 zasadnicze szkoły zawodowe oraz 1 liceum). Szkoły za które odpowiedzialny jest samorząd powiatu funkcjonują w pięciu gminach. Ich sieć nie obejmuje gminy wiejskiej Oleśnica, Dobroszyc oraz Dziadowej Kłody. Do szkół tych uczęszcza w roku szkolnym 2015/2016 2 904 uczniów. Niemal tyle samo młodzieży zdecydowało się na naukę w liceach ogólnokształcących (1043 os.) co w technikach (1037 os.). W zasadniczych szkołach zawodowych kształci się 824 os. Większość – 57% uczniów korzysta z edukacji zorganizowanej w Oleśnicy. ¼ młodzieży uczęszcza do szkół w Sycowie. Pozostali uczniowie korzystali ze szkół w Bierutowie, Międzyborzu oraz Twardogórze. Ogółem, we wskazanych szkołach, zatrudnionych było 288 nauczycieli

Zasadnicze szkoły zawodowe kształciły głównie w klasach wielozawodowych. Wyjątek stanowi szkoła w Oleśnicy, gdzie oprócz klasy wielozawodowej prowadzona była także edukacja w zakresie mechanik monter maszyn i urządzeń oraz operator obrabiarek skrawających. W technikach dominował profil technik ekonomista (3 szkoły). W dwóch szkołach kształcono w zawodzie technik informatyk oraz technik mechanik. Pozostała oferta to dziewięć innych zawodów.

Tabela 19: Szkoły średnie i zawodowe w powiecie oleśnickim, na tle wybranych powiatów

Jednostka terytorialna	ogółem			licea profilowane			technika (wraz z ogólnokształcącymi szkołami artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe)		
	ogółem	oddziały	uczniowie	ogółem	oddziały	uczniowie	ogółem	oddziały	uczniowie
DOLNOŚLĄSKIE	189	1598,76	38226	23	31,00	661	166	1567,76	37565
Powiat oleśnicki	8	53,00	1291	1	1,00	29	7	52,00	1262
Powiat oławski	3	39,00	1037	0	0,00	0	3	39,00	1037
Powiat średzki	3	16,00	371	1	1,00	21	2	15,00	350
Powiat trzebnicki	4	26,00	624	1	1,00	13	3	25,00	611

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS-Bank Danych Lokalnych za rok 2013.

² Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, Dz.U. z 2004 r., nr 256, poz. 2572 ze zm.

Jak wskazuje publiczna statystyka na terenie powiatu oleśnickiego zlokalizowanych jest więcej szkół ponadgimnazjalnych (Tabela 19) niż w pozostałych porównywanych jednostkach samorządowych. Sytuacja taka ma związek zarówno z wielkością populacji zamieszkującej powiat oleśnicki, jak również z relatywnie większą odległością skrajnie położonych gmin w stosunku do Wrocławia, jak też ich skomunikowaniem z miastem wojewódzkim.

Tabela 20. Zdawalność egzaminu maturalnego w powiecie oleśnickim 2015r.

Typ szkoły	Liczba absolwentów	Liczba zdających	Liczba wydanych świadectw	Zdawalność	Zdawalność w powiecie	Zdawalność w Województwie Dolnośląskim
I Liceum Ogólnokształcące w Oleśnicy						
LO	130	129	125	96,90%	88,60%	88,40%
II Liceum Ogólnokształcące w Oleśnicy						
LO	139	131	117	89,30%	88,60%	88,40%
Liceum Ogólnokształcące w Sycowie						
LO	97	97	86	88,70%	88,60%	88,40%
Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych im. Jarosława Iwaszkiewicza w Twardogórze						
Technikum	27	19	13	68,40%	82,60%	68%
LO dla dorosłych	7	1	1	100%	88,60%	88,40%
Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Sycowie						
Technikum	61	53	45	84,90%	82,60%	68%
LO dla dorosłych	11	1	0	0,00%	88,60%	88,40%
Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Bierutowie						
Technikum	32	30	28	93,30%	82,60%	68%
LO	21	19	18	94,74%	88,60%	88,40%
Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych im. Marii Skłodowskiej Curie w Oleśnicy						
Technikum	99	87	73	83,90%	82,60%	68%
LO dla dorosłych	25	8	1	13%	88,60%	88,40%
TU dla dorosłych	24	7	0	0%	0%	29,60%
Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych im. Orła Białego w Międzyborzu						
Technikum	9	6	2	33,30%	82,60%	68%

Źródło: Dane Starostwa Powiatowego w Oleśnicy. Stan na dzień 01.10.2015 r.

Jakość kształcenia, mierzona zdawalnością egzaminów maturalnych według danych Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej we Wrocławiu (Tabela 20 a), prowadzonego na terenie powiatu oleśnickiego jest zbliżona do średniej jaką odnotowano w 2015 r. dla regionu i odpowiednio wynosi 79,5% oraz 81,1%. W powiecie oleśnickim wysoki wskaźnik

zdawalności matury można zaobserwować w odniesieniu do techników (71,0%). Wyróżnia to pozytywnie cały powiat na tle województwa dolnośląskiego (69,0%).

Tabela 20a: Zdawalność egzaminu maturalnego 2015 w powiecie oleśnickim (dane w punktach %).

typ szkoły jednostka terytorialna	Liceum ogólnokształcące	Liceum profilowane	Technikum	Razem
DOLNOŚLĄSKIE	88,5	50,6	69,0	81,1
Powiat oleśnicki	86,7	45,5	71,0	79,5

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej we Wrocławiu,

Ofertę w zakresie oświaty na poziomie ponadpodstawowym uzupełniają **podmioty kształcące osoby dorosłe**. Placówki publiczne kształcące dorosłych to:

1. Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych im. Marii Skłodowskiej – Curie w Oleśnicy: Technikum uzupełniające (technik mechanik, technik handlowiec), – 89 uczniów.
2. Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych im. Marii Skłodowskiej – Curie w Oleśnicy LO dla dorosłych.
3. Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Sycowie – LO dla dorosłych – 28 uczniów.
4. Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Twardogórze – LO dla dorosłych – 34 uczniów.

Tabela 21: Zestawienie szkół niepublicznych dla dorosłych – kierunki kształcenia, liczba uczniów oraz liczba nauczycieli

Nazwa szkoły	zawód/profil	Liczba uczniów	Liczba nauczycieli
"Euroconsulting" Centrum Kształcenia Dorosłych Oleśnica			
Szkola policealna	technik rachunkowości	27	
	technik administracji	17	
	technik bhp	27	
Liceum Ogólnokształcące dla dorosłych		139	
RAZEM		210	17
ALFA w Oleśnicy			
Policealne Studium Zawodowe w systemie zaocznym	Opiekun medyczny	29	
	Opiekunka środowiskowa	5	
Policealne Studium Zawodowe w systemie dziennym	opiekunka dziecięca	14	
RAZEM		48	12
ATENA w Oleśnicy			
Policealne Studium Zawodowe	technik administracji	35	
Liceum Ogólnokształcące dla dorosłych		77	
RAZEM		112	12

Źródło: Starostwo Powiatowe w Oleśnicy, marzec 2015.

Swoją ofertę – dedykowaną osobom dorosłym – świadczą również podmioty niepubliczne. Usługi z tego zakresu pojawiają się w Oleśnicy (Tabela 21) i świadczone są

głównie w obszarze wykształcenia ogólnego oraz w formule policealnej. W roku szkolnym 2014/2015 korzystało z nich 370 osób. Uczniowie kształcili się w zakresie ogólnym oraz na siedmiu specjalizacjach.

Istniejąca w powiecie oleśnickim oferta z zakresu edukacji jest również świadczona na poziomie szkolnictwa specjalnego (Tabela 22) przez Specjalny Ośrodek Szkolno Wychowawczy w Oleśnicy oraz Zespół Szkół Specjalnych w Twardogórze. Pierwszy ze wskazanych podmiotów obejmuje szerokie spektrum usług edukacyjnych dla osób z różnymi dysfunkcjami – od przedszkola, poprzez szkołę podstawową, gimnazjum, aż po zasadniczą szkołę zawodową i szkołę przysposabiającą do pracy. Druga placówka kształci na poziomie podstawowym oraz gimnazjalnym. Ogółem pomocą specjalną w zakresie edukacji, w roku szkolnym 2014/2015 objętych było 275 uczniów. Niektórzy z uczniów objęci są wsparciem w postaci możliwości korzystania z Internatu przy szkole w Oleśnicy (33 os.).

Działalność oświatową dedykowaną osobom upośledzonym, uzupełnia oferta Specjalnego Ośrodka Szkolno Wychowawczego CARITAS Archidiecezji Wrocławskiej. Kształcą się tam 84 osoby, z różnym stopniem i typem upośledzenia, na różnych poziomach – od podstawowego, poprzez gimnazjalny, aż po zawodowy lub przysposabiający do wykonywania zawodu.

Tabela 22: Szkoły specjalne w powiecie oleśnickim

Nazwa szkoły	zawód/profil	Liczba uczniów	liczba nauczycieli
Specjalny Ośrodek Szkolno Wychowawczy w Oleśnicy			
1. Przedszkole	Ndt.	16	
2. Szkoła Podstawowa		40	
3. Gimnazjum		12	
4. Zasadnicza Szkoła Zawodowa Specjalna		26	
5. Specjalna Szkoła Przysposabiająca do pracy dla uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym i znacznym		26	
Ogółem		120	52
Zespół Szkół Specjalnych w Twardogórze			
Szkoła podstawowa	lekko upośl.	7	
	umiark. i znaczni	3	
	sprzężeni	3	
	głębokie	1	
Gimnazjum	lekko upośl.	18	
	umiark. i znaczni	1	
	sprzężeni	7	
OGÓŁEM		40	17
Szkoły specjalne	SUMA	160	69
Internat w Specjalnym Ośrodku Szkolno Wychowawczym w Oleśnicy		37	

Źródło: Starostwo Powiatowe w Oleśnicy, październik 2015.

W zakresie oświaty funkcjonującej na terenie powiatu oleśnickiego swoją działalność prowadzą dodatkowo dwie szkoły muzyczne I stopnia, działające w Oleśnicy i w Sycowie.

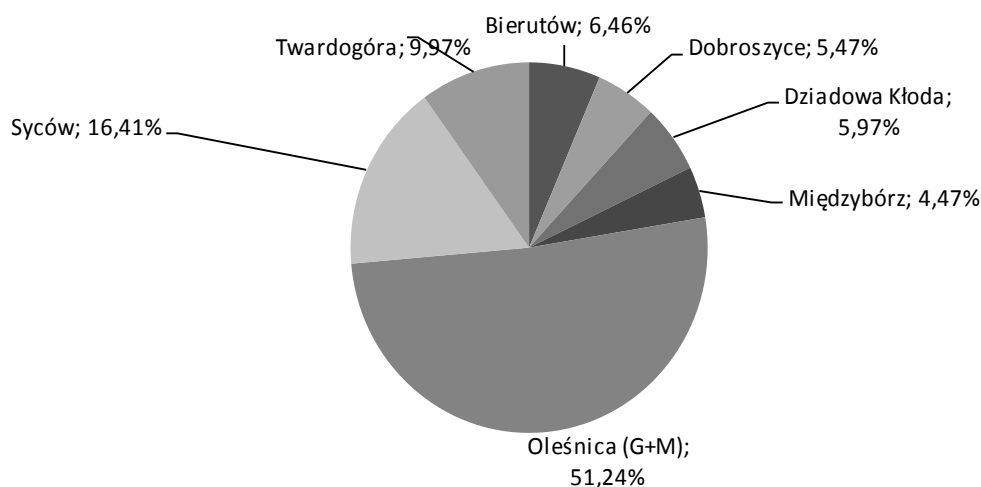
Poza kształceniem dzieci, uczestniczą one bardzo intensywnie w życiu powiatu, organizując cykliczne koncerty w wykonaniu uczniów, absolwentów oraz nauczycieli. Zajmują się oprawą muzyczną koncertów charytatywnych oraz imprez okolicznościowych, organizowanych dla środowiska lokalnego.

Dodatkowo w Oleśnicy mieści się Oleśnicka Biblioteka Publiczna im. M. Reja, będąca centralną biblioteką publiczną w powiecie, a także filia Dolnośląskiej Biblioteki Pedagogicznej, działająca w ramach Powiatowego Centrum Edukacji i Kultury.

II.2.6. Aktywność społeczna

Podstawowym aspektem aktywności społecznej jest funkcjonowanie organizacji społecznych, które działają jako podmioty nienastawione na zys, koncentrujące się wokół określonych kategorii problemów oraz pełnią funkcje integrujące określone grupy społeczeństwa.

Wykres 6: Rozkład (w %) organizacji mających swoją siedzibę w gminach powiatu oleśnickiego

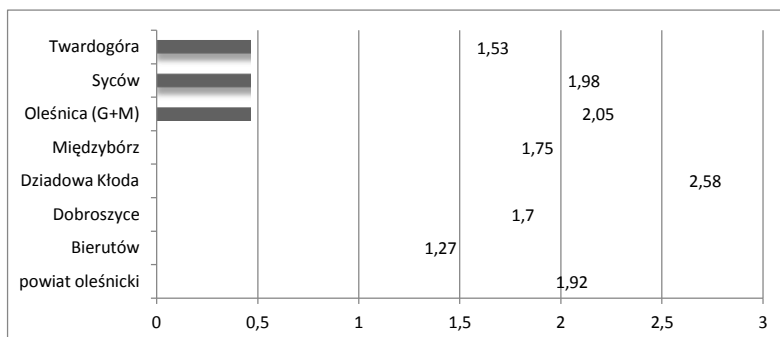
Źródło: Opracowanie własne na podstawie KRS.

Według rejestrów prowadzonych przez Starostwo Powiatowe w Oleśnicy na terenie powiatu funkcjonuje 240 organizacji pozarządowych o różnym statusie. W bazach KRS funkcjonuje 201 podmiotów społecznych (Wykres 6) mających swoją siedzibę w gminach powiatu oleśnickiego. Najwięcej organizacji pozarządowych funkcjonuje w Oleśnicy – 51,24% ogółu uwzględnianych. Jest to stan obejmujący zarówno miasto jak i gminę, ze względu na niemożność wygenerowania w systemie KRS danych w podziale. Na podstawie innych dostępnych ewidencji można szacować, że w ogólnej liczbie organizacji funkcjonujących w tych dwóch gminach relacja podmiotów z terenu gminy miejskiej w stosunku do podmiotów z gminy wiejskiej ma się jak 4 do 1. Kolejną gminą ze stosunkowo wysoko

rozwiniętym sektorem społecznym jest Syców, gdzie odnotowano 16,41 NGO. Następnie Twardogóra z blisko 10% podmiotów. W pozostałych 4 jednostkach gminnych wartości są niewielkie: Bierutów: 6,46%; Dziadowa Kłoda: 5,97%; Dobroszyce: 5,47%; Międzybórz: 4,47%.

Bardziej obrazowych informacji dotyczących „nasylenia” powiatu oleśnickiego organizacjami społecznymi, dostarcza wskaźnik liczby organizacji pozarządowymi na 1000 mieszkańców (Wykres 7). I tak okazuje się, że wskaźnik ten jest najwyższy dla gminy Dziadowa Kłoda, gdzie wynosi 2,58 i jest znacząco wyższy niż powiatowy. Także w Oleśnicy (z uwzględnieniem zarówno miasta jak i gminy) oraz w Sycowie jego wartość przewyższa średnią powiatu i wynosi odpowiednio 2,05 i 1,98. Poniżej średniej znalazły się natomiast pozostałe jednostki terytorialne. Najniższy wskaźnik występuje w gminie Bierutów – 1,27.

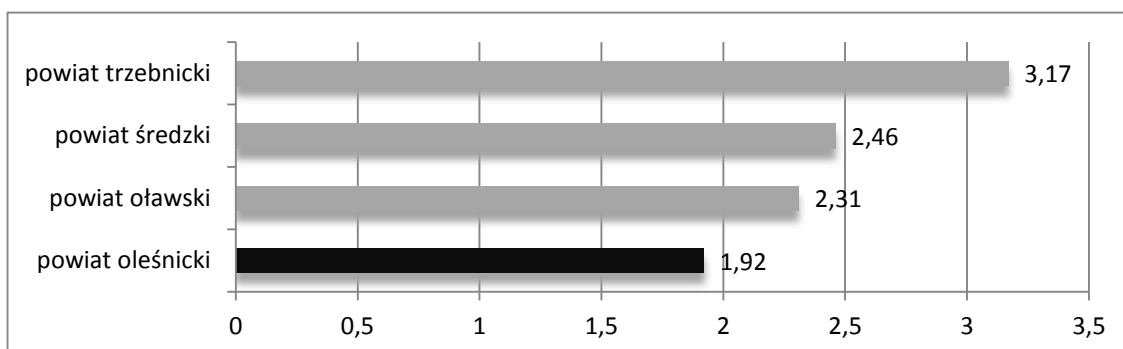
Wykres 7: Organizacje pozarządowe na 1000 mieszkańców w gminach powiatu oleśnickiego.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie KRS.

W porównaniu z innymi powiatami podregionu (Wykres 8), pod względem relacji liczby organizacji do liczby mieszkańców (na 1 000 obywateli), powiat oleśnicki wypada najslabiej.

Wykres 8: Organizacje pozarządowe na 1000 mieszkańców w gminach powiatu oleśnickiego, na tle wybranych powiatów podregionu.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie KRS.

Wskaźnik nasycenia, wynoszący 1,92 jest znacznie niższy niż dla powiatu trzebnickiego – 3,17. Oleśnicki kapitał społeczny jest także niższy niż w powiatach oławskim czy średzkim, w których wynosi on odpowiednio: 2,31 oraz 2,46.

Władze powiatu oleśnickiego założyły w *Programie współpracy Powiatu Oleśnickiego z podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na lata 2012-2015* pięć priorytetowych obszarów wsparcia:

1. Upowszechnianie kultury fizycznej
2. Kultura i ochrona dziedzictwa kulturowego
3. Pomoc społeczna, w tym w szczególności działalność charytatywna i działalność na rzecz osób niepełnosprawnych
4. Działalność na rzecz osób w wieku emerytalnym
5. Oświata i wychowanie

W roku 2014 na zlecenie realizacji zadań publicznych przez trzeci sektor, przeznaczono 68 tys. złotych. Od dłuższego czasu, regularnie dotowaną imprezą okazują się być Igrzyska Młodzieży Szkolnej, Gimnazjady i Licealiady. Na realizację zadania związanego z organizacją wskazanego przedsięwzięcia regularnie przeznaczana jest dotacja. Ponadto, na przestrzeni ostatnich pięciu lat, organizowano po jednym konkursie dotyczącym zlecenia realizacji zadań publicznych. Każdorazowo konkursy dotyczyły obszaru upowszechniania kultury fizycznej i sportu oraz wydarzeń kulturalnych. Widać więc, że pomimo określenia w *Programie współpracy...* pięciu obszarów priorytetowych (Tabela 23), zaledwie jeden jest dotowany. Jest to obszar dotyczący sportu. Nie można tego samego powiedzieć o wskazanej w tytułach konkursów kulturze z tego względu, że w latach 2010 – 2014 przekazano dotację na dwa wydarzenia kulturalne (w 2011 i w 2012 r.). Większość przyznawanych środków przyznawana była na wydarzenia o charakterze sportowym. W kolejnych latach realizowano po ok. 20 tego typu przedsięwzięć (między 18 a 23).

Pula środków finansowych przekazywanych na zlecenie realizacji zadań publicznych organizacjom pozarządowym nie ulega większej dynamice. Jak wynika z przygotowanych rokrocznie sprawozdań z realizacji *Programu współpracy...* w kolejnych latach sytuacja pod wskazanym względem wyglądała w następujący sposób:

- 2010 – 68 tys.
- 2011 – 67,1 tys.
- 2012 – 69 tys.
- 2013 – 69,5 tys.
- 2014 – 68 tys.

Tabela 23: Obszary wsparcia działalności organizacji pozarządowych oraz roczne zaangażowanie finansowe związane z realizacją Programów współpracy... w ujęciu porównawczym

Jednostka terytorialna	Priorytetowe obszary wsparcia określone we właściwych programach współpracy z organizacjami pozarządowymi	Wartość dotacji (rok)
Powiat oleśnicki	<ol style="list-style-type: none"> 1. Upowszechnianie kultury fizycznej 2. Kultura i ochrona dziedzictwa kulturowego 3. Pomoc społeczna, w tym w szczególności działalność charytatywna i działalność na rzecz osób niepełnosprawnych 4. Działalność na rzecz osób w wieku emerytalnym 5. Oświata i wychowanie 	68 tys.
Powiat oławski	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej i sportu 2. Kultura 3. Edukacja 4. Ochrona i promocja zdrowia 5. Bezpieczeństwo i porządek publiczny 6. Działalność na rzecz osób niepełnosprawnych 7. Promocja zatrudnienia i aktywizacja zawodowa osób bez pracy i zagrożonych zwolnieniem z pracy 	250 tys.
Powiat średzki	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ochrona i promocja zdrowia 2. Nauka, szkolnictwo wyższe, edukacja, oświata i wychowanie 3. Wypoczynek dzieci i młodzieży 4. Wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej i sportu 5. Podtrzymywanie i upowszechnianie tradycji narodowej i polskości oraz rozwój świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej. 6. Kultura, sztuka, ochrona dóbr kultury i dziedzictwa narodowego. 	15 tys.
Powiat trzebnicki	<ol style="list-style-type: none"> 1. Edukacja 2. Kultura 3. Kultura fizyczna 4. Promocja i ochrona zdrowia 5. Pomoc społeczna 6. Promocja i organizacja wolontariatu 7. Ekologia i ochrona zwierząt oraz ochrona przyrody 	160 tys.

Źródło: opracowanie własne na podstawie właściwych Programów współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz sprawozdań z ich realizacji przygotowywanych przez władze i administrację poszczególnych powiatów.

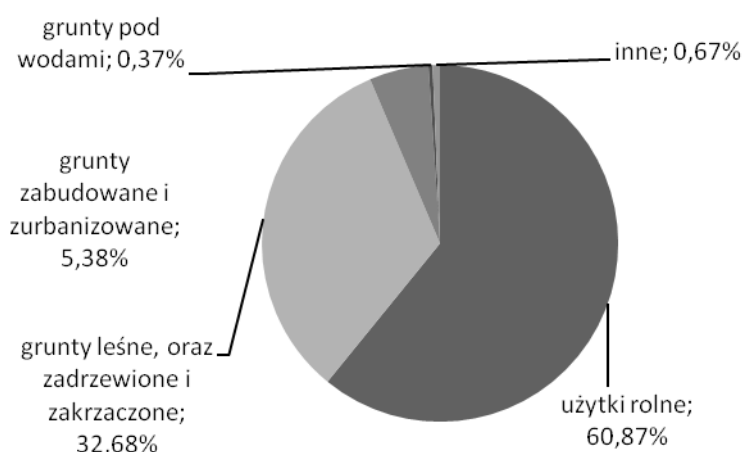
Na tle wybranych powiatów podregionu, powiat oleśnicki nie wyróżnia się pozytywnie pod względem wysokości środków finansowych przekazywanych na zlecenie realizacji zadań publicznych organizacjom pozarządowym (Tabela 23). Ewentualnie na wskazanej w poniższej tabeli liście stanowi powiat średzki z budżetem 15 tys., jednak budżet oławski i trzebnicki kilkukrotnie przewyższają zaangażowanie finansowe powiatu oleśnickiego. Opisana sytuacja, zarówno pod względem finansowym jak i organizacyjnym wydaje się istotnie wpływać na nasycenie powiatu siecią organizacji pozarządowych, jak też ich różnorodność.

II.3. SFERA GOSPODARCZA

II.3.1. Rolnictwo i leśnictwo

Powiat oleśnicki obejmuje powierzchnię 104 931 ha. Struktura użytkowania terenów (Wykres 9) wskazuje, iż znaczną większość – 60,87% ogółu stanowią użytki rolne. Tereny leśne oraz zadrzewione i zakrzaczone to prawie 1/3 obszaru. Grunty zabudowane i zurbanizowane stanowią 5,38% obszaru. Niewielka jest skala występowania gruntów znajdujących się pod wodami – 0,37% oraz innych, takich jak: użytki ekologiczne, nieużytki, tereny różne – 0,67%.

Wykres 9: Struktura użytkowania terenów w powiecie oleśnickim.

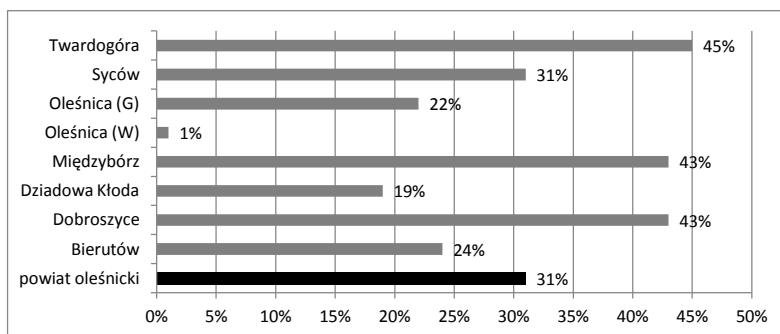
Źródło: opracowanie własne na podstawie wykazu gruntów powiatu oleśnickiego Głównego Urzędu Geografii i Kartografii, stan na 1 stycznia 2015.

Właścicielem największej ilości gruntów są osoby fizyczne. W ich dyspozycji znajduje się 51,93% gruntów, z czego 88% to gospodarstwa rolne, natomiast 12% stanowią tereny nie będące gospodarstwami rolnymi. 40,02% ogółu gruntów na terenie powiatu oleśnickiego stanowią tereny, których właścicielem jest Skarb Państwa. Własność komunalna (gminna) to 3,82%. Grunty pozostałe stanowią 1,41%, ich właścicielami są np. samorząd powiatu (913 ha), spółdzielnie mieszkaniowe, kościoły i związki wyznaniowe, i inne.

Lasy

Powiat oleśnicki należy do grupy regionów Dolnego Śląska o znacznym poziomie lesistości. Wg danych GUS w roku 2004 wynosił on 25,70 %, zaś na koniec 2010r. już 31%. Dla nakreślenia trendu zmian w poziomie lesistości powiatu oleśnickiego oraz jego skali w relacji do powiatów sąsiednich w kolejnej tabeli zestawiono odpowiednio opracowane dane dla roku 2010.

Wykres 10: Udział lasów w powierzchni ogółem w gminach powiatu oleśnickiego.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS-Bank Danych Lokalnych za rok 2014.

W układzie wewnętrznym powiatu oleśnickiego zauważa się znaczną zmienność zagospodarowania przestrzennego poszczególnych gmin w powierzchni gruntów leśnych (Wykres 10). Dominują one w północno-zachodniej części powiatu. Najbardziej zalesioną gminą jest Twardogóra, gdzie 45% powierzchni stanowią grunty leśne. Nieznacznie mniej – 43% wskaźnik lesistości odnotowano w gminach Międzybórz i Dobroszyce. Pomijając tereny miejskie najmniej lasów występuje we wschodniej części powiatu w gminach Oleśnica (22%) i Dziadowa Kłoda (19%).

Tabela 24: Powierzchnie leśne w gminach powiatu oleśnickiego oraz struktura własności gruntów leśnych.

Jednostka terytorialna	las ogółem	las publiczne ogółem	las publiczne Skarbu Państwa	las prywatne
	ha	ha	ha	
DOLNOŚLĄSKIE	592815,56	573143,05	565933,00	19672,51
Powiat oleśnicki	32764,38	31692,38	31605,39	1072,00
Oleśnica (M)	9,00	9,00	0,00	86,00
Bierutów	3523,68	3437,68	3426,68	108,00
Dobroszyce	5738,55	5630,55	5627,55	108,00
Dziadowa Kłoda	1980,52	1872,52	1871,52	165,00
Międzybórz	3850,32	3685,32	3675,36	190,00
Oleśnica (W)	5513,94	5323,94	5306,21	220,00
Syców	4564,29	4344,29	4344,29	195,00
Twardogóra	7584,08	7389,08	7353,78	19672,51

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS-Bank Danych Lokalnych za rok 2014.

Lasy znajdujące się na terenie powiatu oleśnickiego w przeważającej części stanowią własność publiczną – blisko 96,73%. Pozostałe 3,27% stanowią lasy prywatne. Wśród lasów publicznych dominują te stanowiące własność Skarbu Państwa – 99,72%. Pozostały ułamek procenta to własność komunalna.

Powiat oleśnicki dysponuje relatywnie największą powierzchnią terenów zalesionych (33 698 ha) – w porównaniu z pozostałymi analizowanymi powiatami podregionu (Tabela 25). Także wskaźnik lesistości (31%) jest tutaj wyższy przy 19% dla powiatu oławskiego, 12% dla powiatu średzkiego oraz 26% w przypadku powiatu trzebnickiego.

Tabela 25: Powierzchnia lasów na terenie powiatu oleśnickiego i wybranych powiatów podregionu.

Jednostka terytorialna	ogółem	grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione razem	lasy	grunty zadrzewione i zakrzewione
	ha	ha	ha	ha
DOLNOŚLĄSKIE	1994674	625302	610968	14334
Powiat oleśnicki	104931	34205	33689	516
Powiat oławski	52410	10771	10573	198
Powiat średzki	70414	9756	9244	512
Powiat trzebnicki	102478	28176	27403	773

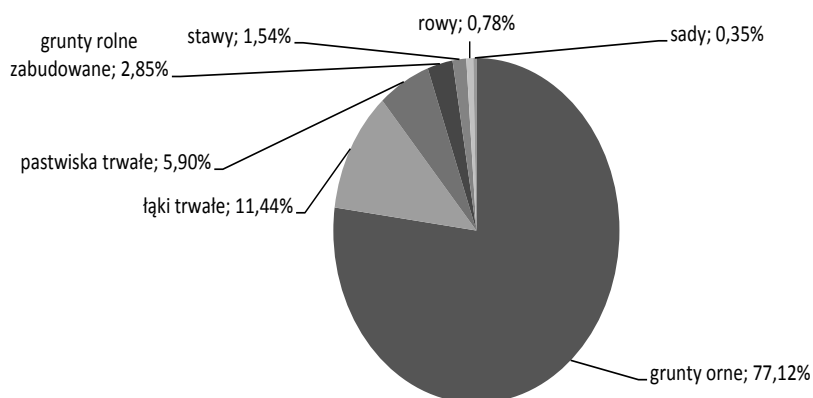
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS-Bank Danych Lokalnych za rok 2014.

Lasami w głównej mierze zarządzają nadleśnictwa. Dla obszarów znajdujących się w granicach powiatu oleśnickiego właściwe są cztery nadleśnictwa: Nadleśnictwo Oleśnica, Nadleśnictwo Syców, Nadleśnictwo Oława, Nadleśnictwo Milicz. Niektóre zadania związane z nadzorem nad lasami nie stanowiącymi własności Skarbu Państwa realizuje starosta. W przypadku Starosty Oleśnickiego nadzór dotyczy 781 ha. Do powierzchni tej należą lasy będące własnością osób fizycznych i prawnych, lasy komunalne należące do gmin z terenu powiatu oraz lasy Skarbu Państwa użytkowane przez właścicieli innych niż Lasy Państwowe. Starosta poprzez poszczególne Nadleśnictwa działające na obszarze Powiatu wydaje decyzje z zakresu gospodarki leśnej lub nadzoru nad lasami. W większości zadania ujęte w tych decyzjach opierają się na stosownej dokumentacji opracowywanej przez specjalistów. Są to plany urządzania lasu (dla kompleksów powyżej 10 ha) lub inwentaryzacji stanu lasu (dla obszarów o powierzchni mniejszej od 10 ha).

Rolnictwo

Użytki rolne stanowią nieco ponad 60% ogólnego areału powiatu oleśnickiego. Z tego (Wykres 11) ponad ¾ to grunty orne, 11,44% łąki trwałe a 5,90% pastwiska trwałe. Pozostałe tereny to grunty rolne zabudowane (2,85%), sady (0,35%), stawy (1,54%) oraz rowy (0,78%).

Wykres 11: Struktura wykorzystania użytków rolnych w powiecie oleśnickim.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS-Bank Danych Lokalnych za rok 2014.

Tabela 26: Struktura wykorzystania użytków rolnych w powiecie oleśnickim, na tle wybranych powiatów podregionu.

Jednostka terytorialna	użytki rolne razem	użytki rolne - grunty orne	użytki rolne - sady	użytki rolne - łąki trwałe	użytki rolne - pastwiska trwałe	użytki rolne - grunty rolne zabudowane	użytki rolne - grunty pod stawami	użytki rolne - grunty pod rowami
	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha
DOLNOŚLĄSKIE	1189156	872624	6447	136370	120469	29422	13884	9940
Powiat oleśnicki	64348	49630	231	7367	3801	1835	978	506
Powiat oławski	36336	30415	119	3531	1002	948	37	284
Powiat średzki	55728	48090	428	2636	2688	1407	42	437
Powiat trzebnicki	66636	48568	701	8868	3896	1552	2224	827

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS-Bank Danych Lokalnych za rok 2014.

Powiat oleśnicki pomimo, że największy terytorialnie w porównaniu z pozostałymi uwzględnianymi w niniejszym opracowaniu (Tabela 26), dysponuje mniejszą ilością gruntów rolnych niż powiat trzebnicki. Jest to skutkiem udziału obszarów zalesionych w ogólnej sumie areалу.

W powiecie oleśnickim funkcjonuje 5 582 gospodarstwa rolne, w tym 5 563 gospodarstwa indywidualne (Tabela 27). Średnia wielkość gospodarstwa rolnego (indywidualnego) wynosi 8,20 ha i jest zbliżona do średniej wojewódzkiej – 8,21 ha. Gospodarstwa rolne na terenie powiatu oleśnickiego są relatywnie największe,

w odniesieniu do pozostałych powiatów podregionu. W powiecie średzkim średnia wielkość gospodarstwa rolnego to 8,00 ha, w oławskim – 7,90 ha. Największe rozdrobnienie występuje natomiast w powiecie trzebnickim – 7,83 ha.

Tabela 27: Struktura gospodarstw rolnych w powiecie oleśnickim i w wybranych powiatach podregionu.

Jednostka terytorialna	gospodarstwa rolne ogółem		gospodarstwa indywidualne	
	liczba gospodarstw rolnych	powierzchnia	liczba gospodarstw rolnych	powierzchnia
	grunty ogółem	grunty ogółem	grunty ogółem	grunty ogółem
	-	ha	-	ha
DOLNOŚLĄSKIE	107133	1126102,93	106580	876044,22
Powiat oleśnicki	5582	50362,92	5563	45670,43
Powiat oławski	3400	34546,07	3382	26720,36
Powiat średzki	4115	44108,49	4090	32725,32
Powiat trzebnicki	5439	53912,62	5412	42381,06

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS-Bank Danych Lokalnych, wyniku Spisu Rolnego 2010.

Struktura gospodarstw rolnych powiatu oleśnickiego jest rozdrobniona (Tabela 28). W powiecie dominują gospodarstwa najmniejsze – stanowią 38,89% ogółu gospodarstw rolnych. Kolejną kategorię, pod względem ilości stanowią gospodarstwa pomiędzy 1-5 hektara – 28,91%. Największe gospodarstwa rolne – powyżej 15 hektarów stanowią 11,69% ogółu. Zarysowana struktura wpisuje się we wskaźniki ogólno wojewódzkie, gdzie gospodarstwa najmniejsze stanowią 40,87%, te pomiędzy 1-5 ha – 30,38%, a największe – 9,94%. Analiza struktury gospodarstw w poszczególnych powiatach nie wskazuje większych odchyień od średnich wojewódzkich. Do wyjątków należy zaliczyć większe niż gdzie indziej rozdrobnienie w powiecie średzkim, gdzie odnotowano 46,17% gospodarstw najmniejszych (do 1 hektara), zaś najmniej tego typu gospodarstw występuje w powiecie trzebnickim – 31,91%.

Tabela 28: Struktura wielkości gospodarstw rolnych w powiecie oleśnickim i w wybranych powiatach podregionu.

Jednostka terytorialna	gospodarstwa rolne ogółem				
	do 1 ha włącznie	1 - 5 ha	5 - 10 ha	10 -15 ha	15 ha i więcej
DOLNOŚLĄSKIE	43882	33042	13594	6156	10670
Powiat oleśnicki	2172	1617	776	373	654
Powiat oławski	1384	1126	423	163	306
Powiat średzki	1900	1022	536	233	426
Powiat trzebnicki	1736	1973	898	332	504

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS-Bank Danych Lokalnych, wyniku Spisu Rolnego 2010.

Ogółem w indywidualnych gospodarstwach rolnych powiatu oleśnickiego zatrudnionych jest 9 401 osób. Najwięcej, bo blisko 1/3 (32,70%) to osoby pracujące w małych gospodarstwach 1-5 hektarowych. 20,00% pracuje w gospodarstwach 5-10 hektarowych,

a w gospodarstwach największych (powyżej 15 ha) zatrudnionych jest 18,37% os. – podobne wartości odnotowano w przypadku gospodarstw najmniejszych (do 1 ha), co skutkuje swoistą równowagą pomiędzy jedną kategorią pracujących a drugą. Równowagi takiej brakuje w powiatach oławskim oraz średzkim (Tabela 29), gdzie nad zatrudnionymi w gospodarstwach powyżej 15 ha (odpowiednio: 13,49% i 14,47%) zdecydowanie dominują zatrudnieni w gospodarstwach do 1 ha (odpowiednio: 23,92% i 28,35%).

Tabela 29: Zatrudnienie w indywidualnych gospodarstwach rolnych w powiecie oleśnickiego i w wybranych powiatach podregionu.

Jednostka terytorialna	gospodarstwa indywidualne - rodzinna siła robocza						
	Ogółem						
	ogółem	do 1 ha włącznie	powyżej 1 ha razem	1 - 5 ha	5 - 10 ha	10 -15 ha	15 ha i więcej
	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	Osoba
DOLNOŚLĄSKIE	175019	41109	133910	61921	30819	15186	25984
Powiat oleśnicki	9401	1747	7654	3075	1881	971	1727
Powiat oławski	5542	1326	4216	2114	959	395	748
Powiat średzki	6535	1853	4682	1900	1254	582	946
Powiat trzebnicki	10294	1568	8726	4149	2243	978	1356

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS-Bank Danych Lokalnych, wyniku Spisu Rolnego 2010.

W powiecie oleśnickim najczęściej uprawia się (Tabela 30) zboża – sytuacja taka dotyczy 87,66% ogółu gospodarstw rolnych. Kolejną dominującą uprawą jest ziemniak – 46,95% gospodarstw. Dodatkowymi popularnymi uprawami są rośliny przemysłowe (26,82% gospodarstw) oraz rzepak (21,40% gospodarstw). W odniesieniu do pozostałych uwzględnianych powiatów warto zwrócić uwagę na różniący się od reszty powiat średzki, gdzie rolnicy częściej niż w innych powiatach decydują się na uprawianie buraka cukrowego, rzepaku oraz upraw przemysłowych. Także powiat trzebnicki wyróżnia się liczbą gospodarstw rolnych prowadzących uprawy warzyw gruntowych.

Tabela 30: Struktura zasiewów według liczby gospodarstw.

Jednostka terytorialna	liczba gospodarstw rolnych							
	ogółem	zboża razem	ziemniaki	uprawy przemysłowe	buraki cukrowe	rzepak i rzepik razem	strączkowe jadalne na ziarno razem	warzywa gruntowe
DOLNOŚLĄSKIE	58684	51448	25156	13622	2669	12057	704	2757
Powiat oleśnicki	3299	2892	1549	885	133	706	39	91
Powiat oławski	1922	1706	772	694	130	642	9	66
Powiat średzki	2470	2158	1025	947	142	892	46	28
Powiat trzebnicki	3360	3025	1253	490	102	411	172	327

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS-Bank Danych Lokalnych, wyniku Spisu Rolnego 2010.

Pod względem areалу poszczególnych rodzajów upraw (Tabela 31) do dominujących należą zboża – 66,85% zasiewów. Kolejną kategorią upraw dominujących w powiecie oleśnickim są rośliny przemysłowe – 21,45% powierzchni i rzepak – 19,07%. W powiecie oleśnickim uprawia się relatywnie dużo ziemniaków – ich powierzchnia stanowi blisko 10% ogólnej powierzchni województwa dolnośląskiego. Także w porównaniu do pozostałych uwzględnianych powiatów powierzchnia sadzenia ziemniaków jest największa. Powiat trzebnicki oraz oławski wyróżniają się pod względem upraw warzyw gruntowych – odpowiednio: 1,65% i 0,84%, podczas gdy w powiecie oleśnickim i średzkim wskaźnik ten wynosi odpowiednio: 0,24% i 0,14%, przy średniej dolnośląskiej 0,85%. Najwięcej upraw przemysłowych, zasiewów buraka cukrowego oraz rzepaku, można zaobserwować w powiecie średzkim, który pod względem areалу gospodarstw rolnych ogółem jest powiatem najbardziej zbliżonym do powiatu oleśnickiego.

Tabela 31: Struktura zasiewów według powierzchni.

Jednostka terytorialna	gospodarstwa rolne ogółem							
	powierzchnia							
	ogółem	zboża razem	ziemniaki	uprawy przemysłowe	buraki cukrowe	rzepak	strączkowe jadalne	warzywa gruntowe
	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha
DOLNOŚLĄSKIE	719419,60	510314,92	23197,33	147201,13	19072,50	127216,72	2568,35	6137,37
Powiat oleśnicki	38545,65	25767,95	2311,63	8269,29	658,61	7352,02	29,25	95,43
Powiat oławski	27320,34	18542,36	1133,82	7147,53	987,59	6150,29	6,03	230,33
Powiat średzki	38172,10	25747,05	822,10	10542,67	1309,28	9233,39	52,02	54,97
Powiat trzebnicki	37226,05	27694,51	953,31	6243,81	860,90	5377,80	318,78	581,56

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS-Bank Danych Lokalnych, wyniku Spisu Rolnego 2010.

Większość gospodarstw rolnych działających na terenie powiatu oleśnickiego czerpie dochody z prowadzonej działalności rolniczej (Tabela 32), drugim źródłem dochodu jest praca najemna, ponad połowa gospodarstw korzysta z tego dodatkowego źródła. Istotne zasilenie stanowią emerytury i renty – blisko ¼ gospodarstw, co ma niewątpliwie związek ze starzeniem się społeczeństwa. W poszczególnych powiatach proporcje źródeł dochodów rozkładają się podobnie.

Tabela 32: Źródła dochodów gospodarstw rolnych

Jednostka terytorialna	z dochodem z działalności rolniczej	z dochodem z emerytury i renty	z dochodem z pozarolniczej działalności gospodarczej	z dochodem z pracy najemnej	z dochodem z innych niezarobkowych źródeł poza emeryturą i rentą
	ogółem	ogółem	ogółem	ogółem	ogółem
	gosp.	gosp.	gosp.	gosp.	gosp.
DOLNOŚLĄSKIE	83458	26225	16803	41348	4813
Powiat oleśnicki	4159	987	512	2219	120
Powiat oławski	2645	862	317	1544	169
Powiat średzki	3113	970	545	1754	94
Powiat trzebnicki	4291	1179	764	2376	209

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS-Bank Danych Lokalnych, wyniku Spisu Rolnego 2010.

Działalność rolnicza jest podstawowym źródłem utrzymania dla ¼ gospodarstw rolnych funkcjonujących na terenie powiatu oleśnickiego (Tabela 33). Jest to znacznie więcej niż w przypadku powiatu oławskiego, gdzie wskaźnik ten wynosi 13,38%, średzkiego – 16,44% trzebnickiego 20,62%. Pozostałe gospodarstwa zdywersyfikują swoją działalność bądź też wykorzystują wsparcie z tytułu emerytur czy rent.

Tabela 33: Udział dochodu gospodarstw rolnych z działalności rolniczej w dochodach ogółem

Jednostka terytorialna	dochód z działalności rolniczej						
	ogółem	do 9% dochodów ogółem	10 - 29% dochodów ogółem	30 - 49% dochodów ogółem	50 - 66% dochodów ogółem	67 - 89% dochodów ogółem	90 - 100% dochodów ogółem
	gosp.	gosp.	gosp.	gosp.	gosp.	gosp.	gosp.
DOLNOŚLĄSKIE	83458	38141	17537	5592	4446	2239	15504
Powiat oleśnicki	4159	1547	816	327	278	115	1076
Powiat oławski	2645	1283	618	179	130	81	354
Powiat średzki	3113	1403	739	235	121	103	512
Powiat trzebnicki	4291	1544	1059	340	328	136	885

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS-Bank Danych Lokalnych, wyniku Spisu Rolnego 2010.

II.3.2. Działalność gospodarcza

W powiecie oleśnickim wskaźnik podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON na 1 000 ludności (Tabela 34) wynosi 93. Jest to wartość wyraźnie niższa niż dolnośląska, wynosząca 119. Najbardziej zaawansowaną gminą wewnątrz powiatu, pod opisywanym względem, okazuje się być miasto Oleśnica – tam przywołany wskaźnik wynosi 105. Ponadto działalność gospodarcza jest prowadzona na największą skalę w gminach: Syców (99), Dobroszyce (98) oraz w gminie wiejskiej Oleśnica (91) – nie bez znaczenia wydaje w tym kontekście być dostępność komunikacyjna (drogowa) wskazanych jednostek terytorialnych. Nieco mniej korzystnie przedstawia się sytuacja w Bierutowie (83), Twardogórze (76) i Międzybórze (74). W Dziadowej Kłodzie opisywany wskaźnik jest najniższy – wynosi 59.

Dynamika związana ze wzrostem liczby podmiotów gospodarczych na przestrzeni minionych 5 lat, jest w powiecie oleśnickim niewielka. Jakkolwiek daje się zaobserwować stały wzrost liczby podmiotów gospodarczych – odnotowano ogólny wzrost o 5 podmiotów. Jest to wskaźnik o połowę niższy niż zaobserwowany na poziomie województwa, wynoszący 9. Najmniej korzystnie na tle powiatu przedstawia się pod opisywanym względem gmina miejska Oleśnica. Tam, na przestrzeni analizowanych lat daje się zaobserwować stagnacja. Największy przyrost widać w gminie Bierutów (+17) oraz w gminie wiejskiej Oleśnica (+10). Niewiele więcej odbiega gmina Syców (+9). Zbliżone wartości dodane wystąpiły w gminach: Dobroszyce, Dziadowa Kłoda (po 7) oraz w Twardogórze – 6. Relatywnie niska wartość charakteryzuje natomiast gminę Międzybórz (2).

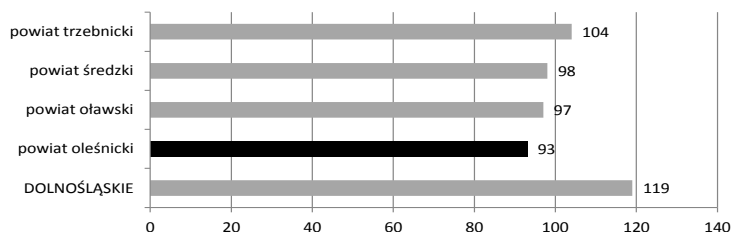
Tabela 34: Podmioty gospodarcze wpisane do rejestru na 1000 ludności, w gminach powiatu oleśnickiego, w latach 2009 – 2013.

Jednostka terytorialna	podmioty wpisane do rejestru na 1000 ludności					Saldo
	2009	2010	2011	2012	2013	
DOLNOŚLĄSKIE	110	114	112	116	119	+9
Powiat oleśnicki	87	91	89	91	93	+5
Oleśnica (M)	106	110	105	105	105	-1
Bierutów	66	74	74	80	83	+17
Dobroszyce	91	95	95	94	98	+7
Dziadowa Kłoda	52	54	55	57	59	+7
Międzybórz	72	72	69	70	74	+2
Oleśnica (W)	81	83	84	88	91	+10
Syców	90	94	94	97	99	+9
Twardogóra	70	71	70	74	76	+6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS-Bank Danych Lokalnych za rok 2013.

Powiat oleśnicki, pod względem liczby podmiotów gospodarczych, prezentuje się najślabiej (Wykres 12) – jeśli porównamy sytuację z pozostałymi uwzględnianymi w opracowaniu jednostkami samorządu. Co prawda we wszystkich powiatach wskaźnik ilości podmiotów gospodarczych zarejestrowanych na 1 000 ludności jest niższy niż wskaźnik dla województwa dolnośląskiego, jednak na terenie powiatu oleśnickiego różnica jest największa. Najmniejszy dystans jest widoczny w powiecie trzebnickim, gdzie wskaźnik ten wynosi 104.

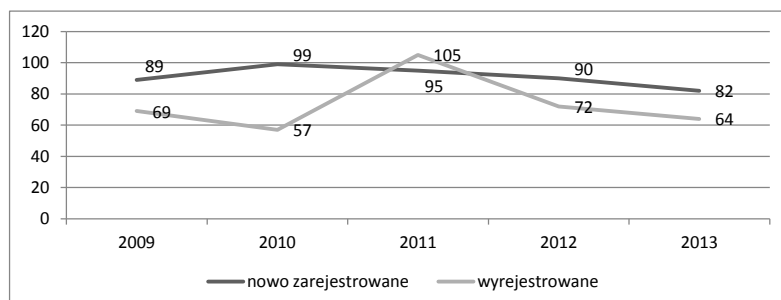
Wykres 12: Podmioty gospodarcze wpisane do rejestru na 1000 ludności

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS-Bank Danych Lokalnych za rok 2013.

Dynamika prowadzenia działalności gospodarczej, analizowana z perspektywy relacji liczby podmiotów nowo rejestrowanych do podmiotów wyrejestrowanych, (Wykres 13) wskazuje, w ogólnym rozrachunku, iż występuje przewaga tych pierwszych nad drugimi. Z wyjątkiem roku 2011, kiedy to wystąpił wyraźny wzrost „wyrejestrowań”, zawsze więcej było podmiotów nowo rejestrowanych. O ile też widoczna jest mała tendencja spadkowa w ogólnej liczbie podmiotów nowo zarejestrowanych w powiecie oleśnickim, o tyle ta sama prawidłowość daje się zaobserwować w odniesieniu do „wyrejestrowań”.

Wykres 13: Dynamika prowadzenia działalności gospodarczej na podstawie nowo rejestrowanych (w rejestrze REGON) podmiotów oraz wyrejestrowywanych w latach 2009-2013 na 10 tys. ludności, w powiecie oleśnickim.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS-Bank Danych Lokalnych za rok 2013.

Na terenie powiatu oleśnickiego występuje niższy (69) niż w skali województwa (81) wskaźnik przedsiębiorczości indywidualnej, mierzonej prowadzeniem działalności gospodarczej przez osoby fizyczne (na 1 000) ludności (Tabela 35). Najwyższy poziom przedsiębiorczości indywidualnej występuje w gminach Syców (77), gmina wiejska Oleśnica (76) oraz w gminie miejskiej Oleśnica (75) i w Dobroszycach (75). Na przestrzeni ostatnich pięciu lat widoczny jest wzrost liczby osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą we wszystkich gminach z wyjątkiem gminy miejskiej Oleśnica.

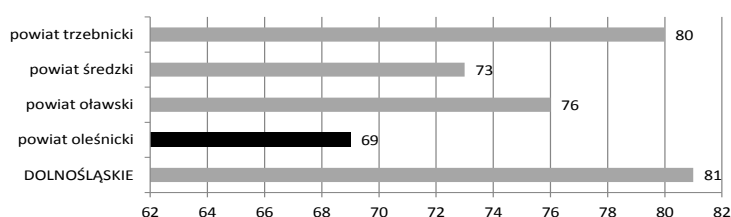
Tabela 35: Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 ludności w gminach powiatu oleśnickiego.

Jednostka terytorialna	osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 ludności				
	2009	2010	2011	2012	2013
DOLNOŚLĄSKIE	78	81	78	80	81
Powiat oleśnicki	68	71	68	68	69
Oleśnica (M)	80	83	78	76	75
Bierutów	54	56	57	57	59
Dobroszyce	73	76	75	73	75
Dziadowa Kłoda	41	43	43	44	47
Międzybórz	57	55	52	51	55
Oleśnica (W)	69	71	70	73	76
Syców	72	75	74	75	77
Twardogóra	54	55	52	55	57

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS-Bank Danych Lokalnych za rok 2013.

Także w porównaniu z pozostałymi uwzględnionymi w analizach jednostkami terytorialnymi, powiat oleśnicki charakteryzuje się niższym wskaźnikiem przedsiębiorczości indywidualnej (Wykres 14). W przypadku powiatu trzebnickiego wskaźnik ten wynosi 80, oławskiego – 74, a średzkiego – 73.

Wykres 14: Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 ludności w powiecie oleśnickim oraz w wybranych powiatach

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS-Bank Danych Lokalnych za rok 2013.

Tabela 36: Podmioty gospodarcze według klas wielkości na 10 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym w gminach powiatu oleśnickiego

Jednostka terytorialna	ogółem	0 - 9	10 - 49	50 - 249	250 i więcej
DOLNOŚLĄSKIE	1861,3	1793,0	54,9	11,5	1,9
Powiat oleśnicki	1440,6	1384,7	46,8	7,8	1,3
Oleśnica (M)	1679,6	1614,6	53,3	9,9	1,7
Bierutów	1263,4	1217,3	34,2	10,4	1,5
Dobroszyce	1504,6	1456,6	40,7	7,2	0,0
Dziadowa Kłoda	913,9	867,4	46,5	0,0	0,0
Międzybórz	1161,0	1099,9	55,0	3,1	3,1
Oleśnica (W)	1362,0	1323,4	30,4	7,0	1,2
Syców	1527,9	1470,0	50,4	7,5	0,0
Twardogóra	1159,2	1100,4	50,6	5,9	2,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS-Bank Danych Lokalnych za rok 2013.

Wśród ogółu zarejestrowanych działalności gospodarczych, w powiecie oleśnickim, podobnie jak w skali regionu oraz porównywanych powiatów (Tabela 36), dominują mikroprzedsiębiorstwa - stanowią 96,11% ogółu przedsiębiorstw posiadających swoją siedzibę na terenie powiatu. Jest to wartość bardzo zbliżona do wojewódzkiej – 96,33%. Najwyższy wskaźnik związany z występowaniem przedsiębiorstw średnich, zbliżony do wskaźnika występującego na poziomie województwa (11,5), występuje w gminie Bierutów. A w gminie miejskiej Oleśnica jest zbliżony do tej wartości (9,9). Największe przedsiębiorstwa występują przede wszystkim w Międzybórz (wskaźnik na 10 tys. ludności – 3,1) i w Twardogórze (2,4). Tego rodzaju przedsiębiorstwa nie występują w Sycowie, Dziadowej Kłodzie i w Dobroszycach.

W porównaniu z pozostałymi uwzględnianymi powiatami (Tabela 37), powiat oleśnicki specjalnie nie wyróżnia się. Występuje tutaj relatywnie najniższy wskaźnik mikroprzedsiębiorstw. Także liczba przedsiębiorstw średnich przypadających na 10 tys. ludności jest najniższa. Pod tym względem, na tle pozostałych wyróżnia się powiat oławski, gdzie występuje wyraźnie wyższy wskaźnik przedsiębiorstw największych (2,1) oraz wysoki

wskaźnik przedsiębiorstw średnich (10,7). Niewątpliwie na zaistniałą sytuację ma wpływ prężnie działająca podstrefa Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej.

Tabela 37: Podmioty gospodarcze według klas wielkości na 10 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym w powiecie oleśnickim i wybranych powiatach podregionu

Jednostka terytorialna	ogółem	0 - 9	10 - 49	50 - 249	250 i więcej
DOLNOŚLĄSKIE	1861,3	1793,0	54,9	11,5	1,9
Powiat oleśnicki	1440,6	1384,7	46,8	7,8	1,3
Powiat oławski	1515,6	1456,7	46,1	10,7	2,1
Powiat średzki	1492,3	1438,6	43,3	9,3	1,2
Powiat trzebnicki	1606,4	1546,5	50,0	8,7	1,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS-Bank Danych Lokalnych za rok 2013.

Wśród przedsiębiorstw funkcjonujących na terenie powiatu oleśnickiego, analizowanych według poszczególnych sekcji PKD (Tabela 38), dominują te zarejestrowane w ramach handlu hurtowego i detalicznego i naprawy pojazdów samochodowych (2277), budownictwie (1253) oraz w przetwórstwie przemysłowym (878). Stan taki odzwierciedla sytuację występującą w regionie. Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (Sekcja A) występuje w gminach Syców (50) oraz w gminie wiejskiej Oleśnica. Górnictwo i wydobywanie (Sekcja B) występuje w gminie wiejskiej Oleśnica (2), w Międzyborzu (2) oraz w Dobroszycach (1). Przetwórstwo przemysłowe (Sekcja C) w największym stopniu rozwinięte jest w mieście Oleśnica (247) oraz w Twardogórze (223). Również w Sycowie odnotowuje się większą liczbę przedsiębiorstw tej Sekcji niż gdzie indziej (179). Najwięcej podmiotów zajmujących się budownictwem (Sekcja F) działa w mieście Oleśnica (452), ale również w Sycowie (208), gminie wiejskiej Oleśnica (215) czy w Bierutowie (124). Handel hurtowy i detaliczny, naprawa samochodów (Sekcja G) to poza centrotwórczą Oleśnicą rodzaj działalności najsilniej rozwinięty w Sycowie (417) jak i w gminie wiejskiej Oleśnica (312), podobnie jak transport i gospodarka magazynowa (Sekcja H) – odpowiednio: 148, 67 i 62. Obsługę ruchu turystycznego – związaną z zakwaterowaniem oraz usługami gastronomicznymi (Sekcja I) – zapewniają przede wszystkim podmioty funkcjonujące w mieście Oleśnica (66) i w Sycowie (30). Uzupełnienie stanowi oferta znajdująca się w Bierutowie (18) i Twardogórze (17). Działalność z obszaru informacji i komunikacji (Sekcja J) skupiona jest w gminie miejskiej Oleśnica (81), podobnie jak (Sekcja K) działalność finansowa i ubezpieczeniowa (154) czy działalność związana z obsługą nieruchomości (Sekcja L) – 34. We wszystkich wskazanych przypadkach skala występowania określonych rodzajów działalności kilkakrotnie przekracza wartości, jakie można przypisać nieuwzględnionym w opisie gminom. Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (Sekcja M) znów najczęściej występuje w mieście Oleśnica (293), ale także w Oleśnicy wiejskiej (72) i w Sycowie (62). Mniejsze różnice występują pomiędzy poszczególnymi gminami powiatu, jeśli uwzględnimy podmioty prowadzące działalność w zakresie usług administrowania i działalności wspierającej (Sekcja N) oraz edukacja (Sekcja P). W obszarze opieki zdrowotnej poza miastem Oleśnica (167), wyróżnia się gmina Syców (59). Także działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją

dominuje we wskazanych jednostkach terytorialnych. Jakkolwiek przewaga miasta Oleśnica jest tutaj zdecydowana (28). Sytuacja taka odzwierciedla centro- oraz kulturotwórczą pozycję miasta.

Jeśli porównać powiat oleśnicki z pozostałymi uwzględnianymi w regionie to rysuje się kilka różnic:

- W powiecie oleśnickim bardziej niż gdzie indziej rozwinięta jest działalność związana z rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem (262 podmioty), co jest zaskakujące wobec rozwiniętej działalności rolniczej np. w powiecie oleśnickim czy specyfiki powiatu trzebnickiego oraz niższego niż gdzie indziej wskaźnika prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby fizyczne.
- Budownictwo jest słabiej rozwinięte w powiecie oleśnickim jak w trzebnickim (odpowiednio: 1253 i 1318 podmiotów).
- Transport i gospodarka magazynowa jest silniej reprezentowana przez podmioty z powiatu trzebnickiego oraz oławskiego niż oleśnickiego (odpowiednio: 477, 415 i 407), co jest zaskakujące w obliczu położenia względem szlaków komunikacyjnych.
- Działalność z zakresu informacji i komunikacji również jest lepiej rozwinięta we wskazanych powyżej dwóch powiatach niż w powiecie oleśnickim (odpowiednio: 168, 162 i 140).
- Działalność finansowa i ubezpieczeniowa jest równie silnie rozwinięta w powiatach oławskim i oleśnickim (odpowiednio: 288 i 286).
- Innowacyjna gospodarka, jeśli za takową można uznać działalność pozycjonowaną w obszarze nauki i techniki (Sekcja M), jest domeną w powiecie trzebnickim.
- W obszarach edukacji, opieki zdrowotnej i pomocy społecznej dominuje powiat oleśnicki, co niewątpliwie jest związane zarówno ze strukturą administracyjną tej jednostki terytorialnej jak też z relatywnie większym/trudniejszym skomunikowaniem peryferii powiatu z Wrocławiem.
- Zaskakujące, iż częściej niż w innych powiatach, w powiecie oławskim pojawiają się podmioty świadczące usługi związane z kulturą, rozrywką i rekreacją.

Tabela 38: Działalność gospodarcza prowadzona w gminach powiatu oleśnickiego w podziale na Sekcje PKD.

PKD \ Jednostka Terytorialna	Powiat oleśnicki	Oleśnica (M)	Bierutów	Dobroszyce	Działowa Kłoda	Międzybórz	Oleśnica (G)	Syców	Twardogóra
Sekcja A - Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	262	36	39	26	29	19	46	50	17
Sekcja B - Górnictwo i wydobywanie	5	0	0	1	0	2	2	0	0
Sekcja C - Przetwórstwo przemysłowe	878	247	54	44	16	40	75	179	223
Sekcja D – Wytwarzanie. i zaopatrzenie w energię elektr., gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze	7	1	0	0	3	0	0	3	0
Sekcja E - Dostawa wody; gospod. ściekami i odpadami oraz działalność zw. z rekultywacją	19	3	1	1	2	3	0	8	1
Sekcja F - Budownictwo	1253	452	124	81	51	48	215	208	74
Sekcja G - Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	2277	790	214	180	56	98	312	417	210
Sekcja H - Transport i gospodarka magazynowa	404	148	22	39	25	20	62	67	21
Sekcja I - Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	162	66	18	7	5	4	15	30	17
Sekcja J - Informacja i komunikacja	140	81	5	13	1	0	13	17	10
Sekcja K - Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	286	154	14	16	3	5	31	42	21
Sekcja L - Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	60	34	4	3	0	1	10	4	4
Sekcja M - Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	573	293	40	28	8	18	72	62	52
Sekcja N - Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	150	67	21	6	1	2	17	22	14
Sekcja P - Edukacja	141	69	4	7	0	1	21	24	15
Sekcja Q - Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	327	167	24	13	8	7	27	59	22
Sekcja R - Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	52	28	4	0	3	0	6	8	2
Sekcja S i T - Pozostała działalność usługowa oraz gosp. dom. zatrudniające pracowników; gosp. dom. prod. wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	363	158	19	20	5	15	40	71	35

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS-Bank Danych Lokalnych za rok 2013.

Tabela 39: Działalność gospodarcza wg Sekcji PKD prowadzona w powiecie oleśnickim i w wybranych powiatach podregionu

PKD	Jednostka Terytorialna	Powiat oleśnicki	Powiat oławski	Powiat średzki	Powiat trzebnicki
Sekcja A - Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		262	100	126	210
Sekcja B - Górnictwo i wydobywanie		5	3	8	5
Sekcja C - Przetwórstwo przemysłowe		878	557	374	621
Sekcja D - Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze		7	2	0	2
Sekcja E - Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją		19	14	18	21
Sekcja F - Budownictwo		1253	989	716	1318
Sekcja G - Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle		2277	168 9	110 0	1825
Sekcja H - Transport i gospodarka magazynowa		404	415	353	477
Sekcja I - Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi		162	146	98	144
Sekcja J - Informacja i komunikacja		140	162	76	168
Sekcja K - Działalność finansowa i ubezpieczeniowa		286	288	130	229
Sekcja L - Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości		60	53	20	56
Sekcja M - Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		573	532	311	621
Sekcja N - Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca		150	159	119	160
Sekcja P - Edukacja		141	114	61	116
Sekcja Q - Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		327	210	137	306
Sekcja R - Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją		51	63	33	60
Sekcja S i T - Pozostała działalność usługowa oraz Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby		363	270	160	268

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS-Bank Danych Lokalnych za rok 2013.

II.3.3. Rynek pracy i bezrobocie

Rynek pracy w powiecie oleśnickim charakteryzuje się nieco niższymi wskaźnikami niż ogólnie wojewódzkie (Tabela 40). O ile też w skali Dolnego Śląska sytuacja jest stabilna – na przestrzeni lat 2009 – 2013 liczba osób pracujących na 1 000 ludności utrzymuje się na

stałym poziomie (wystąpił tutaj lekki wzrost o 4), o tyle w odniesieniu do powiatu widoczny jest spadek tego wskaźnika o 10 punktów. W 2013 zaproponowany wskaźnik wynosił 178 os. w skali całego powiatu. Najbardziej zapracowaną gminą okazuje się być Twardogóra – tam na 1 000 osób, 283 pracuje, wskaźnik ten utrzymuje się w Twardogórze na stałym poziomie. Niemal równie wysoką wartość osiągnął w Międzybórz – 263. Trzeba jednak zwrócić uwagę, że w gminie tej nastąpił duży spadek relacji osób pracujących na 1 000 mieszkańców – aż o 100 osób. Stosunkowo wysoki poziom zatrudnienia jest także widoczny w mieście Oleśnica (205 os.). W pozostałych gminach sytuacja kształtuje się znacznie gorzej. Szczególnie niski poziom liczby ludności pracującej występuje w gminie wiejskiej Oleśnica (82 os.) oraz w Dziadowej Kłodzie – 62 os.

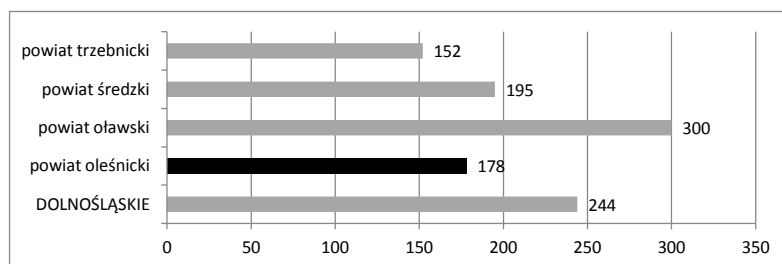
Tabela 40: Osoby pracujące na 1 000 ludności, w gminach powiatu oleśnickiego, w latach 2009-2013.

Jednostka terytorialna	ogółem				
	2009	2010	2011	2012	2013
DOLNOŚLĄSKIE	240	240	241	239	244
Powiat oleśnicki	186	185	179	180	178
Oleśnica (M)	207	212	204	205	205
Bierutów	116	117	112	116	116
Dobroszyce	121	117	114	111	120
Dziadowa Kłoda	79	92	78	66	62
Międzybórz	360	354	320	290	263
Oleśnica (W)	99	92	90	81	82
Syców	168	167	164	177	177
Twardogóra	284	271	277	286	283

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS-Bank Danych Lokalnych za rok 2013.

Po porównaniu powiatu oleśnickiego z uwzględnianymi w diagnozie powiatami podregionu (Wykres 15) okazuje się, że najstąbiej wypada powiat trzebnicki. Tam wskaźnik liczby osób pracujących na 1 000 mieszkańców jest dużo niższy od poziomu wojewódzkiego i wynosi zaledwie 152. Nieco lepiej kształtuje się sytuacja w powiecie średzkim (195 os.), a najlepiej w oławskim, gdzie analizowany wskaźnik wynosi 300 os.

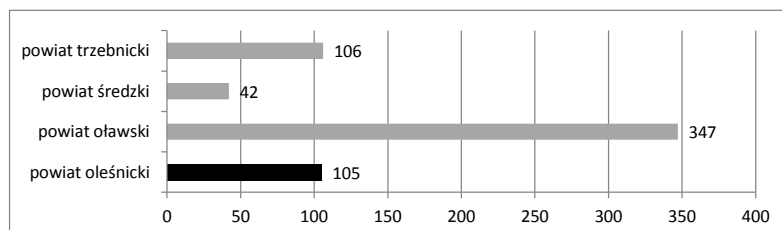
Wykres 15: Osoby pracujące na 1 000 ludności w powiecie oleśnickim i wybranych powiatach podregionu

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS-Bank Danych Lokalnych za rok 2013.

Zarysowaną powyżej sytuację, prezentującą relatywnie najlepszą kondycję gospodarki w skali powiatu oławskiego potwierdzają dane dotyczące ofert pracy w poszczególnych powiatach (Wykres 16). Okazuje się, że ilość pojawiających się tam ofert przerasta wskaźniki pozostałych powiatów kilkakrotnie. W przypadku powiatów oleśnickiego i oleśnickiego jest to 3,5-raza więcej. Natomiast w odniesieniu do powiatu średzkiego – ponad ośmiokrotnie więcej.

Wykres 16: Oferty pracy w powiecie oleśnickim oraz wybranych powiatach podregionu

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS-Bank Danych Lokalnych za rok 2014.

Tabela 41: Pracujący zatrudnieni według PKD

Jednostka terytorialna	ogółem	rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	przemysł i budownictwo	handel; naprawa pojazdów samochodowych; transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia; informacja i komunikacja	działalność finansowa i ubezpieczeniowa; obsługa rynku nieruchomości	pozostałe usługi
	ogółem	ogółem	ogółem	ogółem	ogółem	ogółem
DOLNOŚLĄSKIE	794138	86767	258935	155723	33132	259581
Powiat oleśnicki	24202	5559	9512	3548	450	5133
Powiat oławski	25307	2622	13369	3088	422	5806
Powiat średzki	12878	2845	6346	1434	106	2147
Powiat trzebnicki	17510	5270	5260	2480	256	4244

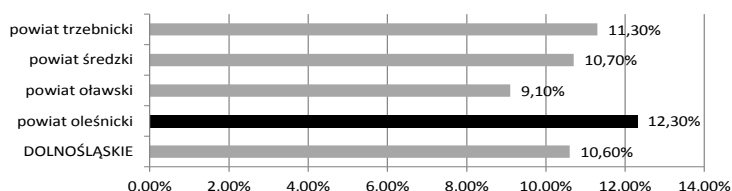
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS-Bank Danych Lokalnych za rok 2013.

Pracujący zatrudnieni z powiatu oleśnickiego (Tabela 41), to przede wszystkim osoby aktywne w ramach sekcji PKD odnoszących się do przemysłu i budownictwa – 39,30% spośród ogółu pracujących. Jest to wskaźnik wyższy niż wojewódzki, który wynosi 32,60%.

Jakkolwiek o wiele niższy od powiatu oławskiego – gdzie pracujący w przemyśle i budownictwie stanowią 52,82% populacji pracujących zatrudnionych. Podobną wartość stwierdzono w powiecie średzkim (49,27%). Natomiast najniższą wartość osiąga powiat trzebnicki (30,03%). Dla odmiany, w powiatach oleśnickim i trzebnickim relatywnie większe jest zatrudnienie w rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie, odpowiednio: 22,96% i 30,09%. Podczas gdy dla rozwiniętego gospodarczo powiatu oławskiego wskaźnik ten wynosi 10,36% .

Poziom bezrobocie w powiecie oleśnickim, na koniec 2014 roku był wyższy (12,60%) niż w pozostałych porównywanych powiatach (Wykres 17) czy w skali województwa (10,60%). Najniższe bezrobocie występowało w powiecie oławskim – 9,10%. W powiecie średzkim – 10,70%, a w trzebnickim 11,30%.

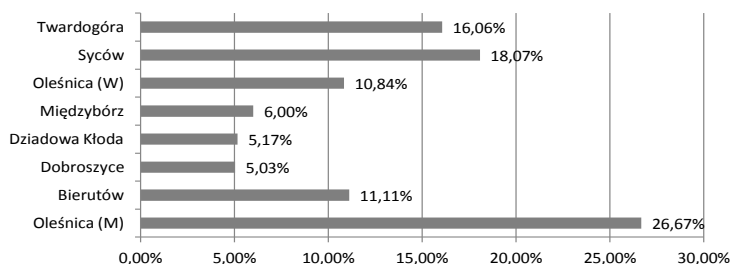
Wykres 17: Bezrobocie rejestrowane w powiecie oleśnickim i wybranych powiatach podregionu

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS-Bank Danych Lokalnych za rok 2014.

W ogólnej liczbie bezrobotnych zarejestrowanych w powiecie oleśnickim (Wykres 18), największy ich odsetek funkcjonuje w gminie miejskiej Oleśnica – 26,67%. Mniejsze wartości można zaobserwować w przypadku Sycowa (18,07%) oraz Twardogóry (16,06%). W przypadku Bierutowa i Oleśnicy wiejskiej występuje podobna skala – odpowiednio: 11,11% i 10,84%. Najniższy udział bezrobotnych występuje w gminach najmniejszych: Dobroszycach (5,03%), Dziadowej Kłodzie (5,17%) i w Międzyborzu (6,00%).

Wykres 18: Udział bezrobotnych zarejestrowanych w gminach powiatu oleśnickiego.

Źródło: opracowanie własne na podstawie: *Informacji o sytuacji na rynku pracy w powiecie oleśnickim w marcu 2015 r.*

Analiza sytuacji bezrobotnych na przestrzeni minionych pięciu lat (Tabela 42) pokazuje, że we wszystkich jednostkach terytorialnych – z poziomem województwa włącznie – poziom bezrobocia spadł. Najbardziej widoczny jest spadek w powiecie oleśnickim – o 3,8%.

Tabela 42: Bezrobocie rejestrowane w powiecie oleśnickim i wybranych powiatach podregionu w latach 2010 – 2015.

Jednostka terytorialna	ogółem				
	2010	2011	2012	2013	2014
	%	%	%	%	%
DOLNOŚLĄSKIE	13,1	12,4	13,5	13,1	10,6
Powiat oleśnicki	16,1	14,9	16,0	16,0	12,3
Powiat oławski	11,4	10,6	11,9	12,7	9,1
Powiat średzki	13,5	13,2	14,0	13,1	10,7
Powiat trzebnicki	13,6	12,6	14,5	14,4	11,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS-Bank Danych Lokalnych za rok 2014.

Bezrobotni zarejestrowani w powiecie oleśnickim to przede wszystkim osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym (Tabela 43). Stanowią oni 32,8% ogółu bezrobotnych. Jest to więcej niż w skali całego województwa (28,3%), tyle samo co w powiecie trzebnickim (32,8%) i więcej jak w powiatach oławskim (26,1%) i średzkim (28,5%).

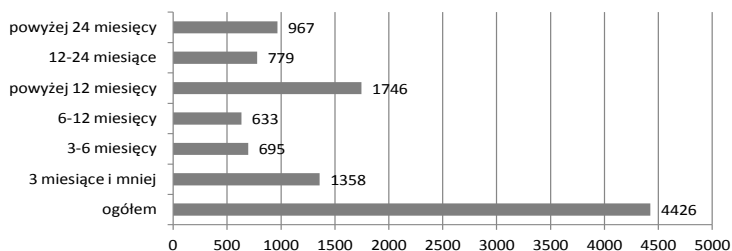
Tabela 43: Bezrobotni zarejestrowani według poziomu wykształcenia – powiat oleśnicki i wybrane powiaty podregionu.

Jednostka terytorialna	wyższe	policealne, średnie zawodowe	zasadnicze zawodowe
	%	%	%
DOLNOŚLĄSKIE	11,1	20,8	28,3
Powiat oleśnicki	8,8	21,8	32,8
Powiat oławski	10,4	18,8	26,1
Powiat średzki	7,2	16,0	28,5
Powiat trzebnicki	10,5	19,4	32,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS-Bank Danych Lokalnych za rok 2014.

Charakteryzując bezrobocie w powiecie oleśnickim trzeba zwrócić uwagę na kwestie czasu pozostawania bez pracy przez osoby bezrobotne (Wykres 19). Okazuje się, że w powiecie dominuje populacja bezrobotnych pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy – 39,44% ogółu bezrobotnych. Powiększając tę kategorię o bezrobotnych przez 12-24 miesiące (17,60%) oraz powyżej 24 miesiące (21,84%), okazuje się, że ponad ¾ bezrobotnych to osoby długotrwale pozostające bez pracy. Wskaźnik ten jest niemal taki sam jak w przypadku Dolnego Śląska (77,99%) i powiatu średzkiego (77,78%), nieco niższy niż w powiecie oławskim (83,91%) i wyższy w porównaniu z powiatem trzebnickim (63,90%).

Wykres 19: Bezrobotni zarejestrowani według czasu pozostawania bez pracy w powiecie oleśnickim

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS-Bank Danych Lokalnych za rok 2014.

Relatywnie wysoki okazuje się wskaźnik bezrobotnych krótkotrwale – do 3 miesięcy (30,68%). Jak jednak pokazują dane retrospektywne, uwzględniające perspektywę pięcioletnią, liczba bezrobotnych krótkotrwale wykazuje stałą i wyraźną tendencję spadkową, od 1968 os. w 2010 r. po 1352 os. Podobna tendencja malejąca występuje w innych powiatowych jednostkach terytorialnych. Odwrotna tendencja dotyczy bezrobotnych z najdłuższym stażem (bezrobocia). W powiecie oleśnickim liczba bezrobotnych przez okres

powyżej 24 miesięcy wzrosła na przestrzeni minionych pięciu lat o 78,80% - z 571 os. do 967 os. Odnotowany wskaźnik jest wyższy niż wojewódzki (68,68%). O wiele gorzej wygląda jednak sytuacja w powiecie oławskim, gdzie zaobserwowano trzykrotny wzrost długotrwale bezrobotnych – o 145,27%. Podwojenie liczby długotrwale bezrobotnych nastąpiło w pozostałych dwóch analizowanych powiatach: trzebnickim (92,24%) i średzkim (105,97%). Powyższą sytuację potwierdzają dane Powiatowego Urzędu Pracy w Oleśnicy (*Informacji o sytuacji na rynku pracy w powiecie oleśnickim w marcu 2015 r.*), z których wynika, że 85,7% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych nie posiada prawa do zasiłku. Nieco ponad połowa bezrobotnych to kobiety (53,6%). Mniejsza część (44,6%) zamieszkuje tereny wiejskie, a 9,4% to osoby niepełnosprawne.

W 2014 r. Powiatowy Urząd Pracy w Oleśnicy utworzył i współfinansował 1 060 miejsc pracy. W tym samym roku aktywizacją bezrobotnych objęto 3 661 osób/aktywności. Pomoc ta obejmowała:

- Prace interwencyjne (116 os.)
- Prace społecznie użyteczne (87 os.)
- Staże (547 os.)
- Bon stażowy (24 os.)
- Szkolenia (208 os.)
- Bon szkoleniowy (7 os.)
- Bon zatrudnieniowy (15 os.)
- Dofinansowanie wynagrodzenia pracodawcom zatrudniającym osoby w wieku powyżej 50 roku życia (5 os.)
- Jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej (136 os.)
- Roboty publiczne (82 os.)
- Refundacja kosztów wyposażenia i doposażenia stanowiska pracy (43 os.)
- Poradnictwo zawodowe i informacja zawodowa (1870)
- Klub Pracy (516)
- Zadania realizowane na rzecz osób niepełnosprawnych (5)

II.4. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

II.4.1. Infrastruktura transportowa

Powiat oleśnicki należy do regionów o bardzo dobrze rozwiniętej sieci drogowej i dobrej dostępności transportowej. Łączna długość dróg przebiegających przez powiat wynosi 611,804 km z czego 386 km to drogi pod zarządem powiatu znajdujące się na terenie ośmiu gminnych jednostek samorządowych oraz 78,45 km ulic na terenie pięciu miast znajdujących się w powiecie. Na wskazanych drogach istnieje 41 obiektów mostowych. Podmiotem administrującym tymi dobrami jest Zarząd Dróg Powiatowych w Oleśnicy.

Najistotniejszym szlakiem przebiegającym przez powiat jest droga międzynarodowa E-67 (nr 8) Kudowa Zdrój – Kłodzko – Wrocław – Oleśnica – Syców – Warszawa, wraz z obwodnicami największych miast powiatowych: Oleśnicy i Sycowa.

Ponadto przez powiat przebiega droga krajowa nr 25 Międzybórz - Oleśnica o dł. 28,830 km. Stan techniczny dróg krajowych przebiegających przez powiat oleśnicki w większości jest zadowalający. Stan mostów na drogach krajowych, przebiegających przez powiat jest dostateczny, wiaduktów – dobry.

Ponadto, przez teren powiatu przebiegają następujące odcinki dróg wojewódzkich:

- nr 340 Oleśnica-Trzebnica, 14 km,
- nr 448 Milicz -Twardogóra-Syców, 29 km,
- nr 449 Syców -Ostrzeszów-Błaszki 2,5 km,
- nr 451 Oleśnica -Bierutów-Namysłów, 18,0 km,
- nr 452 Bierutów-Oława, 6,5 km.

Łączna długość tych odcinków wynosi 70 km.

Nawierzchnie dróg z mas bitumicznych są w stanie średnim z występującymi lokalnie deformacjami profilu poprzecznego i podłużnego. Przez powiat przebiega ponadto 259,7 km dróg gminnych oraz 456,7 km dróg powiatowych. Głównym problemem większości dróg powiatowych są pobocza, rowy i krawędź jezdni, gdzie pobocza są gruntowe, kończą się rowami odwadniającymi. Rowy są w niektórych miejscach całkowicie niewidoczne. Problemem dla bezpieczeństwa jest także brak oznakowania poziomego, co dodatkowo wzmacnia wrażenie, że drogi są słabo utrzymane. Powiat oleśnicki pod względem długości dróg powiatowych zajmuje trzecią pozycję w województwie, po powiecie: kłodzkim (699,4 km) oraz wrocławskim (612,0 km).

II.4.4. Infrastruktura wodno-kanalizacyjna

W obszarze zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków powiaty nie są głównym podmiotem kreującym usługi. Zarówno bieżącą obsługą jak i procesami inwestycyjnymi związanymi z funkcjonowaniem właściwej infrastruktury zajmują się gminy. Poziom

powiatowy i jego jednostki organizacyjne pełni rolę administracyjną – poprzez wydawanie pozwoleń wodno-prawnych oraz konsumpcyjną – jako użytkownik sieci wodociągowych i kanalizacyjnych w ramach funkcjonowania obiektów powiatowych takich jak urząd, szkoły i inne jednostki oświatowo-wychowawcze, jednostki służby zdrowia, i inne. Analiza korzystania z w różnego rodzaju mediów ma znaczenie o tyle, że pokazuje poziom zaawansowania danej jednostki samorządowej w kontekście jakości życia, a także ochrony środowiska.

Podstawowym medium dostarczanym mieszkańcom w ramach usług publicznych jest woda. W powiecie oleśnickim z wodociągów korzysta 91,4% ludności (Tabela 44). Wyraźnie lepsza sytuacja występuje na terenie miast (98,1%) powiatu niż na obszarach wiejskich (82,2%). Najmniej korzystna sytuacja występuje w gminach Oleśnica (wiejska) oraz Bierutów, gdzie poziom zwodociągowania wynosi odpowiednio: 77,00% i 77,2%, przy czym w tej drugiej jednostce terytorialnej obszary wiejskie są zwodociągowane w zaledwie 60,6%. Najwyższy poziom zwodociągowania, pomijając tereny miejskie, występuje w Sycowie (94,4%), Dobroszycach (91,0%), Dziadowej Kłodzie (89,4%).

Tabela 44: Korzystający z instalacji w % ogółu ludności w gminach powiatu oleśnickiego

Jednostka terytorialna	ogółem			w miastach			na wsi		
	wodociąg	kanalizacja	gaz	wodociąg	kanalizacja	gaz	wodociąg	kanalizacja	gaz
	2013	2013	2013	2013	2013	2013	2013	2013	2013
	%	%	%	%	%	%	%	%	%
DOLNOŚLĄSKIE	92,1	70,8	61,7	96,9	87,2	82,9	81,2	33,5	13,6
Powiat oleśnicki	91,4	61,4	43,5	98,1	87,9	71,0	82,2	24,4	5,1
Oleśnica (M)	98,3	96,5	89,9	98,3	96,5	89,9	0,0	0,0	0,0
Bierutów	77,2	43,1	0,9	94,6	87,1	1,6	60,6	0,9	0,2
Dobroszyce	91,0	50,9	8,3	0,0	0,0	0,0	91,0	50,9	8,3
Dziadowa Kłoda	89,4	29,4	0,2	0,0	0,0	0,0	89,4	29,4	0,2
Międzybórz	88,8	9,0	3,0	94,9	19,6	6,2	83,6	0,0	0,3
Oleśnica (W)	77,0	28,0	8,1	0,0	0,0	0,0	77,0	28,0	8,1
Syców	97,4	52,7	54,0	99,2	71,2	85,2	94,5	21,6	1,5
Twardogóra	91,5	56,7	14,3	98,5	90,7	19,2	83,8	19,6	8,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS-Bank Danych Lokalnych za rok 2013.

Odnosząc sytuację dotyczącą wodociągów do danych wojewódzkich oraz stanu w pozostałych porównywanych powiatach (Tabela 45) okazuje się, iż powiat oleśnicki ma najniższe wskaźniki. Najbardziej zaawansowanym powiatem okazuje się być średzki (95,2%), gdzie wskaźnik zwodociągowania jest wyższy niż wojewódzki (92,1%). Nieco więcej ludności korzysta z wodociągów w powiecie oławskim (93,8%). Natomiast poziom porównywalny z dolnośląskim daje się zaobserwować w powiecie trzebnickim (92,5%).

Nieco inaczej przedstawia się sytuacja w odniesieniu do sieci kanalizacyjnej. Co prawda wskaźnik dla powiatu oleśnickiego jest wyraźnie niższy niż dolnośląski, odpowiednio: 61,4% i 70,8%, jednak w porównaniu z powiatami: średzkim (39,6%) i trzebnickim (40,9%) jest to

sytuacja w wiele bardziej zaawansowana. W przypadku sieci kanalizacyjnej – odsetka korzystającej z niej ludności – najlepiej wypada powiat oławski (71,9%). Odnosząc analizowane wyniki do sytuacji na terenach wiejskich, to warto zwrócić uwagę, iż tam z kanalizacji (w powiecie oleśnickim) korzysta blisko ¼ ludności, podczas gdy w powiatach oławskim i średzkim około ⅓. Najniższy odsetek zaobserwowano w powiecie trzebnickim – 12,8%, co daje wynik trzykrotnie niższy niż w skali województwa.

We wszystkich analizowanych powiatach wykorzystanie gazu – mierzone odsetkiem ludności korzystającej – jest niższe niż średnia wojewódzka (61,7%). Najbardziej zaawansowany okazuje się być powiat oławski (55,9%), zaraz za nim plasuje się powiat oleśnicki (43,5%). Znacząco odbiega natomiast stan zaobserwowany w powiecie średzkim (17,0%). Ludność wiejska powiatu oleśnickiego w najmniejszym stopniu korzysta z sieci gazowniczej – 5,1%. Podobnie przedstawia się sytuacja w powiecie średzkim (7,7%). Trzeba jednak pamiętać, że pod względem dostępności do gazu, podstawowe znaczenie mają inwestycje czynione nie przez samorządy, ale przez właściwe przedsiębiorstwa państwowe.

Tabela 45: Korzystający z instalacji w % ogółu ludności w powiecie oleśnickim i wybranych powiatach podregionu

Jednostka terytorialna	ogółem			w miastach			na wsi		
	wodociąg	kanalizacja	gaz	wodociąg	kanalizacja	gaz	wodociąg	kanalizacja	gaz
	2013	2013	2013	2013	2013	2013	2013	2013	2013
	%	%	%	%	%	%	%	%	%
DOLNOŚLĄSKIE	92,1	70,8	61,7	96,9	87,2	82,9	81,2	33,5	13,6
Powiat oleśnicki	91,4	61,4	43,5	98,1	87,9	71,0	82,2	24,4	5,1
Powiat oławski	93,8	71,9	55,9	98,6	93,7	82,1	85,5	33,9	10,1
Powiat średzki	95,2	39,6	17,0	98,6	59,6	60,2	94,4	35,3	7,7
Powiat trzebnicki	92,5	40,9	39,2	97,0	88,8	87,2	89,9	12,8	11,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS-Bank Danych Lokalnych za rok 2013.

Zaawansowanie jednostek terytorialnych w zakresie jakości występującej infrastruktury można także mierzyć relacją sieci kanalizacyjnej do sieci wodociągowej (Tabela 46). Pod tym względem sytuacja w powiecie oleśnickim kształtuje się niezbyt korzystnie. Zidentyfikowany wskaźnik 0,3 jest o połowę niższy niż ogólnowojevodzki i o wiele niższy niż w powiatach oławski i średzkim. Słabiej wypada tylko powiat trzebnicki (0,2). Sytuacja w obu powiatach nie wykazuje także tendencji wzrastającej – w przeciwieństwie do dwóch pozostałych powiatów (oławskiego i średzkiego), gdzie na przestrzeni minionych pięciu lat widoczny jest wyraźny progres.

Odnosząc zaproponowany wskaźnik do sytuacji wewnętrznej powiatu (Tabela 47) zwracają uwagę nieznaczne postępy w rozwoju sieci kanalizacyjnej, w latach 2009 – 2013. Sytuację taką zaobserwowano w gminie miejskiej Oleśnica, gdzie nastąpiła zmiana z 0,8 na

1,0 oraz w gminie Twardogóra: zmiana z 0,2, na 0,4. W Międzyborzu wystąpiła relacja odwrotna, co należy wiązać z rozwojem sieci wodociągowej.

Tabela 46: Długość sieci kanalizacyjnej w relacji do sieci wodociągowej w gminach powiatu oleśnickiego

Jednostka terytorialna	ogółem				
	2009	2010	2011	2012	2013
DOLNOŚLĄSKIE	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6
Powiat oleśnicki	0,3	0,3	0,4	0,3	0,3
Oleśnica (M)	0,8	0,9	1,0	1,0	1,0
Bierutów	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
Dobroszyce	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
Dziadowa Kłoda	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
Międzybórz	0,2	0,2	0,3	0,1	0,1
Oleśnica (W)	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
Syców	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
Twardogóra	0,2	0,2	0,3	0,3	0,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS-Bank Danych Lokalnych za rok 2013.

Tabela 47: Długość sieci kanalizacyjnej w relacji do sieci wodociągowej

Jednostka terytorialna	ogółem				
	2009	2010	2011	2012	2013
DOLNOŚLĄSKIE	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6
Powiat oleśnicki	0,3	0,3	0,4	0,3	0,3
Powiat oławski	0,5	0,5	0,5	0,8	0,7
Powiat średzki	0,5	0,4	0,5	0,6	0,6
Powiat trzebnicki	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS-Bank Danych Lokalnych za rok 2013.

II.4.5. Gospodarka odpadami

Ze względu na brak umocowań formalnych samorząd powiatowy nie może bezpośrednio oddziaływać gospodarkę związaną z wytwarzanymi na terenie powiatu przedsięwzięciami, czy to inwestycyjnymi, strategicznymi czy organizacyjnymi.

Powiat oleśnicki może oddziaływać na ten obszar funkcjonalny poprzez tworzenie platformy współpracy na poziomie gminnych jednostek samorządowych jak jednak stwierdzono w *Sprawozdaniu z realizacji zadań zawartych w Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Oleśnickiego* – po swoistym rozdrobnieniu gmin, jakie nastąpiło w wyniku wyboru przez nie docelowych regionów gospodarowania odpadami działanie takie stało się bezcelowe i niewykonalne. Władze powiatu oleśnickiego nie mają podstaw prawnych aby samodzielnie wykonywać inwestycje na rzecz gospodarki odpadami.

Największą rolę w sektorze gospodarki komunalnej ze strony powiatu odgrywa Starosta Oleśnicki, jako organ administracji ochrony środowiska. Jego kompetencje dotyczą:

- wydawanie zezwoleń na zbieranie odpadów
- wydawanie zezwoleń na przetwarzanie odpadów
- wydawanie zezwoleń na transport odpadów
- wydawanie pozwoleń na wytwarzanie odpadów
- możliwość kontroli funkcjonowania obiektów, podmiotów gospodarczych i jednostek organizacyjnych, w zakresie przestrzegania warunków wydanych przez starostę pozwoleń.

II. ANALIZA SWOT

Jednym z najczęściej stosowanym narzędziem w programowaniu rozwoju lokalnego jest analiza SWOT. Ma ona na celu określenie i ocenę materialnych i niematerialnych czynników sprzyjających rozwojowi jednostki lub utrudniających jej funkcjonowanie obecnie oraz w przyszłości. Nazwa SWOT stanowi skrót angielskich słów:

- Strengths (mocne strony),
- Weaknesses (słabe strony),
- Opportunities (szanse),
- Threats (zagrożenia).

Jest to efektywna metoda identyfikacji słabych i silnych stron oraz badania szans i zagrożeń jakie stoją przed jednostką samorządową.

Ogólne założenia wynikające z analizy SWOT są zrozumiałe, ale często trudne do realizacji.

Jako najważniejsze należy wymienić:

- unikanie zagrożeń,
- wykorzystywanie szans,
- wzmacnianie słabych stron,
- opieranie się na mocnych stronach.

Poniżej przedstawiamy Analizę SWOT dla Powiatu Oleśnickiego, która stanowi wynik pracy wykonanej podczas warsztatowców strategicznych, w których uczestniczyli przedstawiciele różnych środowisk lokalnej społeczności:

MOCNE STRONY

- korzystne położenie geograficzne,
- bliskość aglomeracji wrocławskiej,
- bezpośrednie położenie przy ważnym ciągu komunikacyjnym - Trasie S8,
- dobrze rozwinięta sieć drogowa i kolejowa na terenie powiatu,
- zwodociągowanie powiatu,
- dobrze rozwinięta sieć szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych w stosunku do potrzeb,
- różnorodność kształcenia ponadgimnazjalnego,
- utrzymanie odpowiedniego standardu jakości kształcenia,
- dostępność Internetu,
- istnienie na terenie powiatu miejsc o wysokich walorach krajobrazowych,
- funkcjonowanie Specjalnej strefy ekonomicznej,
- stabilizacja rynku produkcji,
- duża ilość terenów pod nowe inwestycje,
- potencjał w postaci posiadania zasobów kadrowych,
- wysoki poziom rozwinięcia przemysłu meblarskiego,

- duża ilość punktów handlowo usługowych,
- przygotowane tereny pod mieszkalnictwo jednorodzinne,
- brak uciążliwego przemysłu,
- szeroki zakres usług kulturalnych,
- wielokulturowość społeczności powiatu,
- dobrze rozwinięta sieć świetlic środowiskowych,
- dobrze rozwinięta baza sportowa,
- aktywność organizacji pozarządowych,
- w miarę wysoki poziom bezpieczeństwa,
- brak istotnych zanieczyszczeń gleb.

SŁABE STRONY

- zły stan dróg i częściowo linii kolejowych na terenie powiatu,
- małe miejscowości są niedostatecznie obsługiwane przez komunikację publiczną,
- brak obwodnic miast: Międzyborza, Oleśnicy od strony południowej, Bierutowa,
- niedostatecznie rozwinięta sieć gazowa na terenie powiatu,
- niedostatecznie rozwinięta sieć kanalizacyjna na terenie powiatu,
- niewystarczające przygotowanie niektórych terenów inwestycyjnych (dojazdy, media),
- mała różnorodność gospodarcza,
- relatywnie niski poziom wynagrodzeń,
- niewystarczające dostosowanie kształcenia zawodowego dla potrzeb rynku pracy,
- zła sytuacja Powiatowego Zespołu Szpitali,
- niewystarczająca jakość i dostępność usług ochrony zdrowia,
- niewystarczający poziom współpracy gmin ze starostwem,
- niewystarczający poziom współpracy samorządów lokalnych z organizacjami pozarządowymi,
- istnienie barier biurokratycznych przy załatwianiu spraw urzędowych,
- brak promocji turystycznej,
- niedostatecznie wykorzystany potencjał turystyczno-rekreacyjny,
- niewystarczająca baza gastronomiczna,
- brak turystycznej bazy noclegowej,
- niewykorzystany potencjał gospodarstw agroturystycznych,
- brak wykreowanego wiodącego produktu turystycznego,
- brak ścieżek rowerowych zintegrowanych między gminami (oddzielonych od ruchu ulicznego),
- niski poziom rewitalizacji poszczególnych miejscowości,
- niewystarczająca ilość żłobków i przedszkoli szczególnie na terenie gmin wiejskich,
- mała ilość inicjatyw oddolnych mieszkańców powiatu,
- stosunkowo niższy poziom warunków życia na obszarach wiejskich,

- pogorsząca się kondycja finansowa powiatu.

SZANSE

- fundusze zewnętrzne,
- zagospodarowanie terenu po byłym lotnisku wojskowym,
- współpraca z parterami zagranicznymi,
- polityka państwa w zakresie wspierania rozwoju MŚP (ulgi podatkowe),
- zacieśnianie współpracy jednostek samorządowych w celu rozwiązywania problemów, rozwoju np., turystyki itp.,
- dostępność oferty Wrocławia z której mogą korzystać mieszkańcy (kulturalna, naukowa, oświatowa),
- potencjał i przewidywany rozwój funkcji turystycznej i rekreacyjnej (zapotrzebowania na różne formy wypoczynku),
- tendencja do osiedlania poza terenami ściśle zurbanizowanymi (rozlewanie się miast),
- trend sprzyjający rozwijaniu produkcji rolnej metodami ekologicznymi,
- poprawa infrastruktury krajowego systemu ratowniczo gaśniczego.

Zagrożenia

- bezrobocie,
- dysproporcja ekonomiczna gmin powiatu,
- brak dobrych rozwiązań systemowych dla służby zdrowia,
- niska ilość kontraktowanych z NFZ świadczeń szpitalnych,
- niż demograficzny,
- emigracja młodych,
- bliskość aglomeracji wrocławskiej (odpływ specjalistów, ucieczka młodzieży),
- zwiększanie liczby zadań własnych samorządów bez dodatkowego wsparcia finansowego,
- niski udział dochodów własnych w budżecie powiatu,
- ograniczone wpływy z podatków lokalnych,
- spowolnienie wzrostu gospodarczego,
- ograniczony napływ kapitału zewnętrznego (spowodowany sytuacją makroekonomiczną),
- duża konkurencja w zakresie atrakcyjności inwestycyjnej innych obszarów,
- pozyskanie źródeł finansowania zewnętrznego ograniczone wysokimi kosztami,
- niestabilność przepisów,
- funkcjonowanie galerii handlowych będących zagrożeniem dla drobnej działalności handlowej.

III. STRATEGIA ROZWOJU POWIATU OLEŚNICKIEGO

III.1. Wizja i Misja

Dla zaprojektowania rozwoju Powiatu Oleśnickiego konieczne jest określenie wizji, będącej swoistym odzwierciedleniem „ambicji” Powiatu, czyli tego jaka ma być jednostka w przyszłości. Wizja rozwoju Powiatu Oleśnickiego stanowi projekcję stanu, który powinien być osiągnięty w perspektywie do roku 2020 z perspektywą do roku 2022 dzięki realizacji strategii. Jest opisem wizerunku Powiatu w przyszłości, przy założeniu wystąpienia korzystnych warunków rozwojowych. Uwzględnia ona bieżące i przyszłe potrzeby mieszkańców Powiatu oraz uwarunkowania wewnętrzne i zewnętrzne. Wizja wyznacza główne obszary oddziaływania strategicznego i cele strategiczne, które są istotne dla rozwoju społeczno-gospodarczego jednostki i wpływają na poziom i jakość życia mieszkańców.

Po zdefiniowaniu wizji konieczne jest określenie misji Powiatu, czyli określenie sensu jej istnienia, najważniejszych zadań oraz wartości. Misja pomyślana jest jako wyzwanie, wytyczna, inspiracja do podejmowania działań. Stanowi narzędzie zarządzania i ukierunkowywania działań, ułatwia zweryfikowanie oraz projektowanie ról i zadań, zwiększa świadomość i odpowiedzialność pracowników instytucji, którzy lepiej rozumieją jak powinni postępować i jakie cele wytyczać.

W wyniku prac nad dokumentem, spotkań warsztatowych, określono zarówno wizję jak i misję Powiatu Oleśnickiego.

Wizja

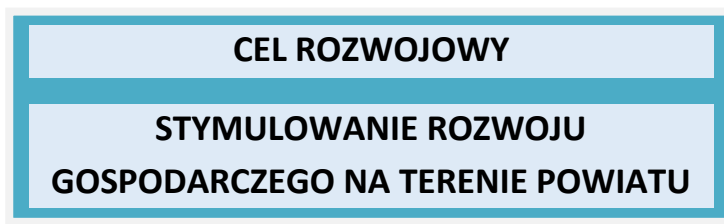
**POWIAT OLEŚNICKI MIEJSCE PRZYJAZNE, BEZPIECZNE, OTWARTE I RODZINNE ZAPEWNIAJĄCE
WYSOKIE STANDARDY ŻYCIA, WYPOCZYNKU I REKREACJI.**

Misja

**POPRAZ WYKORZYSTANIE POSIADANYCH ZASOBÓW KULTUROWYCH, SPOŁECZNYCH, WALORÓW
PRZYRODY TWORZYMY MIEJSCE GOŚCINNE I PRZYJAZNE ZAPEWNIAJĄCE TRWAŁY
ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ.**

III.2. Cele rozwojowe, cele szczegółowe oraz plany działań

Potencjał położenia powiatu w strefie oddziaływania aglomeracji Wrocławskiej oraz w strefie bezpośredniego oddziaływania drogi ekspresowej S8 Wrocław – Warszawa mogą stanowić o jego atrakcyjności. Niezbędne jest podjęcie działań zmierzających do wygenerowania impulsów rozwoju gospodarczego. Zostaną one oparte na wachlarzu działań dążących do minimalizacji zagrożenia bezrobociem, wsparciu przedsiębiorczości oraz rozwoju funkcji turystycznej powiatu.

Cel szczegółowy Przeciwdziałanie bezrobociu

Występujący na terenie powiatu oleśnickiego problem bezrobocia wymaga szczególnej interwencji. Dostrzega się co prawda trend spadkowy w przypadku wskaźnika stopy bezrobocia, niemniej jednak na terenie powiatu występują obszary, w których sytuacja na rynku pracy jest zdecydowanie niekorzystna. Dostępność różnego rodzaju narzędzi aktywizujących osoby pozostające bez pracy w perspektywie najbliższych lat pozwoli zminimalizować ryzyko pogłębiania się tego problemu społecznego. Nowa perspektywa finansowa UE 2014-2020 w zakresie przeciwdziałaniu bezrobociu będzie koncentrować swoje wsparcie na mobilności zawodowej, poprawie jakości kapitału ludzkiego czy też zwiększeniu stopnia współpracy pomiędzy pracodawcami a placówkami oświatowymi w celu lepszego przygotowania profesjonalnej kadry zawodowej.

Działania przewidziane do realizacji na terenie powiatu oleśnickiego w perspektywie długoterminowej odpowiadać powinny wyzwaniom stawianym nowoczesnym rynkom pracy. Będą one stanowiły ważny element w aktywizacji zawodowej mieszkańców i poprawie poziomu życia w powiecie. Obejmą zadania zmierzające do poprawy kwalifikacji pracowników i bezrobotnych, organizację szkoleń, staży itp., promowanie samozatrudnienia (zarówno w formule e-pracy, jak i tworzenia spółdzielni socjalnych). Ukierunkowane będą również na zacieśnienie współpracy pomiędzy pracodawcami a szkołami w celu dostosowania programów nauczania do oczekiwań rynku pracy oraz odpowiednio kierowanego doradztwa zawodowego już na poziomie wyboru profilu kształcenia.

Grupami wymagającymi wsparcia w zakresie wejścia bądź powrotu na rynek pracy są osoby młode (tj. do 30 roku życia) oraz osoby narażone na wykluczenie społeczne ze względu na niepełnosprawność. Obie grupy stanowią ważny kapitał zawodowy. Efekty społeczne

i ekonomiczne aktywizacji osób posiadających różny stopień niepełnosprawności są wysokie i ważne z punktu widzenia poprawy jakości życia mieszkańców.

Realizacja niniejszego celu przyniesie następujące efekty i korzyści:

- zmniejszenie bezrobocia,
- poprawa poziomu życia mieszkańców,
- zmniejszenie ryzyka migracji zarobkowej,
- poprawa jakości kapitału ludzkiego,
- przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu.

Plan działań:

1. Podnoszenie i zmiana kwalifikacji pracowników i bezrobotnych w kierunku zapotrzebowania zgłaszanego ze strony pracodawców i potencjalnych inwestorów;
2. Dostosowywanie oferty szkół ponadgimnazjalnych do potrzeb rynku pracy;
3. Podniesienie poziomu aktywności i mobilności zawodowej oraz zdolności do zatrudnienia osób bezrobotnych i poszukujących pracy poprzez szkolenia, staże, poradnictwo zawodowe i rozpowszechnianie informacji o dostępnych ofertach;
4. Rozwój form doradztwa zawodowego dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych oraz doradztwa w zakresie wyboru dalszych kierunków kształcenia;
5. Wspieranie zatrudnienia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym niepełnosprawnych;
6. Wspieranie aktywizacji zawodowej kobiet;
7. Wspieranie, dostępnymi środkami samozatrudnienia, e - pracy oraz tworzenia spółdzielni socjalnych;
8. Budowanie sieci współpracy z partnerami rynku pracy, głównie z pracodawcami, szkołami i placówkami kształcenia zawodowego, a także podmiotami komercyjnymi obsługującymi rynek pracy;
9. Aktywne wykorzystywanie funduszy UE do realizacji zadań związanych z likwidacją bezrobocia.

Cel szczegółowy:

Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości

Stymulowanie rozwoju gospodarczego nie może się odbyć bez szeroko rozumianego wsparcia rozwoju przedsiębiorczości. Odbywać się ono powinno na kilku płaszczyznach i obejmować różny zakres zarówno wsparcia, jak i możliwych narzędzi. Działania w zakresie rozwoju przedsiębiorczości można podzielić na trzy kategorie. Pierwszą, wspieraną na terenie powiatu, kategorią będzie inicjowanie przedsiębiorczości indywidualnej. Przewiduje się przede wszystkim prowadzenie działań ukierunkowanych na „naukę” przedsiębiorczych

postaw obywateli oraz promowanie i wsparcie w miarę możliwości posiadanych narzędzi i kompetencji.

Druga kategoria działań związana jest z tworzeniem infrastrukturalnych podstaw rozwoju działalności gospodarczej, ze szczególnym uwzględnieniem możliwości lokalizacji na terenie powiatu nowych firm. Tym samym niezbędne będzie przygotowanie terenów inwestycyjnych uzbrojonych w niezbędną infrastrukturę sieciową, drogową itp. oraz ich skuteczną promocję.

Trzecia kategoria działań odpowiadać będzie na wyzwania stawiane nowoczesnym gospodarkom i związana będzie z generowaniem i wspieraniem przedsięwzięć realizowanych w formule partnerskiej (zarówno wspólne projekty przedsiębiorstw, jak i jednostek terytorialnych tworzących powiat). Dzięki temu zoptymalizowane zostaną koszty i zostaną racjonalnie zagospodarowane posiadane zasoby na rzecz intensyfikacji rozwoju, np. poprzez specjalizację gospodarczą regionu. Będzie to szczególnie ważne ze względu na konieczności wykorzystania potencjału położenia powiatu oleśnickiego w kontekście, np. rozwoju tzw. inteligentnych specjalizacji³.

Ostatni element, spójny dla powyższych kategorii związany jest z szeroko zakrojoną, wspólną promocją efektów podejmowanych działań (np. utworzenie terenów inwestycyjnych), realizowanych przedsięwzięć, przygotowanej oferty inwestycyjnej zarówno na poziomie krajowym, jak i międzynarodowym.

Efektom zaproponowanych działań będzie m.in.:

- zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej powiatu oleśnickiego,
- poprawa warunków gospodarowania,
- wzrost przedsiębiorczości,
- wzrost dochodów jednostek tworzących powiat,
- zwiększenie stopnia rozpoznawalności w kraju i zagranicą.

Plany działań:

1. Podniesienie poziomu współpracy pomiędzy wszystkimi jednostkami samorządowymi w powiecie w zakresie wspierania przedsiębiorczości;
2. Tworzenie warunków do absorpcji środków pomocowych poprzez upowszechnianie informacji o możliwościach ich pozyskania;
3. Zwiększanie atrakcyjności inwestycyjnej powiatu dla wywołania ekspansji inwestorów lokalnych i pozyskania nowych z zewnątrz, przede wszystkim poprzez rozwój infrastruktury transportowej, technicznej i społecznej, stwarzanie przyjaznego klimatu, promowanie firm i ich produktów oraz dobrych praktyk;

---

³ Zgodnie z dokumentem „Ramy strategiczne na rzecz inteligentnych specjalizacji Dolnego Śląska” (Wrocław, 2015) inteligentne specjalizacje dla województwa dolnośląskiego to: branża chemiczna i farmaceutyczna, mobilność przestrzenna, żywność wysokiej jakości, surowce naturalne i wtórne, produkcja maszyn i urządzeń, obróbka materiałów, technologie informacyjno-komunikacyjne (ICT)

4. Propagowanie postaw przedsiębiorczych poprzez: spotkania, konferencje konkursy, gry edukacyjne dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych (aby pokazać pozytywne przykłady wskazane jest włączenie w te działania przedsiębiorców działających na terenie powiatu);
5. Inicjowanie współpracy przedsiębiorców, szczególnie w celu tworzenia wspólnych ofert promocyjnych;
6. Promocja oraz rozwój współpracy międzynarodowej.

**Cel szczegółowy:
Rozwój funkcji turystycznej**

Jednym ze sposobów aktywizacji gospodarczej powiatu oleśnickiego jest rozwój funkcji turystycznej. Jak już zostało wskazane w diagnozie, dziedzictwo kulturowe powiatu oleśnickiego wymaga odkrycia i wykorzystania do celów turystycznych. Podejmowane przez wybrane samorządy gminne działania powinny przybrać charakter zintegrowany i spójny w celu stworzenia kompleksowej oferty wypoczynkowej dla potencjalnego odbiorcy. Niezbędne w najbliższych latach będą działania zmierzające do wzmocnienia istniejącej oraz rozwoju nowej infrastruktury turystycznej, która mogłaby przyciągnąć turystę zarówno mieszkającego we Wrocławiu (turystyka jednodniowa, weekendowa), jak odwiedzającego stolicę Dolnego Śląska czy Dolinę Baryczy.

Wśród niezbędnych do podjęcia działań wymienić także należy przedsięwzięcia integrujące samorządy, przedsiębiorców w celu stworzenia skutecznych, wspólnych narzędzi promocyjnych. Promowanie istniejących w powiecie zasobów kulturowych i przyrodniczych, prezentacja przy wykorzystaniu różnego rodzaju narzędzi i kanałów informacyjnych, wspólnej oferty wypoczynkowej podniesie atrakcyjność regionu i z całą pewnością przyczyni się do wzrostu ruchu turystycznego, a co za tym idzie do dalszego rozwoju przedsiębiorczości opartej na lokalnym potencjale.

Efekty i korzyści z realizacji celu:

- wzrost rozpoznawalności w regionie,
- rozwój infrastruktury turystycznej,
- poprawa estetyki powiatu,
- rozwój nowych przedsiębiorstw w branży wypoczynkowo-turystycznej,
- zabezpieczenie dziedzictwa historycznego i kulturalnego,
- wzmocnienie tożsamości lokalnej,
- rozwój inicjatyw partnerskich,
- wzrost ruchu turystycznego.

Plany działań:

1. Współpraca jednostek samorządu oraz Lokalnymi Grupami Działania w celu wspólnej promocji obszaru (w tym promocja gospodarstw agroturystycznych i innych obiektów turystycznych), wspieranie rozwoju infrastruktury okołoturystycznej;
2. Opracowanie, wspólnie z gminami, LGD-ami i organizacjami społecznymi, katalogu produktów lokalnych powiatu;
3. Promowanie lokalnych produktów poprzez instytucje kultury, (muzea, biblioteki) i inne miejsca integracji społecznej;
4. Wyznaczanie i oznakowanie szlaków turystycznych, ekologiczno – dydaktycznych;
5. Promowanie znajdującej się w powiecie infrastruktury turystycznej i oraz wszystkich walorów powiatu.

CEL ROZWOJOWY

**ZAPEWNIENIE WYSOKIEGO STANDARDU
INFRASTRUKTURY I USŁUG PUBLICZNYCH
ŚWIADCZONYCH NA RZECZ SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ**

Niniejszy cel rozwojowy stanowi odpowiedź na potrzeby społeczności lokalnej w zakresie dostępu do wysokiej jakości usług publicznych a przede wszystkim w zakresie poprawy jakości życia na terenie powiatu. Lokalizacja powiatu w strefie oddziaływania metropolii wrocławskiej sprawia, że na jego terenie odnotowuje się generalnie przyrost liczby ludności. Tym samym jednostki samorządowe muszą w swych zamierzeniach reagować na zmieniające się okoliczności demograficzne. Mogą to robić poprzez dostosowywanie infrastruktury zarówno technicznej (zapewniającej sprawną komunikację i dostarczenie niezbędnych mediów), jak społecznej (umożliwiającej świadczenie niezbędnych usług skierowanych bezpośrednio dla mieszkańców powiatu) do potrzeb mieszkańców i przedsiębiorców. Należy także w planach rozwojowych pamiętać, że wraz z rozbudową infrastruktury należy kierować interwencję na rzecz zapewnienia wysokiej jakości usług. Pozwoli to na stworzenie jak najlepszych warunków życia społeczności powiatu a tym samym przyczyni się do podniesienia atrakcyjności i konkurencyjności jednostki.

Cel szczegółowy:

Rozwój i modernizacja infrastruktury służącej społeczności lokalnej

Rozwój jednostek terytorialnych nie może odbyć się bez właściwej infrastruktury technicznej i społecznej. Bez odpowiedniej jakości sieci drogowej, bez właściwej i optymalnej

sieci placówek edukacyjnych, ochrony zdrowia itp. żaden samorząd nie będzie w stanie zapewnić wysokiej jakości życia swoim mieszkańcom.

Jednym z podstawowych działań przewidzianych do realizacji w ramach niniejszego celu będzie poprawa stanu dróg, łączących najważniejsze ośrodki powiatu. Jednocześnie należy, w celu usprawnienia komunikacji, zapewnić właściwe warunki osobom poruszającym się na rowerach. Dotyczy to zarówno, promowania transportu rowerowego, jak i budowę niezbędnej infrastruktury: ścieżki rowerowe, oznaczenia, miejsca postoju itp. Obecnie coraz więcej osób wykorzystuje rower, jako środek komunikacji dlatego też niezbędnym będzie w najbliższych latach dostosowanie przestrzeni do rozwoju tej formy przemieszczania się w powiecie.

Ponadto niezbędnym będzie realizacja działań wspierających rozwój komunikacji lokalnej łączącej miejscowości powiatu ze stolicą Dolnego Śląska, jak i łączącej miejscowości w obrębie powiatu. Działanie to może przyczynić się do zwiększenia spójności przestrzennej powiatu oleśnickiego i do ograniczenia ruchu samochodowego, co korzystanie wpłynie m.in. na środowisko przyrodnicze.

Kolejną grupą działań skierowanych na poprawę warunków infrastrukturalnych w powiecie będą stanowiły zadania obejmujące modernizację oraz budowę infrastruktury społecznej. Optymalnie zlokalizowana, odpowiadająca na potrzeby mieszkańców sieć obiektów rekreacyjno – sportowych, a przede wszystkim edukacyjnych i ochrony zdrowia zapewni powiatowi stabilny rozwój społeczny. Ze względu na nowe wyzwania stawiane gospodarkom niezbędne będzie stworzenie warunków dla rozwoju kształcenia zawodowego (budowa, rozbudowa, modernizacja, zakup wyposażenia), które „dostarczy” wysoko wykwalifikowaną kadrę zasilającą lokalny rynek pracy. Zapewnienie nowoczesnej infrastruktury, przyjaznej i atrakcyjnej dla uczniów stworzy warunki dla prowadzenia kształcenia na jak najwyższym poziomie.

Odpowiedzią na zmieniające się warunki demograficzne (generalny trend starzenia się społeczeństwa) będzie stanowiło podejmowanie interwencji w celu stworzenia odpowiednich warunków świadczenia usług w zakresie ochrony zdrowia i opieki społecznej, głównie osobom niesamodzielnym. Na uwagę zasługuje bowiem fakt, że coraz więcej osób decydujących się na zamieszkanie w konkretnym miejscu oczekuje dostępu do podstawowej infrastruktury zapewniającej wysoki standard życia.

Nie bez znaczenia w przypadku działań infrastrukturalnych pozostają obszary, w których powiat oleśnicki w długoterminowej perspektywie samodzielnie oraz w partnerstwie z jednostkami samorządowymi czy innymi aktorami rozwoju lokalnego, będzie podejmował interwencję - są to działania skierowane na zabezpieczenie obiektów dziedzictwa historycznego, na stworzenie miejsc integracji społecznej czy też zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańcom.

Wszystkie powyższe działania przyniosą szereg korzyści na terenie powiatu oleśnickiego. Do najważniejszych wymienić należy:

- poprawa skomunikowania wewnętrznego i zewnętrznego powiatu,
- rozwój „systemu” komunikacji – transport rowerowy i publiczny,

- poprawa jakości środowiska,
- poprawa warunków nauczania poziomie ponadgimnazjalnym,
- poprawa standardu świadczenia usług medycznych i usług społecznych, w tym opieki nad osobami niesamodzielnymi,
- wzrost integracji mieszkańców,
- zwiększenie tożsamości lokalnej,
- poprawa jakości życia na terenie powiatu,
- zwiększenie poziomu bezpieczeństwa.

Plan działań:

1. Budowa i modernizacja dróg powiatowych;
2. Działania wspierające poprawę komunikacji lokalnej;
3. Promowanie transportu rowerowego w ruchu lokalnym i tworzenie warunków jego rozwoju;
4. Podejmowanie współpracy na rzecz rozwoju Internetu, w tym szerokopasmowego, na terenie powiatu;
5. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury sportowo-rekreacyjnej;
6. Systematyczne unowocześnianie, wymiana sprzętu, pomocy dydaktycznych i wyposażenia szkół;
7. Tworzenie warunków infrastrukturalnych rozwoju kształcenia zawodowego;
8. Wspieranie powstawania miejsc integracji społecznej;
9. Renowacja, rewitalizacja i konserwacja zabytków i obiektów dziedzictwa kulturowego z terenu powiatu;
10. Współpraca samorządów z terenu powiatu w zakresie wyposażenia KP Policji w nowoczesny sprzęt i środki transportu;
11. Doposażenie i modernizacja infrastruktury służby zdrowia na terenie powiatu;
12. Dostosowanie obiektów szpitalnych do obowiązujących standardów, doposażenie ich w nowoczesny sprzęt do kompleksowej diagnozy, leczenia i rehabilitacji;
13. Zapewnienie opieki długo i krótkoterminowej osobom niesamodzielnym.

Cel szczegółowy:

Poprawa dostępności i jakości usług publicznych

Władze samorządowe, kreując warunki dla rozwoju jednostki powinny w planach rozwojowych uwzględniać podnoszenie jakości i standardu życia swoich mieszkańców nie tylko poprzez poprawę warunków gospodarowania i rozwój infrastruktury, ale także poprzez dostępność do wysokiej jakości usług świadczonych w obrębie infrastruktury społecznej. Podejście takie gwarantuje dużą elastyczność oraz szybkie reagowanie w ciągle zmieniających się warunkach gospodarczych i społecznych. Główną istotą niniejszego celu kierunkowego jest poprawa jakości świadczenia w zakresie szeroko rozumianych usług

społecznych (oświaty, zdrowia, kultury, opieki społecznej, bezpieczeństwa, sportu) poprzez realizację tzw. projektów miękkich. Wraz z poprawą strony technicznej (która jest przedmiotem celu szczegółowego „Rozwój i modernizacja infrastruktury służącej społeczności lokalnej” powinna iść poprawa w zakresie rozszerzenia i wzbogacenia oferty świadczonych usług, np. rozszerzenie oferty edukacyjnej oraz zapewnienie dostępu do wiedzy dla osób każdej grupy wiekowej (np. kursy, szkolenia), poprawa dostępności do usług zdrowotnych, stworzenie oferty opiekuńczej dla seniorów i osób niepełnosprawnych, wzmożenie oferty kulturalnej i sportowo-rekreacyjnej, czy też likwidacja barier architektonicznych w instytucjach publicznych. Szereg koniecznych do realizacji i wymienionych poniżej działań ukierunkowanych jest i będzie na poprawę w obszarze podniesienia jakości kapitału społecznego i ludzkiego poprzez szeroki wachlarz narzędzi i form wsparcia. Wspomniane działania przyczynią się do rozwoju społecznego, intelektualnego i emocjonalnego mieszkańców Powiatu, wzrostu oferty edukacyjnej, zapewnienie opieki najmłodszym, a także poprawi dostępność do świadczeń dla osób starszych i niepełnosprawnych.

Efekty i korzyści z podjętych działań rozwojowych:

- poprawa jakości kapitału społecznego,
- rozwój kapitału ludzkiego – podniesienie poziomu wiedzy i wzrost kwalifikacji,
- wzrost spójności i integracji społecznej,
- poprawa jakości życia mieszkańców,
- przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu grup społecznych,
- zwiększenie odpowiedzialności i tożsamości społecznej,
- poprawa warunków współpracy pomiędzy samorządem a organizacjami pozarządowymi.

Plan działań:

1. Doskonalenie kwalifikacji pracowników oświaty w szkołach i placówkach oraz podnoszenie kompetencji uczniów;
2. Wprowadzenie do szkół ponadgimnazjalnych nowych kierunków i profili kształcenia oraz rozwijanie nowoczesnych metod kształcenia e-learning;
3. Rozwój e-usług publicznych na terenie powiatu;
4. Modernizacja obiektów infrastruktury publicznej w kierunku pełnego dostosowania dla osób niepełnosprawnych;
5. Doskonalenie i tworzenie systemów opieki nad dzieckiem i rodziną;
6. Rozwój rodzicielstwa zastępczego;
7. Pomoc w życiowym usamodzielnieniu i integracji ze środowiskiem pełnoletnich osób opuszczających rodziny zastępcze i całodobowe placówki opiekuńczo – wychowawcze;
8. Zlecenie zadań organizacjom pozarządowym działającym na rzecz osób niepełnosprawnych na podstawie ustawy o wolontariacie i pożytku publicznym;

9. Aktywizacja społeczna i opieka nad osobami starszymi;
10. Tworzenie ośrodków terapeutycznych, leczniczo - pielęgnacyjnych dla osób starszych;
11. Zwiększenie dostępności i podniesienie jakości usług w sferze ochrony zdrowia;
12. Podnoszenie kwalifikacji kadr administracji samorządowej.

CEL ROZWOJOWY

**ZBUDOWANIE PRZYJAZNEJ MAŁEJ
OJCZYZNY**

Mieszkańcy powiatu oleśnickiego stanowią szeroką grupę obywateli, która posiada różne potrzeby i wskazuje na różne priorytety rozwojowe dla miejsca, w którym żyją. Niemniej jednak żyją w środowisku, które jako ich najbliższe otoczenie, powinno być wygodnym i atrakcyjnym miejscem do życia. Powinno stanowić przestrzeń, w której społeczność lokalna posiadałaby właściwe warunki zachęcające do integracji, podejmowania wspólnych przedsięwzięć, do działania na rzecz jednostki.

Powyższy cel rozwojowy skupia więc działania, które pozwolą zbudować i utrzymać przyjazną tzw. małą ojczyznę zarówno pod względem walorów przyrodniczych, jak i społecznych. Przyczyni się także do realizacji założeń rewitalizacji, która ma na celu wyprowadzenie ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez kompleksowe, zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki.

Cel szczegółowy:

Czyste środowisko oraz zdrowy styl życia

Jednym z elementów wspieranych w ramach rozwoju powiatu jest szeroki wachlarz działań prozdrowotnych. Nie dotyczy on wyłącznie zapewnienia właściwej infrastruktury ochrony zdrowia. Niezbędne jest także wdrażanie programów profilaktyki zdrowotnej, wpieranie aktywności rekreacyjnej oraz inne możliwe działania zmierzające do wdrażania zasad zdrowego stylu życia. Potrzeba ta wynika z kilku przesłanek obserwowanych nie tylko na terenie powiatu, ale w całym kraju. Przede wszystkim mamy do czynienia z trendem starzenia się społeczeństwa. Po drugie, coraz większy problem stanowią choroby cywilizacyjne, w tym otyłość wśród najmłodszych mieszkańców, co jest spowodowane zarówno niewłaściwym odżywianiem, jak i zaniechaniem aktywności sportowej.

Kolejną kategorią działań przyczyniających się do realizacji niniejszego celu są przedsięwzięcia ukierunkowane na ochronę środowiska poprzez działania termomodernizacyjne i wykorzystujące odnawialne źródła energii.

Wysokie koszty wytwarzania energii powodują, że do ogrzania budynków wykorzystywany jest węgiel, co powoduje zjawisko „niskiej emisji”. W związku z tym koniecznym jest podjęcie działań w zakresie zmniejszenia zapotrzebowania na energię elektryczną i ciepłą zarówno w sektorze prywatnym jak i publicznym. Problem ten zostanie ograniczony poprzez wymianę niskosprawnych i nieekologicznych kotłów na nowoczesne urządzenia grzewcze, szersze zastosowanie odnawialnych źródeł energii czy szeroko rozumianą termomodernizację. Istotne jest również prowadzenie działań informacyjnych uświadamiających mieszkańcom Powiatu zagrożenia środowiskowe wynikające z prowadzenia nieracjonalnej gospodarki energetycznej.

Efekty i korzyści wynikające z realizacji celu:

- poprawa jakości życia,
- poprawa stanu zdrowia mieszkańców,
- zmniejszenie ryzyka wykluczenia społecznego osób starszych,
- zmniejszenie ryzyka zachorowania na choroby cywilizacyjne,
- poprawa jakości powietrza,
- zmniejszenie kosztów ogrzewania budynków,
- zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców.

Plan działań:

1. Prowadzenie i inicjowanie działań z zakresu profilaktyki zdrowotnej (szczególnie dla młodzieży i osób 55+);
2. Prowadzenie programów przeciw uzależnieniom;
3. Organizowanie cyklicznych imprez promujących zdrowy tryb życia;
4. Kształtowanie warunków sprzyjanych aktywności fizycznej i rekreacji;
5. Przygotowanie pomocy edukacyjnych (w tym gier terenowych) bazujących na walorach przyrodniczych powiatu, skierowanych do wszystkich typów szkół;
6. Opracowywanie, w zależności od zmieniających się potrzeb, programów profilaktyczno - leczniczych adresowanych do określonych grup społecznych, bądź koncentrowanych na określonych zagrożeniach zdrowotnych;
7. Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej;
8. Inicjowanie działań informacyjno-edukacyjnych na temat wykorzystania odnawialnych źródeł energii;
9. Intensyfikowanie przedsięwzięć promocyjno - edukacyjnych na rzecz społecznej akceptacji przepisów i norm ochrony środowiska.

**Cel szczegółowy:
Budowa wspólnoty**

Budowa wspólnoty lokalnej na terenie powiatu odbywać się poprzez wzmocnienie lokalnej partycypacji obywatelskiej i aktywne wspieranie działań obywatelskich. Jedną ze sfer, które służyć będzie integracji społeczności lokalnej, a tym samym budowie wspólnoty jest wspólne dziedzictwo kulturowe i historyczne. Dostęp i wykorzystanie potencjału kulturowego i historycznego odgrywa niezwykle istotną rolę w budowaniu poczucia tożsamości i więzi lokalnych. Podejmowane w ramach niniejszego celu działania mają służyć wspieraniu oddolnych inicjatyw lokalnych i odpowiadać na potrzeby społeczności, wynikających z jednej strony z odtworzenia i przywracania elementów kultury, które kiedyś współtworzyły tożsamość społeczności lokalnej, a z drugiej – z chęci dalszego budowania wspólnoty, reinterpretowania dziedzictwa i rozwijania wspólnej tożsamości. W ramach zadania powinny być wspierane działania dotyczące m. in. upowszechnianie dorobku kultury oraz zwiększenie obecności kultury w życiu codziennym, poprawa dostępu do zasobów dziedzictwa czy wspieranie działań artystycznych i rozwoju zasobów kultury.

W budowie partnerstwa niezbędne będzie kreowanie warunków współpracy w obrębie całego powiatu, przede wszystkim pomiędzy poszczególnymi jednostkami terytorialnymi i działającymi na ich terenie aktorami rozwoju lokalnego, samorządami, organizacjami pozarządowymi, przedsiębiorcami itp. Tylko skoordynowane, zintegrowane działania podejmowane przy aktywnym uczestnictwie przedstawicieli różnych grup może przynieść wymierne i stałe korzyści dla całego powiatu.

Efekty i korzyści wynikające z realizacji niniejszego celu:

- wzmocnienie potencjału kulturowego,
- zwiększenie atrakcyjności oferty wypoczynkowej,
- poprawa spójności społecznej,
- wzrost tożsamości lokalnej,
- zwiększenie odpowiedzialności społecznej za najbliższe otoczenie.

Plan działań

1. Tworzenie spójnej, wspólnej oferty kulturalnej na terenie powiatu;
2. Wspieranie powstawania miejsc integracji społecznej, nastawionych na rozwijanie działalności artystycznej i kulturalnej;
3. Tworzenie oferty zajęć pozalekcyjnych związanych z kulturą (np. teatry, zespoły) i zapewnienie dostępności do niej;
4. Inicjowanie opracowania interaktywnej oferty edukacyjnej związanej z tożsamością lokalną (np. z wykorzystaniem questingu);

5. Wdrożenia mechanizmów aktywnej, dwustronnej komunikacji pomiędzy powiatem i gminami powiatu, w celu rozwiązywania problemów obszaru;
6. Inspirowanie i tworzenie partnerstw dla realizacji wspólnych przedsięwzięć w sferze życia społecznego - kulturalnego i sportowo- rekreacyjnego;
7. Wspieranie organizacyjne i finansowe organizacji pozarządowych oraz promowanie ich dorobku i sukcesów;
8. Tworzenie sieci współpracy na rzecz osiedlania się mieszkańców Wrocławia na terenie powiatu;

Założenia strategii powinny zostać upowszechnione i rozpropagowane a sama strategia systematycznie wdrażana, w zakresie swoich kompetencji, przez wszystkie podmioty funkcjonujące na terenie powiatu oleśnickiego.

IV. Analiza spójności z dokumentami wyższego rzędu

IV.1. Zgodność z dokumentami Unijnymi

STRATEGIA EUROPA 2020

Celem nadrzędnym strategii „Europa 2020” jest osiągnięcie wzrostu gospodarczego, który będzie inteligentny – dzięki bardziej efektywnym inwestycjom w edukację, badania naukowe i innowacje; zrównoważony – dzięki zdecydowanemu przesunięciu w kierunku gospodarki niskoemisyjnej i konkurencyjnego przemysłu oraz sprzyjający włączeniu społecznemu, ze szczególnym naciskiem na tworzenie nowych miejsc pracy i ograniczanie ubóstwa.

Strategia Rozwoju Powiatu Oleśnickiego na lata 2015-2020 z perspektywą do roku 2022” jest spójna z założeniami Strategii Europa 2020, ponieważ jej trzy cele rozwojowe obejmują włączenie społeczne, rozwój gospodarczy z poszanowaniem istniejących zasobów przyrodniczych. Realizacja powyższych celów odbywać się będzie poprzez szereg działań ukierunkowanych na wykorzystanie potencjału wewnętrznego w rozwoju innowacyjnym i zrównoważonym.

Tabela 48: Spójność ze Strategią Europa 2020

Cele rozwojowe i szczegółowe		Strategia „Europa 2020”				
		Zatrudnienie	Badania i rozwój	Zmiany klimatu i zrównoważone wykorzystanie energii	Edukacja	Walka z ubóstwem i wykluczeniem społecznym
Cel rozwojowy - Stymulowanie rozwoju gospodarczego na terenie powiatu						
	Cel szczegółowy Przeciwdziałanie bezrobociu					
	Cel szczegółowy Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości					
	Cel szczegółowy Rozwój funkcji turystycznej					
Cel rozwojowy - Zapewnienie wysokiego standardu infrastruktury i usług publicznych świadczonych na rzecz społeczności lokalnej						
	Cel szczegółowy Rozwój i modernizacja infrastruktury służącej społeczności lokalnej					

	Cel szczegółowy Poprawa dostępności i jakości usług publicznych					
Cel rozwojowy - Zbudowanie przyjaznej małej ojczyzny						
	Cel szczegółowy Czyste środowisko oraz zdrowy styl życia					
	Cel szczegółowy Budowa wspólnoty					

UMOWA PARTNERSTWA

Umowa Partnerstwa 2014-2020 ściśle wiąże strategię wykorzystania środków europejskich z realizacją Strategii Rozwoju Kraju 2020 (SRK) oraz Strategii Europa 2020. Celem konsekwentnie realizowanym w ramach nowej perspektywy finansowej 2014-2020 jest, zgodnie z SRK, oparcie rozwoju na dalszym:

- (1) zwiększaniu konkurencyjności gospodarki;
- (2) poprawie spójności społecznej i terytorialnej;
- (3) podnoszeniu sprawności efektywności państwa.

Biorąc pod uwagę wskazane wyżej cele rozwojowe kraju, środki Europejskich Funduszy Strukturalnych i Inwestycyjnych w ramach UP koncentrują się na priorytetach finansowych: otoczenie sprzyjające przedsiębiorczości i innowacjom, spójność społeczna i aktywność zawodowa, infrastruktura sieciowa na rzecz wzrostu i zatrudnienia, środowisko i efektywne gospodarowanie zasobami.

Tabela 49: Spójność z Umową Partnerstwa

Cele rozwojowe i szczegółowe	Obszar spójności	Cele szczegółowe Umowy Partnerstwa
Cel rozwojowy - Stymulowanie rozwoju gospodarczego na terenie powiatu	Aktywizacja gospodarcza Działania w zakresie rozwoju przedsiębiorczości	Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw Lepsze kompetencje kadr gospodarki Włączenie społeczności zamieszkałych obszarów peryferyjne i zdegradowane Wzrost szans na zatrudnienie dla osób dotkniętych lub zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym
Cel rozwojowy - Zapewnienie wysokiego standardu infrastruktury i usług publicznych świadczonych na rzecz społeczności lokalnej	Poprawa jakości i dostępności komunikacyjnej, infrastrukturalnej przyczyni się do poprawy bezpieczeństwa, podniesienia jakości życia mieszkańców. Działania w zakresie poprawy	Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw poprawa jakości i funkcjonowania oferty systemu transportowego oraz zwiększenie transportowej dostępności kraju w układzie europejskim

	jakości kształcenia Poprawa jakości infrastruktury społecznej	Włączenie społeczności zamieszkałych obszarów peryferyjne i zdegradowane
Cel rozwojowy - Zbudowanie przyjaznej małej ojczyzny	Tworzenie i wspieranie inicjatyw lokalnych Działania w zakresie rozwoju przedsiębiorczości Zapewnienie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego	Lepsze kompetencje kadr gospodarki Włączenie społeczności zamieszkałych obszarów peryferyjne i zdegradowane

IV.2. Zgodność z dokumentami krajowymi

STRATEGIA ROZWOJU KRAJU 2020 – AKTYWNE SPOŁECZEŃSTWO, KONKURENCYJNA GOSPODARKA, SPRAWNE PAŃSTWO

Strategia Rozwoju Kraju 2020 (SRK) stanowi element nowego systemu zarządzania rozwojem kraju, którego fundamenty zostały określone w znowelizowanej ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. z 2009 r. Nr 84, poz. 712, z późn. zm.) oraz w przyjętym przez Radę Ministrów 27 kwietnia 2009 r. dokumencie Założenia systemu zarządzania rozwojem Polski.

Tabela 50: Spójność ze Strategią Rozwoju Kraju 2020

	Strategia Rozwoju Kraju 2020						
	Obszar Strategiczny II. Konkurencyjna Gospodarka						Obszar strategiczny III. Spójność społeczna i terytorialna
Cele rozwojowe i szczegółowe	Cel II.2. Wzrost wydajności gospodarki	Cel II.3. Zwiększenie innowacyjności gospodarki	Cel II.4. Rozwój kapitału ludzkiego	Cel II.6. Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko	Cel II.7. Zwiększenie efektywności transportu	Cel III.1. Integracja społeczna	Zapewnienie dostępu i określonych standardów usług
Cel rozwojowy - Stymulowanie rozwoju gospodarczego na terenie powiatu							
Cel szczegółowy Przeciwdziałanie bezrobociu							
Cel szczegółowy Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości							
Cel szczegółowy Rozwój funkcji turystycznej							

Cel rozwojowy - Zapewnienie wysokiego standardu infrastruktury i usług publicznych świadczonych na rzecz społeczności lokalnej								
Cel szczegółowy Rozwój i modernizacja infrastruktury służącej społeczności lokalnej								
Cel szczegółowy Poprawa dostępności i jakości usług publicznych								
Cel rozwojowy - Zbudowanie przyjaznej małej ojczyzny								
Cel szczegółowy Czyste środowisko oraz zdrowy styl życia								
Cel szczegółowy Budowa wspólnoty								

Strategia rozwoju Powiatu Oleśnickiego jest spójna z założeniami obszarów strategicznych wpiętanymi przez SRKK, bowiem przewiduje rozwój lokalnej gospodarki oraz wzmocnienie spójności terytorialnej i społecznej.

KRAJOWA KONCEPCJA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO 2030

Polska polityka przestrzenna wskazuje na realizację interwencji w obrębie tzw. obszarów funkcjonalnych. Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 (KPZK) definiuje obszar funkcjonalny jako „zwarty układ przestrzenny składający się z funkcjonalnie powiązanych terenów, charakteryzujących się wspólnymi uwarunkowaniami i przewidywanymi, jednolitymi celami rozwoju”. Według zapisów KPZK, obszar funkcjonalny jest to nie tylko strefa oddziaływania, ale też ukształtowany w procesie historycznym zespół jednostek terytorialnych, wyróżniający się z otoczenia i upodabniający się pod pewnymi względami do siebie. Zgodnie z Koncepcją Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 obszary interwencji podzielono na szereg typów funkcjonalnych. Obszary miejskie podzielono na cztery główne kategorie:

- ośrodków wojewódzkich, w tym metropolitalnych,
- ośrodków regionalnych,
- ośrodków subregionalnych,
- ośrodków lokalnych.

Wśród obszarów o przeważającej funkcji wiejskiej wyodrębniono dwie główne grupy:

- wiejskie obszary funkcjonalne uczestniczące w procesach rozwojowych,
- wiejskie obszary funkcjonalne wymagające wsparcia procesów rozwojowych.

W tym kontekście należy zwrócić uwagę na fakt, że Powiat Oleśnicki został zakwalifikowany do kilku typów obszarów funkcjonalnych:

- miejski obszar funkcjonalny ośrodka lokalnego,

- wiejski obszar funkcjonalny uczestniczący w procesach rozwojowych,
- wiejski obszar funkcjonalny wymagający wsparcia procesów rozwojowych.

Zgodnie z polityką przestrzenną kraju, która powinna znaleźć swoje odzwierciedlenie w regionalnej i lokalnej polityce przestrzennej regionu w zakresie zapewnienia spójności terytorialnej, działania podejmowane na obszarze Powiatu obejmować powinny:

- wspomaganie procesów koncentracji urbanizacji w miastach średnich i małych,
- rozwijanie endogenicznego potencjału ośrodka,
- wspomaganie dyfuzji procesów rozwojowych,
- wspieranie rozwoju powiązań funkcjonalnych o podstawowym znaczeniu dla rozwoju miast i regionów peryferyjnych,
- wspomaganie restrukturyzacji obszarów wiejskich,
- integracja przestrzenna i funkcjonalna obszarów wiejskich,
- zwiększenie dostępu do usług podstawowych, w tym komunikacyjnych,
- działanie integrujące przestrzennie z centrum kraju,
- zapewnienie ładu przestrzennego,

Zaproponowane w Strategii Rozwoju Powiatu cele rozwojowe i szczegółowe realizują tym samym założenia krajowej polityki przestrzennej w odniesieniu do obszarów miejskich i wiejskich zwłaszcza w odniesieniu do założeń przyświecających realizacji Celu 2 „Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów”, Celu 3 „Poprawa dostępności terytorialnej kraju w różnych skalach przestrzennych poprzez rozwijanie infrastruktury transportowej i telekomunikacyjnej”, celu 4 „Kształtowanie struktur przestrzennych wpierających osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych Polski” oraz celu 6 „Przywrócenie i utrwalenie ładu przestrzennego”.

KRAJOWA STRATEGIA ROZWOJU REGIONALNEGO: REGIONY, MIASTA, OBSZARY WIEJSKIE 2010-2020

Zgodnie z nowymi zasadami kierowania wsparcia na rzecz rozwoju lokalnego i regionalnego, jednym z najważniejszych warunków będzie tzw. koncentracja geograficzna. Tym samym, określone zostały Obszary Strategicznej Interwencji (OSI). Zgodnie z KSRR są to obszary:

- wobec których wymagana jest interwencja rządu ze względu na ciężar, którego sam region nie jest w stanie udźwignąć,
- obszary, które ze względów społecznych, gospodarczych lub środowiskowych wywierają lub mogą w przyszłości wywierać istotny wpływ na rozwój kraju.

W stosunku do tych obszarów powinny zostać skierowane właściwe, zintegrowane działania mające na celu wyrównanie ich szans rozwojowych a przede wszystkim właściwe wykorzystanie istniejących potencjałów rozwojowych danego obszaru.

Powiat Oleśnicki zgodnie z KSRR zakwalifikowany został do OSI „Obszary o najgorszym dostępie do usług publicznych”. Uwzględniając ten zapis działania proponowane w strategii powiatowej ukierunkowane są na poprawę w sferze dostępności do kluczowych usług dla mieszkańców.

Tabela 51: Spójność ze Strategią Rozwoju Regionalnego.

		KRAJOWA STRATEGIA ROZWOJU REGIONALNEGO 2010-2020		
Cele rozwojowe i szczegółowe		Cel 1. Wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów	Cel 2. Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych	Cel 3. Tworzenie warunków dla skutecznej, efektywnej i partnerskiej realizacji działań rozwojowych ukierunkowanych terytorialnie
Cel rozwojowy - Stymulowanie rozwoju gospodarczego na terenie powiatu				
	Cel szczegółowy Przeciwdziałanie bezrobociu			
	Cel szczegółowy Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości			
	Cel szczegółowy Rozwój funkcji turystycznej			
Cel rozwojowy - Zapewnienie wysokiego standardu infrastruktury i usług publicznych świadczonych na rzecz społeczności lokalnej				
	Cel szczegółowy Rozwój i modernizacja infrastruktury służącej społeczności lokalnej			
	Cel szczegółowy Poprawa dostępności i jakości usług publicznych			
Cel rozwojowy - Zbudowanie przyjaznej małej ojczyzny				
	Cel szczegółowy Czyste środowisko oraz zdrowy styl życia			
	Cel szczegółowy Budowa wspólnoty			

POLITYKA TRANSPORTOWA PAŃSTWA NA LATA 2006 – 2025

Zgodnie z zapisami niniejszego dokumentu podstawowym celem polityki transportowej Polski jest zdecydowana poprawa jakości systemu transportowego i jego rozbudowa zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju. Podejście to wynika z traktowania jakości systemu transportowego jako jednego z kluczowych czynników, decydujących o warunkach życia mieszkańców i o rozwoju gospodarczym kraju i regionów.

Sformułowany wyżej, podstawowy cel polityki transportowej, zostanie osiągnięty przez skoncentrowanie się na realizacji następujących sześciu celów szczegółowych.

Cel 1: Poprawa dostępności transportowej i jakości transportu jako czynnik poprawy warunków życia i usuwania barier rozwojowych gospodarki.

Cel 2: Wspieranie konkurencyjności gospodarki polskiej jako kluczowy instrument rozwoju gospodarczego.

Cel 3: Poprawa efektywności funkcjonowania systemu transportowego.

Cel 4: Integracja systemu transportowego – w układzie gałęziowym i terytorialnym.

Cel 5: Poprawa bezpieczeństwa prowadząca do radykalnej redukcji liczby wypadków i ograniczenia ich skutków (zabici, ranni) oraz – w rozumieniu społecznym – do poprawy bezpieczeństwa osobistego użytkowników transportu i ochrony ładunków.

Cel 6: Ograniczenie negatywnego wpływu transportu na środowisko i warunki życia.

W wyniku dostosowania polityki transportowej kraju do polityki transportowej Unii Europejskiej wyodrębnionych zostało 10 priorytetów krajowej polityki transportowej, z czego założenia przyświecające realizacji celów kierunkowych w Rozwoju Powiatu Oleśnickiego wpisują się w dwa z ich:

- radykalna poprawa stanu dróg wszystkich kategorii (rehabilitacja i wzmocnienie nawierzchni),
- poprawa jakości transportu w miastach, w tym poprzez poprawienie konkurencyjności transportu publicznego wobec indywidualnego, poprawę warunków ruchu pieszego i rowerowego, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb osób niepełnosprawnych.

STRATEGIA ROZWOJU POLSKI ZACHODNIEJ

Strategia Rozwoju Polski Zachodniej stanowi jedną z krajowych strategii rozwoju przygotowywanych w celu odpowiedzi na wyzwania, specyficzne dla obszaru o charakterze ponadregionalnym – mieszczące się pomiędzy krajowym a regionalnym poziomem interwencji. U podstaw procesu przygotowania strategii dla Polski Zachodniej znalazło się przekonanie, że możliwe jest określenie makroregionalnych potencjałów rozwojowych i ich skuteczne pobudzanie dzięki współpracy międzyregionalnej, która przynosi dodatkowe efekty rozwojowe, obok działań podejmowanych na poziomie niższym – regionalnym, i wyższym – krajowym.

Strategia przewiduje trzy cele szczegółowe:

- Cel szczegółowy I: Integracja przestrzenna i funkcjonalna makroregionu,
- Cel szczegółowy II: Budowa makroregionalnej oferty gospodarczej,
- Cel szczegółowy III: Wzmocnienie potencjału naukowo-badawczego makroregionu.

Strategia Rozwoju Powiatu Oleśnickiego w obrębie swoich celów rozwojowych i szczegółowych przewiduje poprawę infrastruktury technicznej, poprawę stanu ochrony środowiska poprzez wpieranie efektywności energetycznej i gospodarki niskoemisyjnej a także wpieranie i ochronę dziedzictwa kulturalnego i naturalnego. W związku z tym wpisuje się w założenia Strategii Rozwój Polski Zachodniej.

KRAJOWA POLITYKA MIEJSKA

Strategicznym celem krajowej polityki miejskiej jest wzmocnienie zdolności miast i obszarów zurbanizowanych do kreowania wzrostu gospodarczego i tworzenia miejsc pracy oraz poprawa jako poprawa jakości życia mieszkańców.

Krajowa Polityka Miejska stawia następujące cele do zrealizowania do roku 2020:

1. Poprawa konkurencyjności i zdolności głównych ośrodków miejskich do kreowania rozwoju, wzrostu i zatrudnienia,
2. Wspomaganie rozwoju subregionalnych i lokalnych ośrodków miejskich, przede wszystkim na obszarach problemowych polityki regionalnej (w tym w niektórych obszarach wiejskich) poprzez wzmocnienie ich funkcji oraz przeciwdziałanie ich upadkowi ekonomicznemu,
3. Odbudowa zdolności do rozwoju poprzez rewitalizację zdegradowanych społecznie, ekonomicznie i fizycznie obszarów miejskich,
4. Wspieranie zrównoważonego rozwoju ośrodków miejskich, w tym przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom niekontrolowanej suburbanizacji,
5. Stworzenie warunków do skutecznego, efektywnego i partnerskiego zarządzania rozwojem na obszarach miejskich, w tym w szczególności na obszarach metropolitalnych.

Cele szczegółowe, które realizowane będą w ramach Strategii Rozwoju Powiatu Oleśnickiego uwzględniają założenia Krajowej Polityki Miejskiej. Każde działanie przewidziane w obrębie Strategii przyczyni się do kreowania warunków do skutecznego i efektywnego zarządzania rozwojem na obszarze objętym wsparciem. Podejście ukierunkowane terytorialnie stanowi jeden z filarów nowego paradygmatu polityki rozwoju, wprowadzanego przez strategiczne dokumenty. Założenia Strategii są ich uszczegółowieniem, przez co są spójne z kierunkami rozwoju zawartymi w Krajowej Polityce Miejskiej.

PROGRAM ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH NA LATA 2014 – 2020

Położenie Powiatu Oleśnickiego predysponują jednostkę do korzystania ze wsparcia pomocowego w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020. Tym samym kierunki rozwoju jednostki powinny być zbieżne z założeniami przyświecającymi Wspólnej Polityce Rolnej. Celem głównym PROW 2014-2020 będzie poprawa konkurencyjności rolnictwa, zrównoważone zarządzanie zasobami naturalnymi i działania w dziedzinie klimatu oraz zrównoważony rozwój terytorialny obszarów wiejskich. Cel ten zostanie osiągnięty poprzez sześć priorytetów, z czego cele strategiczne i kierunkowe zidentyfikowane w ramach Strategii Rozwoju Powiatu bezpośrednio realizują:

- wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami i przechodzenia na gospodarkę niskoemisyjną i odporną na zmiany klimatu w sektorach: rolnym, spożywczym i leśnym;
- zwiększanie włączenia społecznego, ograniczanie ubóstwa i promowanie rozwoju gospodarczego na obszarach wiejskich.

STRATEGIA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU WSI, ROLNICTWA I RYBACTWA NA LATA 2012-2020

Z punktu widzenia zgodności przewidywanych kierunków rozwoju Powiatu Oleśnickiego z dokumentami na wyższym szczeblu należy także wymienić zgodność ze Strategią Zrównoważonego Rozwoju Wsi, Rolnictwa i Rybactwa na lata 2012-2020. Diagnoza sytuacji wskazała m.in. na konieczność podniesienia poziomu cywilizacyjnego obszarów wiejskich oraz wzmocnienia potencjału rozwojowego ośrodków lokalnych. Osiągnięciu tego założenia ma przyświecać realizacja głównego celu Strategii: „Poprawa jakości życia na obszarach wiejskich oraz efektywne wykorzystanie ich zasobów i potencjałów, w tym rolnictwa i rybactwa, dla zrównoważonego rozwoju kraju”. Powiat Oleśnicki ze względu na uwarunkowania wewnętrzne oraz istniejący potencjał wpisuje się w działania dążące do osiągnięcia następujących celów szczegółowych:

- cel 1. „Wzrost jakości kapitału ludzkiego, społecznego, zatrudnienia i przedsiębiorczości na obszarach wiejskich”,
- cel 2 „Poprawa warunków życia na obszarach wiejskich oraz poprawa ich dostępności przestrzennej”,
- cel 5 „Ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich”.

IV.3. Zgodność z dokumentami regionalnymi

PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO

Zgodnie nowym paradygmatem kluczowe miejsce w polityce rozwoju województwa dolnośląskiego będzie stanowił wymiar terytorialny. W Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego przypadkiem wyodrębnione obszary interwencji wynikające z krajowych wytycznych i delimitacji. Powstały 4 obszary integracji oraz 12 obszarów interwencji obejmujących jednostki podobne pod względem położenia oraz potencjału rozwoju. Powiat Oleśnicki w skali globalnej został zakwalifikowany do Wrocławskiego Obszaru Integracji. Natomiast w skali lokalnej częściowo teren powiatu zakwalifikowano do „Wrocławskiego Obszaru Metropolitalnego”. Jest to obszar charakteryzujący się silnymi powiązaniem funkcjonalnymi ze stolicą województwa. Obszar ten będzie wymagał przede wszystkim rozwoju silnych powiązań wewnętrznych i zewnętrznych, podnoszenia standardów technologicznych oraz podniesienia sprawności transportu publicznego.

Część Powiatu zakwalifikowano ponadto do obszaru interwencji „Autostrada Nowej Gospodarki”, co wynika z przebiegiem obecnej drogi ekspresowej S8. Teren ten wymaga przede wszystkim wzmocnienia dziedziny infrastrukturalnej i teleinformatycznej oraz wspierania działań dynamizujących rozwój działalności gospodarczej.

Dodatkowo, południowa część powiatu zakwalifikowana została do obszaru interwencji „obszar rolniczy”. Teren ten będzie wymagał ochrony i wsparcia w celu jak najlepszego wykorzystania jego produkcyjnego potencjału.

STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO 2020

Realizacja celów zaproponowanych w Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego odbywać się będzie w obrębie wyodrębnionych makrosfer. W obrębie konkretnych obszarów interwencji określono priorytetowe cele dla poszczególnych grup jednostek. W przypadku obszaru interwencji „Wrocławski Obszar Metropolitalny” jako najważniejsze cele określono „Zrównoważony transport i poprawę dostępności transportowej”, „ochrona środowiska naturalnego, efektywne wykorzystanie zasobów oraz dostosowanie do zmian klimatu i poprawa poziomu bezpieczeństwa” oraz „włączenie społeczne, podnoszenie poziomu i jakości życia”.

Na obszarze interwencji „Autostrada Nowej Gospodarki” preferowane będą również inwestycje realizujące cel „Zrównoważony transport i poprawę dostępności transportowej”, „wzrost zatrudnienia i mobilności pracowników” oraz „wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw, zwłaszcza MSP”. Natomiast na obszarze interwencji „obszar rolniczy” promowane będą działania realizujące cel „ochrona środowiska naturalnego, efektywne wykorzystanie zasobów oraz dostosowanie do zmian klimatu i poprawa poziomu bezpieczeństwa”, „podniesienie poziomu edukacji, kształcenie ustawiczne” oraz „włączenie społeczne, podnoszenie poziomu i jakości życia”.

Strategia Rozwoju Powiatu Oleśnickiego poprzez szerokie spektrum planów działań odpowiadających na potrzeby mieszkańców wpisuje się w założenia przyświecające rozwojowi całego Dolnego Śląska.

REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO NA LATA 2014-2020

Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2014-2020 będzie stanowił narzędzie realizacji polityki spójności na obszarze województwa dolnośląskiego w perspektywie finansowej UE na lata 2014 - 2020. Założenia dokumentu Strategii Rozwoju Powiatu Oleśnickiego są spójne i wpisują się w poszczególne osie priorytetowe RPO, tym samym stanowią kontynuację i uszczegółowienie założeń polityki regionalnej i przyczynią się do realizacji jej założeń na szczeblu regionalnym.

Tabela 52: Spójność z RPO WD 2014-2020

Cele rozwojowe i szczegółowe	RPO WD 2014-2020									
	Oś 1. Przedsiębiorstwa i innowacje	Oś 2. Technologie informacyjno-komunikacyjne	Oś 3. Gospodarka niskoemisyjna	Oś 4. Środowisko i zasoby	Oś 5. Transport	Oś 6. Infrastruktura spójności społecznej	Oś 7. Infrastruktura edukacyjna	Oś 8. Rynek pracy	Oś 9. Włączenie społeczne	Oś 10. Edukacja
Cel rozwojowy - Stymulowanie rozwoju gospodarczego na terenie powiatu										
Cel szczegółowy Przeciwdziałanie bezrobociu										
Cel szczegółowy Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości										
Cel szczegółowy Rozwój funkcji turystycznej										
Cel rozwojowy - Zapewnienie wysokiego standardu infrastruktury i usług publicznych świadczonych na rzecz społeczności lokalnej										
Cel szczegółowy Rozwój i modernizacja infrastruktury służącej społeczności lokalnej										
Cel szczegółowy Poprawa dostępności i jakości usług publicznych										
Cel rozwojowy - Zbudowanie przyjaznej małej ojczyzny										
Cel szczegółowy Czyste środowisko oraz zdrowy styl życia										
Cel szczegółowy Budowa wspólnoty										

IV.4. Zgodność z dokumentami lokalnymi

Analiza zgodności strategii powiatowej z dokumentami lokalnymi jest o tyle utrudniona, że kolejny szczebel w hierarchii jednostek stanowi już województwo a tym samym analizowana jest zgodność z dokumentami regionalnymi. Należy więc poddać ocenie spójność strategii z dokumentami wyznaczającymi kierunki rozwoju w poszczególnych Gminach. Oczywiście, każda z jednostek terytorialnych tworzących powiat posiada własne priorytety rozwojowe wynikające z wewnętrznych uwarunkowań. Niemniej jednak strategia powiatowa może

stanowiąc pewną spójną wizję dopełniającą zapisy wszystkich strategii lokalnych o zadania i cele, pozostające w kompetencjach Powiatu. Analiza dostępnych dokumentów (jedynie Gmina Dziadowa Kłoda nie posiada aktualnej strategii, natomiast Gmina Międzybórz jest na etapie końcowym opracowania dokumentu) jednoznacznie wskazuje na wspólny motyw przewodni – poprawa poziomu życia poprzez rozwój gospodarczy oparty na pełnym, ale zrównoważonym wykorzystaniu wewnętrznych potencjałów. Jest to zrozumiałe ze względu na okoliczności, w których znalazły się obecnie samorządy. Dynamiczne zmiany gospodarcze i społeczne wymuszają na jednostkach kreowanie takich warunków funkcjonowania, by dana gmina, powiat w miarę możliwości integrowały się w swoich zamierzeniach, a przynajmniej nie działały w sprzeczności.

Poniżej zamieszczono wykaz celów strategicznych (głównych kierunków) wskazanych w obowiązujących strategiach gmin tworzących powiat. Analiza porównawcza przytaczanych strategii potwierdza spójność Strategii Rozwoju Powiatu leśnickiego ze strategiami gminnymi

Strategia Rozwoju Gminy Dobroszyce na lata 2012-2022

Cel strategiczny „A” Usunąć hamulce rozwoju.

Cele pośrednie:

A.I. Modernizacja dróg i ciągów komunikacyjnych.

A.II. Modernizacja infrastruktury technicznej.

A.III. Organizacja sprawnej komunikacji publicznej.

A.IV. Poprawa bezpieczeństwa publicznego.

Cel strategiczny „B”: Utrzymać i rozwinąć stan posiadania – jakość życia na miarę XXI wieku.

Cele pośrednie:

B.I. Dobroszyce – tętniące życiem centrum gminy.

B.II. Rozbudowa bazy kulturalnej, sportowej i oświatowo – wychowawczej.

B.III. Aktywizacja i integracja społeczności lokalnej.

Cel strategiczny „C”: Spożytkować atuty – wykorzystać silne strony dla dalszego rozwoju

Cele pośrednie:

C.I. Pozyskanie nowych inwestorów i rozwój lokalnej przedsiębiorczości.

C.II. Przyciągnięcie nowych osadników.

C.III. Gmina atrakcyjnym celem turystyki weekendowej.

Strategia rozwoju Miasta i Gminy Międzybórz na lata 2014-2020

Wyznaczono 5 obszarów strategicznych: infrastruktura techniczna, turystyka, rolnictwo, przedsiębiorczość, oświata i kultura, w ramach których wskazano poniższe cele:

Cele strategiczne:

- I. Rozwój infrastruktury technicznej służącej poprawie jakości życia mieszkańców gminy.
- II. Stworzenie optymalnych warunków do rozwoju turystyki i kultury w gminie oraz Zabezpieczenie trwałości dziedzictwa kulturowego.
- III. Wzrost konkurencyjności gospodarstw rolnych oraz dochodów rolników w gminie.
- IV. Przyspieszenie rozwoju gospodarczego gminy poprzez kreowanie przyjaznego klimatu dla rozwoju nowoczesnej przedsiębiorczości.
- V. Poprawa jakości infrastruktury kulturalno-oświatowej oraz przedsięwzięcie działań sprzyjających rozwojowi kultury wśród mieszkańców.

Strategia rozwoju Miasta i Gminy Bierutów na lata 2014-2020

Wyznaczono 4 kierunki rozwoju, którym przyporządkowano cztery cele strategiczne:

- I. Konkurencyjna gospodarka – Wykorzystanie walorów gminy dla jej rozwoju gospodarczego.
- II. Rozwój Kapitału ludzkiego – Wzrost poziomu życia mieszkańców.
- III. Inwestycje w zasoby – Poprawa stanu infrastruktury technicznej gminy.
- IV. Współpraca z otoczeniem – Wzmocnienie potencjału administracji samorządowej.

Strategia Rozwoju Lokalnego Gminy Oleśnica na lata 2011-2020

Cele strategiczne:

- I. Silna gospodarka lokalna podstawą wysokiej jakości życia w gminie.
- II. Zintegrowana, aktywna społeczność lokalna w gminie.
- III. Rozwinięta infrastruktura zapewniająca wysoki komfort życia.
- IV. Czyste i zadbane środowiska naturalne w gminie.

Strategia Rozwoju Gminy Syców na lata 2014-2020

W dokumencie wskazano, dwa główne cele strategiczne, w ramach których wskazano szereg zadań strategicznych obejmujących najważniejsze sfery w gminie: infrastrukturę techniczną, infrastrukturę społeczną, ochronę środowiska, rozwój kapitału społecznego i ludzkiego:

CEL 1: Stworzenie wysokich standardów życia i przedsiębiorczości.

CEL 2 : Zwiększenie atrakcyjności rekreacyjno – turystycznej Gminy Syców.

Strategia Rozwoju Gminy Twardogóra na lata 2014-2020

I Cel strategiczny - Poprawa konkurencyjności gospodarczej Gminy:

Cel operacyjny I.1. Rozwój przedsiębiorczości w oparciu o wewnętrzny potencjał Gminy.

Cel operacyjny I.2. - Rozwój funkcji turystycznej Gminy Twardogóra.

II Cel strategiczny - Intensyfikacja działań na rzecz poprawy jakości życia mieszkańców:

Cel operacyjny II.1 - Rozwój i modernizacja infrastruktury technicznej i społecznej na terenie Gminy.

Cel operacyjny II.2. Integracja społeczności lokalnej poprzez partycypację i aktywizację mieszkańców.

V. Procedury wdrażania, monitoringu, aktualizacji Strategii

Osiągnięcie celów operacyjnych i strategicznych, a co za tym idzie realizacja misji i wizji powiatu oleśnickiego wiąże się przede wszystkim z koniecznością praktycznego wdrożenia zapisów strategii.

Zarządzanie strategiczne to proces pozwalający na bieżącą realizację strategii, monitorowanie jej wdrażania oraz prowadzenie ewaluacji wdrażania dokumentu.

Realizacja strategii i efektywne jej wdrażanie wymaga wystąpienia jednocześnie kilku czynników, do których zaliczyć należy:

- aktywność mieszkańców powiatu oraz władz lokalnych i podległych im instytucji;
- stopień zaangażowania podmiotów z terenu powiatu, w tym podmiotów instytucjonalnych czy biznesowych;
- sukcesywne wdrażanie projektów realizujących cele strategiczne;
- zarządzanie strategią, w tym przeprowadzanie monitoringu i ewaluacji.

Bieżące wdrażanie strategii wymaga stworzenia systemu wdrażania, w tym przede wszystkim:

- ustalenia zakresu odpowiedzialności za realizację poszczególnych celów;
- ustalenie harmonogramu działań.

Dobrym rozwiązaniem jest powołanie osoby lub jednostki odpowiedzialnej za koordynację całego przedsięwzięcia oraz osób odpowiedzialnych za realizację poszczególnych zadań branżowych (koordynowanych przez wydziały Starostwa Powiatowego) lub międzybranżowych (wymagających współpracy różnych wydziałów Starostwa Powiatowego lub innych instytucji). Wdrażanie dokumentu powinno opierać się na ścisłej współpracy między:

- Starostwem Powiatowym a administracją wojewódzką i gminami z terenu powiatu oleśnickiego,
- różnymi wydziałami Starostwa Powiatowego oraz instytucjami podległymi Starostwu,
- Starostwem Powiatowym a sektorem prywatnym i organizacjami pozarządowymi,
- Starostwem Powiatowym a społecznościami lokalnymi i obywatelami.

Wydaje się, że ze względu na wysoki stopień złożoności struktur i trudności przewidywanego rozwoju, należałoby powołać odpowiedni zespół z koordynatorem całości realizowanych zadań strategicznych, posiadający silną pozycję kompetencyjną. W celu sprawnego prowadzenia procesu monitoringu i ewaluacji proponuje się powołać zarządzeniem Starosty Zespół ds. Realizacji Strategii, który pełniłby rolę nie tylko jako instytucja wdrażania strategii, ale także „punkt” kontaktów z istniejącymi i potencjalnymi aktorami rozwoju lokalnego.

Do zadań Zespołu należałoby dostarczanie uczestnikom wdrażania strategii niezbędnych informacji i przyspieszenie trybu załatwiania spraw związanych z realizacją poszczególnych projektów i zadań strategicznych. W jego skład wchodzić powinni przedstawiciele najwyższego kierownictwa Starostwa Powiatowego, przedstawiciele

wydziałów, jednostek organizacyjnych, przedstawiciele Rady Powiatu, przedstawiciele stowarzyszeń i organizacji pozarządowych oraz przedsiębiorców. Zespół ten powinien spotykać się raz w roku i dokonać oceny stopnia realizacji strategii, wykorzystując przy tym roczne sprawozdania z budżetów poszczególnych referatów, jednostek organizacyjnych, informacje gromadzone przez Starostwo Powiatowe oraz własne analizy i ewentualne wnioski, które wpłyną do Starostwa, a dotyczyć będą celów strategicznych i operacyjnych Strategii.

Wdrażanie strategii wymaga również monitoringu i ewaluacji. Monitoring i ewaluacja są niezbędne, zwłaszcza w przypadku planowania średnio- i długookresowego. Monitoring to kontrola (ocena) dynamiczna, a więc ocena postępów i efektów dokonywana stale w czasie, natomiast ewaluacja jest kontrolą statyczną, polega na ocenie realizacji i efektów (rezultatów) dokonywanych w określonych momentach czasu.

System monitoringu Strategii Rozwoju Powiatu Oleśnickiego będzie polegał na gromadzeniu i agregowaniu informacji o stanie jej realizacji. Najważniejszym zadaniem w tym zakresie jest identyfikacja barier i problemów związanych z realizacją i osiągnięciem celów. Proces monitoringu będzie polegał na zbudowaniu narzędzia sprawozdawczości i wskazaniu osób odpowiedzialnych za zbieranie i analizę danych. Okres sprawozdawczy powinien być nie krótszy niż pół roku.

Tabela 53: Etapy monitorowania Strategii

Etap	Zadania	Wyniki i procedury
Zbieranie danych i informacji	zbieranie danych	materiał stanowiący podstawę do analiz i ocen
Analiza danych i informacji	uporządkowanie, przetworzenie i analiza danych	agregacja danych
Przygotowywanie raportów	zestawienie otrzymanych danych w raporty	tworzenie półrocznych raportów
Ocena wyników (porównanie z aktualnymi normami)	ocena porównawcza osiągniętych wyników z założeniami	określenie stopnia wykonania
Identyfikacja odchyłeń	ocena rozbieżności pomiędzy założeniami a rezultatami	przygotowanie materiału dla dalszych działań - określenie założeń zarządzania w sytuacjach kryzysu
Analiza przyczyn odchyłeń	poszukiwanie i określenie przyczyn zaistniałej sytuacji	przygotowanie materiału dla dalszych działań
Planowanie korekty	zmiana dotychczasowych metod realizacji bądź wprowadzenie nowych	określenie i akceptacja działań korygujących

Źródło: Opracowanie własne.

Zwrócić należy uwagę na możliwość aktualizacji Strategii Rozwoju Powiatu Oleśnickiego w przypadku znaczącej zmian warunków wyjściowych, stwierdzenia mniejszej niż zakładano efektywności działań czy też wypracowania nowych, efektywniejszych pomysłów i rozwiązań.

Ostatnim etapem wdrażania Strategii Rozwoju Powiatu Oleśnickiego będzie ewaluacja ex post, która wskaże sukcesy i porażki związane z wdrażaniem dokumentu oraz pozwoli na stworzenie rekomendacji do kolejnego okresu planistycznego.

Ewaluacja powinna obejmować analizę informacji dotyczących już zrealizowanych i właśnie realizowanych zadań, o których mowa w strategii. Powinny one zostać poddane ocenie w zakresie:

- trafności – w jakim stopniu cele i zadania odpowiadają potrzebom powiatu; czy przyczynią się do wyeliminowania lub ograniczenia problemów;
- skuteczności – w jakim stopniu realizowane zadania przyczyniają się do realizacji celów strategicznych oraz rozwoju powiatu;
- efektywności – jaki jest stosunek zasobów i nakładów do podejmowanych działań i osiągniętych efektów; czy można w inny sposób osiągnąć te same efekty, przy zmniejszeniu kosztów;
- użyteczności – czy osiągnięte efekty są użyteczne; czy mieszkańcy powiatu i inne podmioty zlokalizowane na jego terenie rzeczywiście będą z nich korzystać; czy pojawiły się jakieś nieprzewidziane negatywne efekty;
- trwałości – czy korzyści z osiągniętych efektów będą trwałe i będzie można z nich korzystać w długim okresie.

Jednym z elementów monitoringu będą wskaźniki realizacji strategii. W dotychczasowym podejściu do opracowania założeń wdrażania dokumentów o charakterze strategicznym dominowało przeświadczenie o konieczności zapewnienia mierzalności celów poprzez wymierne efekty. Tym samym określano zestaw wskaźników wynikających z przedstawienia w dokumencie konkretnych zadań czy przedsięwzięć. Obecnie podejście (wynikające z wdrażania środków pomocowych w ramach szeregu programów pomocowych) do wdrażania zapisów strategicznych w skali lokalnej (gmina, powiat) wskazuje na bardziej otwarte i szerokie rozumienie celów i kierunków działań. Dzięki temu zapewnia się większej grupie aktorów lokalnych uczestniczenie bezpośrednie i pośrednie w realizacji wizji i misji rozwoju jednostki. Jednocześnie umożliwia się tym podmiotom pewne ułatwienie w zakresie pozyskiwania środków pomocowych. Należy także zwrócić uwagę, że w obecnej perspektywie finansowej UE promowane będą projekty realizowane w partnerstwie obejmujących różne sfery działalności i sektory własnościowe. Ocena realizacji Strategii powinna zostać prowadzona w oparciu o wskaźniki spełniające następujące kryteria:

- łatwość pomiaru,
- agregacja w taki sam sposób w dłuższym przedziale czasowym,
- możliwość do zbadania w ramach działań podejmowanych m.in. przez podmioty zaangażowane w realizację Strategii.

I. Cel rozwojowy: Stymulowanie rozwoju gospodarczego na terenie powiatu

Mierniki:

1. Liczba podmiotów gospodarki narodowej osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym (szt.)
2. Stopa bezrobocia rejestrowanego (%)
3. Udział absolwentów (dotychczas niepracujących) w ogólnej liczbie bezrobotnych (%)
4. Liczba nowych i zmodernizowanych obiektów bazy turystycznej (szt.)
5. Liczba wyznaczonych i oznakowanych szlaków turystycznych i ekologiczno – dydaktycznych (szt.)
6. Liczba form doradztwa zawodowego oraz doradztwa w zakresie wyboru dalszych kierunków kształcenia dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych (szt.)
7. Ilość wydarzeń promujących przedsiębiorczość (spotkania, konferencje, konkursy, programy mentoringu dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych (szt.)
8. Liczba zrealizowanych projektów partnerskich (partnerzy rynku pracy) (szt.)
9. Liczba działań promocyjnych o zasięgu ponadlokalnym (szt.)
10. Ilość powstałych podmiotów ekonomii społecznej (szt.)

II Cel rozwojowy: Zapewnienie wysokiego standardu infrastruktury oraz usług publicznych dostępnych społeczności lokalnej

Mierniki:

1. Długość wyremontowanych, zmodernizowanych dróg (km)
2. Długość ścieżek rowerowych (km)
3. Zdawalność egzaminów maturalnych w szkołach ponadgimnazjalnych i zawodowych (%)
4. Liczba obiektów publicznych przystosowanych dla osób niepełnosprawnych (szt.)
5. Liczba obiektów zabytkowych na terenie powiatu podanych renowacji, rewitalizacji czy konserwacji (szt.)
6. Liczba zmodernizowanych i rozbudowanych obiektów sportowych i rekreacyjnych (szt.)
7. Liczba ośrodków terapeutycznych, leczniczo - pielęgnacyjnych dla osób starszych (szt.)
8. Liczba rodzin zastępczych na terenie powiatu (szt.)

III Cel rozwojowy: Zbudowanie przyjaznej małej ojczyzny

Mierniki:

1. Liczba nowo powstałych organizacji pozarządowych (szt.)

2. Liczba projektów na terenie powiatu w ramach współpracy partnerskiej (szt.)
3. Liczba imprez promujących zdrowy tryb życia (szt.)
4. Liczba obiektów użyteczności publicznej podanych termomodernizacji (szt.)
5. Ilość zajęć pozalekcyjnych związanych z kulturą (np. teatry, zespoły) (szt.)
6. Ilość zadań zleconych organizacjom pozarządowym w sferze zadań publicznych na podstawie ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (szt.)
7. Ilość wdrożonych instrumentów partycypacji społecznej (szt.)

ZAKOŃCZENIE

Składamy na ręce władz i mieszkańców Powiatu Oleśnickiego dokument Strategii, życząc wykonawcom wytrwałości w jego realizacji w tak skomplikowanych czasach, w jakich przyszło nam żyć. Prezentowane opracowanie nie ma charakteru ekspansywnego, należy jednak pamiętać, że jest to ważny krok zmierzający do kierowania Powiatem w sposób aktywny i uporządkowany. Realizacja przyjętych zadań z całą pewnością może doprowadzić do takiego rozwoju, jakiego oczekiwaliby mieszkańcy i władze.

Realizatorzy powyższego dokumentu nie mogą jednocześnie zapominać, że zarządzanie strategiczne jest procesem „żywym”, wymagającym ciągłej kontroli i modyfikacji przyjętych rozwiązań, stosownie do zmieniających się warunków zewnętrznych i wewnętrznych. Dla jego powodzenia konieczne jest zaangażowanie nie tylko władz, ale również instytucji życia gospodarczego, społecznego i kulturalnego, a także samych mieszkańców.

SPIS RYCIN

Wykres 1: Ludność powiatu oleśnickiego na przestrzeni 2005-2014, na tle wybranych powiatów	18
Wykres 2: Prognoza ludności powiatu oleśnickiego do 2035 roku.	21
Wykres 3: Prognoza ludności powiatu oleśnickiego do 2035 roku na tle wybranych powiatów podregionu.	22
Wykres 4: Ludność powiatu oleśnickiego według grup wieku	22
Wykres 5: Niepełnosprawni w powiecie oleśnickim w latach 2006 – 2013 – na podstawie liczby wydanych orzeczeń o niepełnosprawności.	27
Wykres 6: Rozkład (w %) organizacji mających swoją siedzibę w gminach powiatu oleśnickiego	38
Wykres 7: Organizacje pozarządowe na 1000 mieszkańców w gminach powiatu oleśnickiego.	39
Wykres 8: Organizacje pozarządowe na 1000 mieszkańców w gminach powiatu oleśnickiego, na tle wybranych powiatów podregionu.	39
Wykres 9: Struktura użytkowania terenów w powiecie oleśnickim.	42
Wykres 10: Udział lasów w powierzchni ogółem w gminach powiatu oleśnickiego.	43
Wykres 11: Struktura wykorzystania użytków rolnych w powiecie oleśnickim.	45
Wykres 12: Podmioty gospodarcze wpisane do rejestru na 1000 ludności	50
Wykres 13: Dynamika prowadzenia działalności gospodarczej na podstawie nowo rejestrowanych (w rejestrze REGON) podmiotów oraz wyrejestrowywanych w latach 2009-2013 na 10 tys. ludności, w powiecie oleśnickim.	51
Wykres 14: Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 ludności w powiecie oleśnickim oraz w wybranych powiatach	52
Wykres 15: Osoby pracujące na 1 000 ludności w powiecie oleśnickim i wybranych powiatach podregionu	57
Wykres 16: Oferty pracy w powiecie oleśnickim oraz wybranych powiatach podregionu.	58
Wykres 17: Bezrobocie rejestrowane w powiecie oleśnickim i wybranych powiatach podregionu.	59
Wykres 18: Udział bezrobotnych zarejestrowanych w gminach powiatu oleśnickiego.	60
Wykres 19: Bezrobotni zarejestrowani według czasu pozostawania bez pracy w powiecie oleśnickim	61

SPIS TABEL

Tabela 1: Obszar powiatu oleśnickiego na tle regionu i wybranych powiatów	4
Tabela 2: Struktura administracyjna powiatu oleśnickiego na tle regionu i wybranych powiatów.....	5
Tabela 3: Wielkość (obszar) gmin powiatu oleśnickiego.....	5
Tabela 4: Pomniki przyrody ożywionej w poszczególnych gminach powiatu oleśnickiego.	8
Tabela 5: Obszary chronione przyrodniczo w poszczególnych gminach powiatu oleśnickiego (ha).....	12
Tabela 6:Udział obszarów cennych przyrodniczo (prawnie chronionych) powiatu oleśnickiego na tle województwa oraz wybranych powiatów.....	12
Tabela 7: Obszary cenne przyrodniczo (prawnie chronione) w poszczególnych gminach powiatu oleśnickiego (ha).	13
Tabela 8: Zabytki powiatu oleśnickiego z podziałem na gminy.....	15
Tabela 9: Zabytki powiatu oleśnickiego oraz wybranych powiatów regionu.....	16
Tabela 10: Stan ludności powiatu oleśnickiego w latach 2005-2014 z uwzględnieniem podziału administracyjnego.....	17
Tabela 11: Migracje wewnętrzne (kierunki migracji) w powiecie oleśnickim na tle wybranych powiatów podregionu.....	19
Tabela 12: Migracje zewnętrzne w powiecie oleśnickim na tle wybranych powiatów podregionu, z uwzględnieniem ludności w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym.....	19
Tabela 13: Migracje zewnętrzne w powiecie oleśnickim na tle wybranych powiatów podregionu, z uwzględnieniem ludności w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym.....	20
Tabela 14: Gęstość zaludnienia powiatu oleśnickiego (ludność na km2) w podziale na poszczególne gminy w latach 2005-2014.....	20
Tabela 15: Osoby niepełnosprawne według kategorii niepełnosprawności w powiecie oleśnickim, na tle wybranych powiatów podregionu.	29
Tabela 16: Przepięstwa stwierdzone w zakończonych postępowaniach przygotowawczych wg wybranych powiatów.	30
Tabela 17: Poziom wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych w zakończonych postępowaniach przygotowawczych, wg wybranych powiatów.....	31
Tabela 19: Szkoły średnie i zawodowe w powiecie oleśnickim, na tle wybranych powiatów	34
Tabela 20. Zdawalność egzaminu maturalnego w powiecie oleśnickim 2015r.....	35
Tabela 20a: Zdawalność egzaminu maturalnego 2015 w powiecie oleśnickim (dane w punktach %).	36
Tabela 22: Szkoły specjalne w powiecie oleśnickim.....	37
Tabela 23: Obszary wsparcia działalności organizacji pozarządowych oraz roczne zaangażowanie finansowe związane z realizacją Programów współpracy... w ujęciu porównawczym	41
Tabela 24: Powierzchnie leśne w gminach powiatu oleśnickiego oraz struktura własności gruntów leśnych.	43
Tabela 25: Powierzchnia lasów na terenie powiatu oleśnickiego i wybranych powiatów podregionu.....	44
Tabela 26: Struktura wykorzystania użytków rolnych w powiecie oleśnickim, na tle wybranych powiatów podregionu.....	45
Tabela 27: Struktura gospodarstw rolnych w powiecie oleśnickim i w wybranych powiatach podregionu.....	46
Tabela 28: Struktura wielkości gospodarstw rolnych w powiecie oleśnickim i w wybranych powiatach podregionu.....	46
Tabela 29: Zatrudnienie w indywidualnych gospodarstwach rolnych w powiatu oleśnickiego i w wybranych powiatach podregionu.	47
Tabela 30: Struktura zasiewów według liczby gospodarstw.....	47
Tabela 31: Struktura zasiewów według powierzchni.....	48
Tabela 32: Źródła dochodów gospodarstw rolnych	48
Tabela 33: Udział dochodu gospodarstw rolnych z działalności rolniczej w dochodach ogółem	49
Tabela 34: Podmioty gospodarcze wpisane do rejestru na 1000 ludności, w gminach powiatu oleśnickiego, w latach 2009 – 2013.....	50
Tabela 35: Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 ludności w gminach powiatu oleśnickiego.....	51
Tabela 36: Podmioty gospodarcze według klas wielkości na 10 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym w gminach powiatu oleśnickiego	52
Tabela 37: Podmioty gospodarcze według klas wielkości na 10 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym w powiecie oleśnickim i wybranych powiatach podregionu	53

Tabela 38: Działalność gospodarcza prowadzona w gminach powiatu oleśnickiego w podziale na Sekcje PKD. .	55
Tabela 39: Działalność gospodarcza wg Sekcji PKD prowadzona w powiecie oleśnickim i w wybranych powiatach podregionu	56
Tabela 40: Osoby pracujące na 1 000 ludności, w gminach powiatu oleśnickiego, w latach 2009-2013.	57
Tabela 41: Pracujący zatrudnieni według PKD	58
Tabela 42: Bezrobocie rejestrowane w powiecie oleśnickim i wybranych powiatach podregionu w latach 2010 – 2015.	60
Tabela 43: Bezrobotni zarejestrowani według poziomu wykształcenia – powiat oleśnicki i wybrane powiaty podregionu	61
Tabela 44: Korzystający z instalacji w % ogółu ludności w gminach powiatu oleśnickiego	64
Tabela 45: Korzystający z instalacji w % ogółu ludności w powiecie oleśnickim i wybranych powiatach podregionu	65
Tabela 46: Długość sieci kanalizacyjnej w relacji do sieci wodociągowej w gminach powiatu oleśnickiego	66
Tabela 47: Długość sieci kanalizacyjnej w relacji do sieci wodociągowej	66
Tabela 48: Spójność ze Strategią Europa 2020	84
Tabela 49: Spójność z Umową Partnerstwa	85
Tabela 50: Spójność ze Strategią Rozwoju Kraju 2020	86
Tabela 51: Spójność ze Strategią Rozwoju Regionalnego.	89
Tabela 52: Spójność z RPO WD 2014-2020	94
Tabela 53: Etapy monitorowania Strategii	99

ZAŁĄCZNIK 1

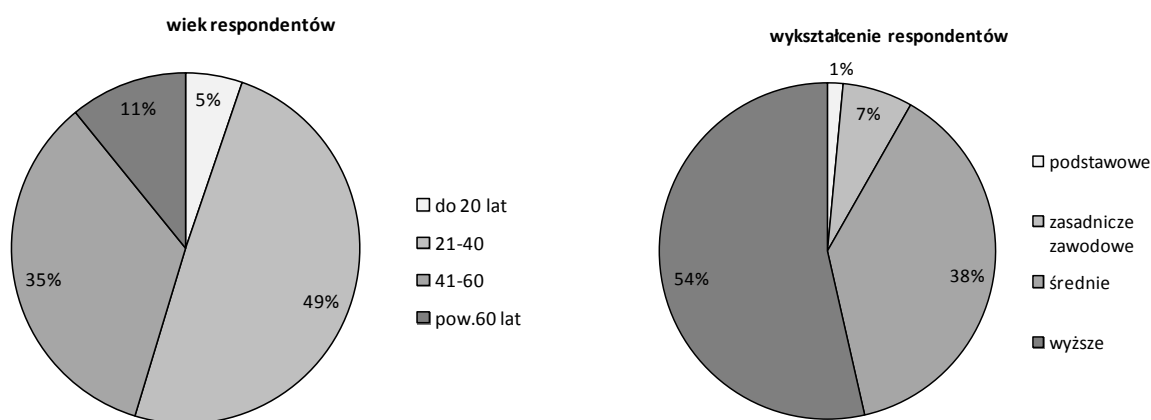
Wyniki ankiety dotyczącej oceny mieszkańców jakości i warunków życia z na terenie Powiatu Oleśnickiego.

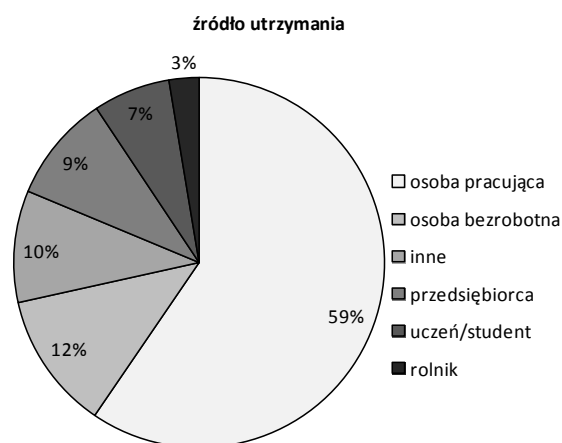
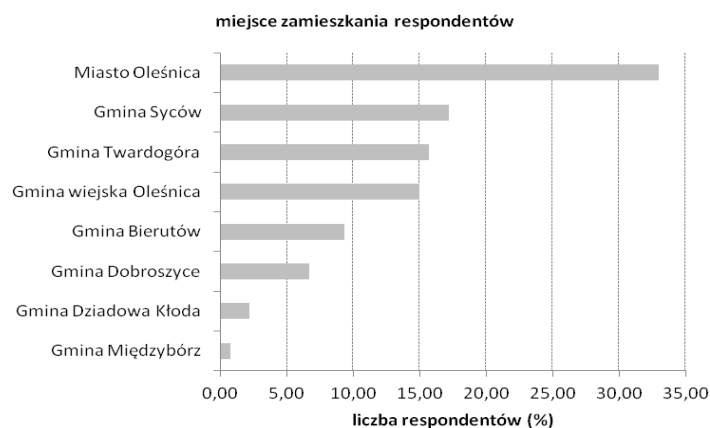
Ankieta obejmowała 19 pytań dotyczących kluczowych obszarów funkcjonowania Powiatu. Na udział w badaniu zdecydował się wziąć udział 267 respondentów. Struktura respondentów była bardzo zróżnicowana. Ponad 49% osób stanowili mieszkańcy w grupie wiekowej 21-40 lat. Nieco mniej – 35% - respondentów to osoby w wieku 41-60 lat.

Pod względem wykształcenia przewagę (54%) stanowili respondenci z wykształceniem wyższym. Najmniej, bo zaledwie 1% objął osoby z wykształceniem podstawowym.

Wśród respondentów najliczniej reprezentowane były Miasto Oleśnica (33%), Gmina Syców (17%), Gmina Twardogóra (15%) oraz Gmina Wiejska Oleśnica (15%), co odpowiada strukturze mieszkańców powiatu.

Analiza statutu na rynku pracy wskazała, że największą liczbę respondentów stanowiły osoby pracujące (60%). Respondenci posiadający status bezrobotnego stanowili 12%. Prawie 10% respondentów stanowili przedsiębiorcy. Wśród osób, które wskazały grupę „inne”, przewagę (86%) stanowili emeryci.

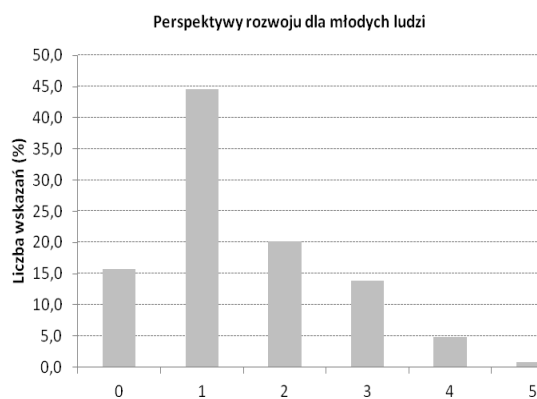
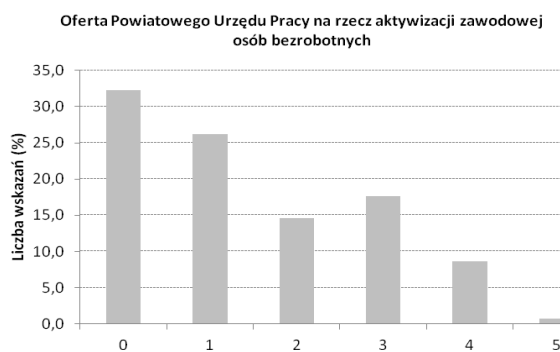
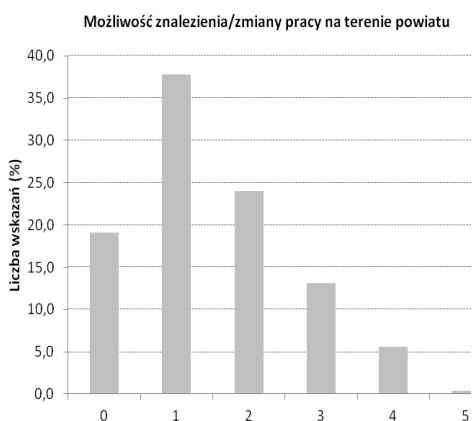

Respondenci zostali poproszeni o dokonanie oceny warunków i jakości życia na terenie powiatu oleśnickiego. Sfery funkcjonowania powiatu były ocenione 5-punktowej skali, gdzie ocena 5 stanowiła ocenę najwyższą a ocena 1 najniższą. Notę 0 wskazywano, gdy respondent nie miał zdania na dany temat, lub dane pytanie nie dotyczyło go bezpośrednio.

RYNEK PRACY

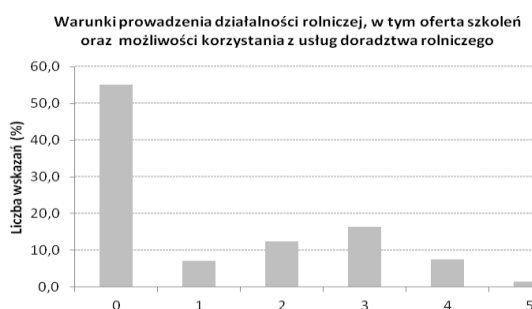
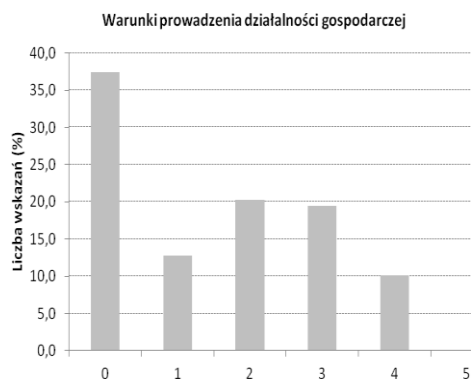
Respondenci ocenili generalnie słabo możliwość znalezienia pracy na terenie powiatu. Prawie 40% ankietowanych oceniło bardzo źle tę sferę w powiecie. Ocenę raczej źle wskazała prawie ¼ respondentów. Dużo gorsze oceny przypisano perspektywom rozwoju młodych ludzi w powiecie. Prawie 45% ankietowanych wskazało, że takiej możliwości w zasadzie nie ma, natomiast 20% wskazało odpowiedź „raczej źle”.

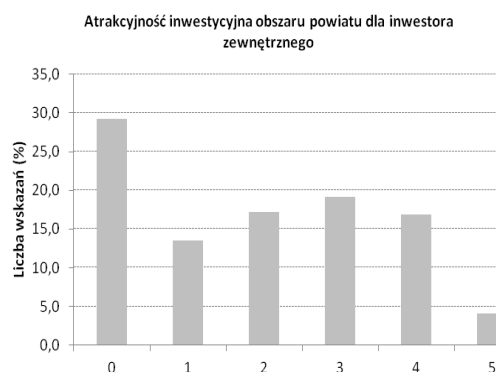
W przypadku oceny oferty PUP na rzecz aktywizacji osób bezrobotnych ponad 30% respondentów nie miało zdania na ten temat lub nie posiadają adekwatnej wiedzy na ten temat.

DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA i ATRAKCYJNOŚĆ INWESTYCYJNA

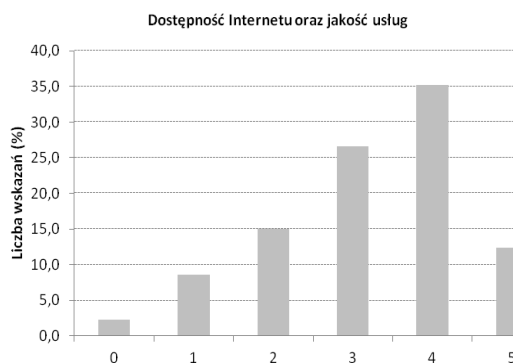
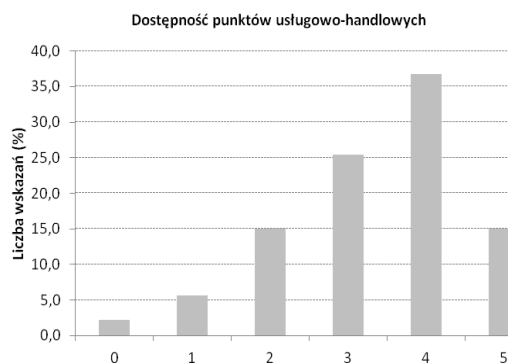
Wśród respondentów przeważała grupa osób, które nie miały wiedzy na temat kwestii warunków prowadzenia działalności gospodarczej (37%), działalności rolniczej (55%) czy też nie potrafili ocenić poziomu atrakcyjności inwestycyjnej powiatu (29%). Wśród pozostałych ankietowanych przeważały tzw. średnie oceny: „raczej źle”, ani dobrze, ani źle” (średnio po 20% odpowiedzi). Jedynie w przypadku poziomu atrakcyjności inwestycyjnej 17% respondentów oceniła ten obszar w powiecie raczej dobrze.

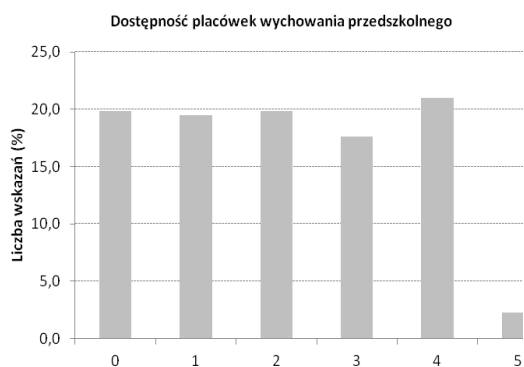

USŁUGI

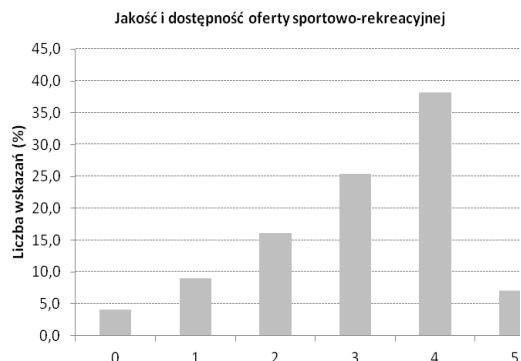
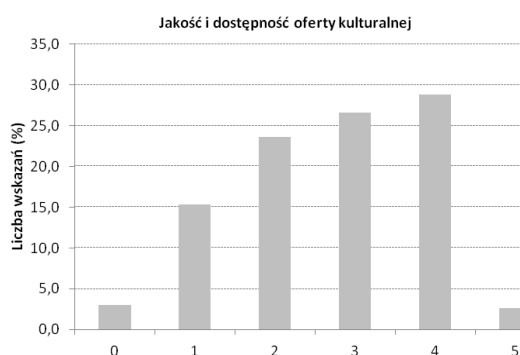
Kolejna grupa pytań dotyczyła oceny poziomu dostępności oraz jakości usług publicznych na terenie powiatu. Respondenci ocenili dobrze dostępność do punktów usługowo handlowych (37%) oraz dostępność do Internetu (35%) w powiecie. Liczba ankietowanych, która oceniła powyższe sfery bardzo dobrze nie przekroczyła poziomu 15%.

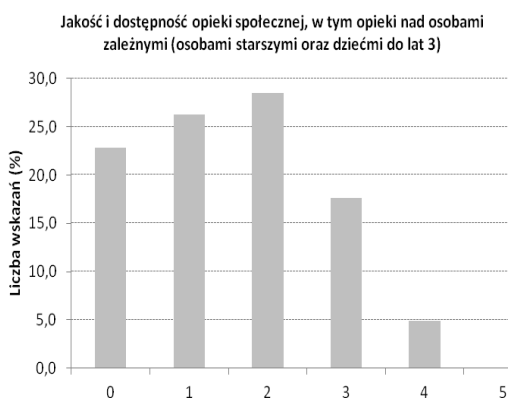
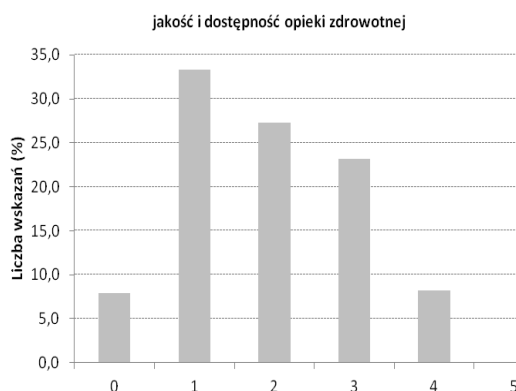
Bardzo zróżnicowane opinie dotyczyły sfery edukacyjnej, tj. dostępności do przedszkoli oraz jakości edukacji w szkołach ponadgimnazjalnych. W pierwszym przypadku rozkład odpowiedzi był równomierny. Jedynie ocena bardzo dobra wskazana było przez 2,2% respondentów. W przypadku oceny jakości kształcenia najczęściej wskazań dotyczyło oceny „ani dobrze, ani źle” (24%) oraz oceny „raczej dobrze” (21%).

Lepiej oceniany jest natomiast dostęp do infrastruktury kulturalnej oraz sportowo – rekreacyjnej. W obu przypadkach więcej respondentów oceniało dobrze tę sferę rozwoju powiatu (odpowiednio: 29% i 38%). 15% respondentów uważa natomiast, że oferta kulturalna jest bardzo słaba.

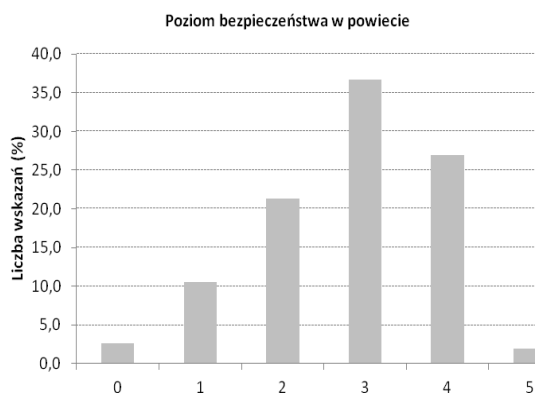
Bardzo niekorzystnie oceniana jest natomiast sfera związana z opieką zdrowotną i dostępnością do wsparcia socjalnego. W obu przypadkach ani jeden respondent nie wskazał oceny „bardzo dobrze” i zaledwie kilka procent ankietowanych wskazało ocenę „dobrze”. Ponadto połowa wszystkich respondentów oceniła negatywnie dostęp do powyższych usług publicznych na terenie powiatu.

Mieszkańcy powiatu czują się generalnie bezpiecznie w miejscu swojego zamieszkania (27% wskazań). Znacząca grupa ankietowanych nie ma jednego wyrażanego zdania na ten temat (37% ocen „ani dobrze, ani źle”).

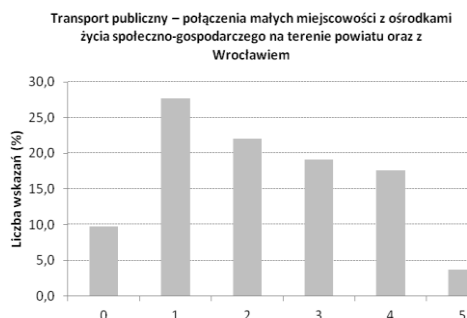
W przypadku oceny usług świadczonych przez Starostwo Powiatowe w Oleśnicy, opinie mieszkańców są bardzo zróżnicowane. W sumie około 30% respondentów ocenia źle sferę administracyjną powiatu, prawie 40% nie ma jasno sprecyzowanej opinii a 24% przyznało ocenę dobrą.

DROGI I KOMUNIKACJA

Sferą, w której respondenci są generalnie zgodni w ocenie jest infrastruktura drogowa oraz transport publiczny. Przeważają w obu przypadkach oceny negatywne. Jedynie 20% respondentów oceniło stan techniczny dróg jako dobry i 16% przyznało taką samą oceną poziomowi skomunikowania miejscowości.

PYTANIA OTWARTE

Respondenci zostali ponadto poproszeni o najważniejsze działania, mające wpływ na rozwój powiatu oleśnickiego oraz poprawę jakości życia jego mieszkańców. Z tej możliwości skorzystało 65% respondentów. W sumie wskazano 589 różnych działań, które zostały pogrupowane ze względu na kategorię interwencji. Najwięcej wskazań (36,2%) dotyczyło konieczności poprawy na lokalnym rynku pracy, zarówno poprzez zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej powiatu, tworzenie stref aktywności gospodarczej, lokalizację dużych inwestycji, ale także poprzez szeroko rozumiane wsparcie lokalnych przedsiębiorców, MSP, wsparcie w zakresie powstawania nowych przedsiębiorstw a także promocja i wspieranie samozatrudnienia.

Drugą kategorią działań (18,8% wskazań) niezbędnych dla poprawy jakości życia według mieszkańców powiatu są inwestycje w infrastrukturę drogową i komunikacyjną. Mają one usprawnić komunikację wewnętrzną i zewnętrzną miejscowości w powiecie poprzez

modernizację i budowę dróg, usprawnienie połączeń kolejowych oraz autobusowych. Dotyczą także budowy infrastruktury rowerowej.

Bardzo istotną kwestią wymagającą interwencji, zgłaszaną przez mieszkańców jest ponadto konieczność poprawy w zakresie ochrony zdrowia (13,2% wskazań). Przede wszystkim wskazywano konieczność poprawy sytuacji szpitala Powiatowego w Oleśnicy poprzez zapewnienie lepszego dostępu do specjalistów oraz lepsze zarządzanie placówką.

Wśród działań, które nie osiągnęły poziomu 10% wszystkich wskazań wymienić należy:

- interwencje w sferę edukacji (ze szczególnym uwzględnieniem budowy infrastruktury opieki nad najmłodszymi oraz dostosowanie programów nauczania do wymagań rynku pracy) – 7,6%
- rozwój infrastruktury kulturalnej i rekreacyjnej w celu zapewnienia mieszkańcom możliwości atrakcyjnego spędzania wolnego czasu – 5,8%
- działanie w sferze zapewnienia wsparcia osobom wykluczonym z powodu ubóstwa (np. poprzez budownictwo mieszkaniowe) – 2,5%
- usprawnienie funkcjonowania administracji na terenie powiatu m.in. poprzez poprawę jakości obsługi klienta – 2,5%
- poprawa bezpieczeństwa na terenie powiatu poprzez doposażenie jednostek takich jak Policja oraz usprawnienie zarządzania jednostką – 1,7%
- działania wspierające rozwój turystyki na terenie powiatu – 1,7%
- rozbudowa infrastruktury technicznej (sieciowej) zwłaszcza na terenach przeznaczonych pod budownictwo mieszkaniowe – 1,7%
- działania promocyjne zwiększające rozpoznawalność powiatu i jego oferty – 1,5%
- wsparcie na rzecz aktywizacji i integracji społecznej – 1,4%
- poprawa estetyki – 1,0%
- działania skierowane bezpośrednio na rozwój odnawialnych źródeł energii – 0,8%
- inne – 3,4%